แนวคิดของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหาร

ในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

โดย

พันเอก นพดล มังคละทน

รองผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

กรมยุทธการทหาร

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 57

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2557 - 2558

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวความคิดของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหาร ในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ลักษณะวิชา การทหาร

ผู้วิจัย พันเอก นพดล มังคละทน หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 57

งานวิจัยเรื่อง แนวความคิดของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหาร ในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการศึกษาการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในบริบทของรูปแบบการจัดการเมืองการปกครองที่เหมาะสม ที่น่าจะนำไปสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เป็นสาเหตุของความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ ปัญหาที่ทำการศึกษาคือ แนวความคิดในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหารคืออะไร โดยให้เลือกระหว่างแนวคิด 2 แนวคิด คือแนวคิดรัฐเดี่ยว แบ่งแยกไม่ได้ และแนวคิด กระจายอำนาจ ปกครองพิเศษ มีปัจจัยอะไรบ้างที่สนับสนุน หรือมีอิทธิพลต่อแนวคิดดังกล่าว และมีการเสนอแนวคิดในการแก้ปัญหารูปแบบอื่นหรือไม่ การศึกษาเรื่องนี้เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed method) ศึกษาประชากรผู้บริหารระดับสูง เฉพาะกลุ่ม คือกลุ่มประชากรนักศึกษาหลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 57 โดยใช้แบบสอบถาม การจัดกลุ่มสนทนา (Focus group) การศึกษาการปฏิบัติงานในพื้นที่ และการจัดการสัมมนา การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามใช้ Logistic regression ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้หลักการจัดกลุ่มตัวแปรตามคุณลักษณะสำคัญ (Key attributes)

ผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า ผู้บริหารระดับสูง ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66) สนับสนุนแนวทางแก้ปัญหาแบบรัฐเดี่ยว ความแตกต่างภายในกลุ่ม (ประเภทข้าราชการ) ไม่มีนัยยะสำคัญ อย่างไรก็ตามมีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยยะสำคัญระหว่างกลุ่มที่สนับสนุนแนวคิดรัฐเดี่ยว กับกลุ่มที่สนับสนุนการกระจายอำนาจ ปกครองพิเศษ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสนับสนุนระหว่างสองแนวทางที่มีนัยยะสำคัญมี 3 ปัจจัยคือ ปัจจัยด้านคุณค่าที่สำคัญที่สุดของชาติ 2 ปัจจัยคือ ‘ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพของประชาชน’ และ ‘เอกราช อธิปไตย และความเป็นปึกแผ่นของประเทศ’ และปัจจัยด้านรัฐบาล 1 ปัจจัยคือ ‘การประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล’ ทั้ง 3 ปัจจัยส่งผลทางบวกต่อการสนับสนุนนโยบายรัฐเดี่ยว แบ่งแยกมิได้ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่าเจ้าหน้าที่ภาครัฐสนับสนุนนโยบายรัฐเดี่ยว เช่นเดียวกัน แต่ปัจจัยที่มีผลกระทบมีขอบเขตกว้างขวางกว่า

คำนำ

ปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นับเป็นปัญหาที่มีความท้าทายต่อความมั่นคงของไทยในทุกมิติ โดยเฉพาะความมั่นคงทางการเมืองซึ่งมีทั้งบริบทของความมั่นคงภายในสันติภาพ ความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชน และความสงบเรียบร้อยภายในประเทศปัจจุบัน ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้มีพัฒนาการผ่านห้วงเวลาในประวัติศาสตร์มาหลายขั้นตอนตั้งแต่มีการยกเลิกระบบกินเมือง และระบบหัวเมืองแบบเก่าเมื่อ พ.ศ. 2444 การเคลื่อนไหวต่อสู้เพื่อรักษาสถานะทางการเมืองและผลประโยชน์ของกลุ่มผู้ปกครองในระบอบเก่าดำเนินมาอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งปี พ.ศ. 2547 หรือประมาณ 100 ปีต่อมา เหตุการณ์ได้กลับมารุนแรงอีกครั้ง และการก่อเหตุต่างๆยังคงดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน

แม้ว่า รัฐบาลจะสามารถดำเนินการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยการใช้ทั้งมาตรการด้านความมั่นคง การพัฒนา และการพูดคุยสันติภาพ (Peacemaking) กับกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง แต่การก่อเหตุรุนแรงก็ยังไม่ยุติ สังคมไทยจึงมีคำถามว่า อะไรคือสาเหตุของปัญหา? ผู้ก่อเหตุรุนแรงต้องการอะไร? แล้วปัญหาจะยุติลงได้อย่างไร?

งานวิจัยเรื่อง แนวคิดในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ นี้ เป็นอีกหนึ่งความพยายามที่จะร่วมกับความพยายามอื่นๆที่จะก้าวไปสู่การแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สำเร็จลุล่วงในที่สุด ผู้วิจัยมองว่า การแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องดำเนินการหลายมิติไปพร้อมๆกัน มิติที่สำคัญอย่างน้อยมี 4 มิติ ดังนี้ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา และมิติด้านสังคมซึ่งประกอบด้วย การศึกษา วัฒนธรรม ศาสนา กระบวนการยุติธรรม ฯลฯ งานวิจัยเรื่องนี้เกี่ยวข้องกับมิติด้านการเมืองการปกครอง แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการปกครองที่เหมาะสมภายใต้รัฐธรรมนูญ และประเพณีการเมืองการปกครองไทยที่จะสามารถนำมาใช้ได้ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็น่าจะมีเพียง 2 รูปแบบ หรือแนวคิดเท่านั้นคือ (1) รูปแบบรัฐเดียว ที่ประกอบด้วยระบบการปกครองส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งอาจจะมีการให้อำนาจท้องถิ่นได้มากขึ้น เช่น กรุงเทพมหานคร หรือ พัทยา เป็นต้น ทั้งนี้ตามรัฐธรรมนูญกำหนด และ (2) รูปแบบการปกครองพิเศษ เป็นการกระจายอำนาจขั้นสูง หรือเป็นการแบ่งอำนาจของรัฐบาลกลางบางอำนาจไปให้เขตปกครองพิเศษ ซึ่งอาจจะใกล้เคียงกับการจัดการปกครองกรุงเทพมหานคร แต่ระดับความเป็นอิสระในการใช้อำนาจจะมากกว่า ทั้งนี้ ก็จะเป็นไปตามกฎหมาย และรัฐธรรมนูญกำหนด เป็นต้น

ส่วนการแยกตัวออกเป็นเอกราชนั้น ไม่สามารถทำได้ เพราะถือว่า ผิดกฎหมาย รัฐธรรมนูญไม่อนุญาตให้ทำได้

การแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผ่านมา ในมิติอื่นๆ นับว่ามีความเคลื่อนไหวมากกว่ามิติด้านการเมืองการปกครอง งานวิจัยนี้ จึงต้องการจะทราบว่า แนวคิดเรื่องการจัดการด้านการเมืองการปกครองในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในสังคมไทย เป็นประเด็นปัญหาที่อยู่ในความสนใจของสังคมหรือไม่? มีพัฒนาการอย่างไรหรือไม่? โดยเฉพาะในหมู่ผู้บริหารระดับสูงของภาครัฐ เพราะในสังคมไทย ส่วนใหญ่การเปลี่ยนแปลงเกิดจากบนลงล่าง ความจริงแล้ว หากทราบแนวคิดในเรื่องนี้ในกลุ่มผู้มีผลประโยชน์ได้เสียทั้งหมดในปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหามาก เพราะจะทำให้รู้ว่า ใครยืนอยู่ตรงจุดใดในเรื่องนี้

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารวิจัยเรื่องนี้จะเป็นประโยชน์ในการทำความเข้าใจความซับซ้อนของปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันจะนำไปสู่การสร้างกระบวนการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง และก้าวไปสู่การแก้ปัญหาได้ในที่สุด สันติภาพ และความสงบสุขกลับคืนมาสู่แผ่นดินไทยและพี่น้องในจังหวัดชายแดนภาคใต้อีกครั้งในอนาคตอันใกล้นี้ งานวิจัยนี้สำเร็จได้เพราะผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจากหลายๆฝ่าย โดยเฉพาะอาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการทหาร นักศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 57 และ นักศึกษาฯ ที่ได้สละเวลาตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูล รวมถึง ศูนย์ปฏิบัติการอำเภอทุ่งยางแดง จ.ปัตตานี และหน่วยเฉพาะกิจปัตตานี 25 ที่ให้คณะนักศึกษาฯ เข้าศึกษาและดูการปฏิบัติงานในพื้นที่ และสำนักงานวิจัยและพัฒนาทางทหารกองทัพบกที่ได้จัดสัมมนาเรื่องแนวทางการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เชิญคณะนักศึกษาฯ เข้าร่วม ทั้งหมดนี้ทำให้ข้อมูลในการวิจัยเรื่องแนวคิดในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย หากงานวิจัยนี้มีข้อผิดพลาด ขาดตกบกพร่องประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดชอบ และขอประทานอภัยไว้ ณ ที่นี้

พันเอก

(นพดล มังคละทน)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 57

ผู้วิจัย

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อ		ก
คำนำ		ข
สารบัญ		ง
สารบัญตาราง		ฉ
สารบัญแผนภาพ		ซ
บทที่ 1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
	ขอบเขตการวิจัย	6
	สมมติฐานการวิจัย	7
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
	คำจำกัดความ	8
บทที่ 2	แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	แนวความคิดในการทำการวิจัย	10
	ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดและมโนทัศน์กับการแก้ปัญหาความขัดแย้ง	20
	ปัจจัยทางความคิดเฉพาะบุคคล สังคม และวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อแนวคิด/มโนทัศน์เกี่ยวกับความขัดแย้ง และการแก้ปัญหาความขัดแย้ง	22
	แนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของภาคส่วนต่างๆ และแนวคิดตามหลักทฤษฎีกระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้ง	24
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	37
	วิธีดำเนินการวิจัย	37
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
	การวิเคราะห์ข้อมูล	49

บทที่ 4	ผลการวิจัย	51
	ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ	51
	สถิติพรรณนาของชุดข้อมูล (Descriptive statistics)	51
	วิเคราะห์แนวคิดในการแก้ปัญหา	61
	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดในการแก้ปัญหากับปัจจัยสำคัญ	62
	การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดในการแก้ปัญหา จชต. กับความเห็นที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	67
	การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นที่จะให้ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา จชต. กับปัจจัยสำคัญ	68
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	69
	ผลการสนทนากลุ่ม (Focus group)	70
	การศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่	72
	ผลการจัดสัมมนาการแก้ปัญหา จชต.	75
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	82
	สรุปผลการวิจัย	82
	อภิปรายผล	88
	ข้อเสนอแนะ	93
บรรณานุกรม		97
ภาคผนวก		103
ประวัติย่อผู้วิจัย		115

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

2-1 นิยามและความหมายของความขัดแย้ง (Conflict) 17

2-2 ประเด็นยุทธศาสตร์: ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2555 - 57 29

3-1 รายละเอียดของตัวแปร ระดับการวัด และค่าของแต่ละตัวแปร 39

3-2 ประชากรที่ทำการศึกษาวิจัย (ข้าราชการที่ได้รับคัดเลือกและอนุมัติเข้ารับการศึกษาหลักสูตรป้องกันราชอาณาจักร ปีการศึกษา 2557-58) 43

4-1 [illegible] 52

4-2 แยกประเภทข้าราชการที่ตอบแบบสอบถามเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มทหาร/[illegible] 52

4-3 [illegible] 53

4-4 [illegible] 53

4-5 [illegible] 54

4-6 ประเภทข้าราชการ กับคุณค่า หรือผลประโยชน์แห่งชาติที่เห็นว่าสำคัญที่สุด 54

4-7 [illegible] 55

4-8 [illegible] 55

4-9 [illegible] 56

4-10 [illegible] 57

4-11 [illegible] 58

4-12 [illegible] (national interests) [illegible] 58

4-13 [illegible] 59

4-14 [illegible] 59

4-15 [illegible] 59
4-16 [illegible] 60
4-17 [illegible] 60
4-18 [illegible] 61
4-19 [illegible] 61
4-20: [illegible] Logistic Regression [illegible] Predictors [illegible] 7 [illegible] 63
4-21: [illegible] (Omnibus tests) 65
4-22: [illegible] (Errors) [illegible] (R Square) 66
4-23: ค่าสถิติ Hosmer & Lemeshow ([illegible]) 66
4-24: [illegible] 67
4-25: [illegible] Wald test [illegible] (Beta) [illegible] 69
4-26 [illegible] 75
4-27 [illegible] (perceptions) [illegible] 76
5-1: [illegible] 85
5.2: [illegible] 86
5-3: [illegible] (Predictor) [illegible] 87

[illegible]

[illegible] [illegible]

2-1 [illegible] 11

2-2 [illegible] 12

[illegible]

2-3 [illegible] 5 [illegible] 33

[illegible]

2-4 [illegible] 36

[illegible]

3-1 ([illegible] 2-[illegible]) [illegible] 39

3-2: [illegible] (Linear Probabilistic Model) 46

[illegible] Logistic Regression Model

4-1 [illegible] 73

[illegible]-1 ([illegible]) [illegible] 107

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความสำคัญของแนวคิดต่อความขัดแย้ง

ความขัดแย้งของคนในสังคมมาจาก 2 สาเหตุ (1) สาเหตุทางกายภาพ (Physical cause) เช่น การแย่งชิงทรัพยากรที่มีจำกัด เช่น อาหาร พลังงาน ฯลฯ หรือสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่กดดันให้มนุษย์ต้องเอาตัวรอด เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม แผ่นดินไหว โรคระบาด ฯลฯ ซึ่งนำไปสู่ความขัดแย้ง ต่อสู้ แข่งขัน แย่งชิง และกระทบกระทั่งกันในสังคม (2) สาเหตุทางความคิด (Mental cause) เช่น การกำหนดเป็นความจริง (Assumption) กระบวนการให้ความหมาย และ ทำความเข้าใจเหตุการณ์ และข้อมูลต่างๆ (Perception) ความคาดหวัง (Expectation) ค่านิยม (Value) และประสบการณ์ (Experience) ซึ่งทั่งหมดเมื่อผ่านกระบวนการคิด (Thought process) จะได้ผลผลิตออกมาเป็นแนวคิด (Concept) ต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และนำไปสู่การตัดสินใจ (Decide) และปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งลงไป (Action) ซึ่งกลายเป็นความขัดแย้งทางกายภาพ ความขัดแย้งที่มีสาเหตุมาจากด้านความคิด ส่วนใหญ่เกิดจากความเข้าใจผิด หรือความผิดพลาดในการตีความหมายเหตุการณ์และการกระทำของบุคคลอื่น เช่น คิดว่าบุคคลอื่นเป็นภัยคุกคามของตน ทั่งๆที่ความจริงไม่ได้เป็นเช่นนั่น เป็นต้น (Pruitt & Rubin, 1986; Ayo, 2009; และ Ravick, 2015).

แนวคิด (Concept) ต่อความขัดแย้งที่ดำรงอยู่นั่น นับว่ามีอิทธิพลที่สำคัญต่อความขัดแย้ง (Conflict) และกระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict resolution) จะเห็นว่า ในหลายๆโอกาส ความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันนันเองกลายเป็นความขัดแย้งที่นำไปสู่สงคราม และการเข่นฆ่า สังหารกันในสังคมมนุษย์ ไม่ว่า จะเป็นความเข้าใจผิด ความเกลียดชัง ความมีอคติ ฯลฯ สิ่งเหล่านี่ ทำให้ความจริงถูกบดบัง คนถูกปิดกั่นจากความจริงเพราะความคิดของตนเอง ไม่สามารถออกมาจากวังวนหรือวงจรของความคิดของตัวเองได้ ความคิดที่ผิด บิดเบือน จึงเป็นสาเหตุโดยตรงของความขัดแย้ง (Lonergan, 1957)

ความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (จชต.) อาจมีสาเหตุมาจากทั่งทางกายภาพ และทางความคิด ในสังคมที่คนมีเชื่อชาติ ศาสนา ภาษา ฯลฯ ที่แตกต่างกัน อาจมีวิถีชีวิตที่ขัดแย้งกันได้ เกิดการต่อสู้แข่งขันกันในการดำเนินชีวิต กลายเป็นความขัดแย้ง เกิดการกระทบกระทั่งกันทาง

กายภาพ ไม่คบค้าสมาคมหรือไปมาหาสู่กัน ในทีสุด ก็เกิดความเข้าใจผิดระหว่างกันในทุกเรือง ถึงขั่น ต่างฝ่ายต่างคิดว่า อยู่ร่วมโลกกันไม่ได้ กลายเป็นการต่อสู้ เข่นฆ่า ทำลายล้างซึ่งกันและกันได้

ความสำคัญของปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ในห้วง 10 ปี จากปี พ.ศ.2547 (ค.ศ.2004) ถึงปัจจุบัน (ม.ค.47 – เม.ย.57) มีเหตุรุนแรงจากการกระทำของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบด้วยรูปแบบต่างๆจำนวน 14,128 ครั่ง มีผู้เสียชีวิตจากเหตุรุนแรงดังกล่าว จำนวน 6,097 คน บาดเจ็บ จำนวน 10,908 คน โดยในส่วนของผู้ทีเสียชีวิตนั่น ร้อยละ 59 เป็นมุสลิม และร้อยละ 39 เป็นชาวพุทธ ส่วนในกลุ่มผู้บาดเจ็บนั่น ร้อยละ 59 เป็นชาวพุทธ และร้อยละ 32 เป็นชาวมุสลิม (ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี, 2557: 4) ในห้วงปี 47 - 55 สัดส่วนของจำนวนครั่งของการโจมตีต่อจำนวนการเสียชีวิตเปลียนแปลงจากประมาณ 3.2 ครั่งของเหตุรุนแรงต่อการเสียชีวิต 1 คน ในช่วงแรก เป็นประมาณ 2.5 ครั่งของจำนวนการโจมตีต่อการเสียชีวิต 1 คน ในช่วงหลัง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การโจมตีได้มุ่งเอาชีวิตมากขึ่นตามลำดับ หากดูสัดส่วนการเสียชีวิตระหว่างเจ้าหน้าทีของรัฐ (ทหารและตำรวจ) ต่อประชาชนพลเรือน ในห้วงเดียวกัน จะเห็นว่าอยู่ทีประมาณ 2.6 หรือพลเรือนเสียชีวิตมากกว่าทหาร/ตำรวจ 2.6 เท่า

นอกจากความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินแล้ว รัฐบาลยังต้องมีภาระด้านงบประมาณในการรักษาความมันคง ความสงบเรียบร้อย และการพัฒนา รวมถึงการเยียวยาฟื่นฟูให้ประชาชนในพื่นทีดำรงชีพอยู่ได้เป็นปกติอีกปีละไม่น้อยกว่า 10,000 ล้านบาท ดังนั่น ปัญหา จชต. จึงนับเป็นปัญหาความมันคงทีมีความสำคัญสูงสุดของประเทศในปัจจุบัน นับเป็นวาระแห่งชาติ เป็นปัญหาทีต้องดำเนินการแก้ไขให้ลุล่วง ก่อนทีปัญหาจะพัฒนาไปสู่จุดทีรัฐบาลไม่สามารถจะแก้ได้โดยลำพังจนถึงขั่น อาจต้องอาศัยองค์การภายนอกเข้ามาช่วยเหลือ หรือถูกแทรกแซง ดังทีเกิดขึ่นในประเทศอืน เป็นต้น

สรุปความเป็นมาของปัญหา จชต.

ประชากรในดินแดนทีเรียกว่าจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยนั่น มีลักษณะเฉพาะของตน โดยเฉพาะในแง่ของชาติพันธุ์ (Ethnicity) ศาสนา (Religion) วัฒนธรรม และประเพณี (Culture and way of life) ซึ่งประชากรในพื่นที หรือท้องถินอืนๆของไทยก็มีลักษณะเฉพาะของตนไม่แตกต่างจากประชากรในจังหวัดชายแดนภาคใต้มากนัก รัฐไทยจึงเป็นรัฐแบบพหุนิยม (Pluralism) มาแต่ดั่งเดิม ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict) ระหว่างคนต่างชาติพันธุ์ในด้านต่างๆจึงมีเป็นธรรมดา แต่ก็ไม่ได้ถึงขั่นเป็นความรุนแรงทีใช้อาวุธประหัตประหารกันเพือฆ่าล้างเผ่าพันธุ์กันดังทีเกิดขึ่นในรัฐอืนๆ

วิวัฒนาการผ่านระยะเวลาเป็นพันปีในประวัติศาสตร์ ทำให้ชนเผ่าพันธุ์ต่างๆปรับตัวเข้าหากัน กลมกลืนกัน กลายเป็นชุมชนสังคมที่อยู่ร่วมกันด้วยค่านิยมร่วม (Common values) และพัฒนาต่อมาได้ ในขณะที่ชนเผ่าพันธุ์ต่างๆก็ยังคงเอกลักษณ์เฉพาะตนเอาไว้ได้จนถึงปัจจุบัน และอยู่ร่วมกันด้วยความร่มเย็นเป็นสุขภายใต้พระบรมโพธิสมภารของพระเจ้าแผ่นดินผู้ปกครองตลอดมา

ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างปัตตานี (ดินแดนที่เรียกว่าจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบัน) กับรัฐบาลสยาม เริ่มก่อตัวขึ้นตั้งแต่ เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงกำหนดให้ปฏิรูประบบการปกครองเป็นแบบสมัยใหม่ กล่าวคือเป็นระบบเทศาภิบาลขึ้นกับกระทรวงมหาดไทย ยกเลิกระบบกินเมือง และระบบหัวเมืองแบบเก่า (ได้แก่ หัวเมืองชั่นใน ชั่นนอก และเมืองประเทศราช) จัดเป็นมณฑล เมือง อำเภอ หมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ.2444 (Ockey, 2004 อ้างใน เฉลิมเกียรติ ขุนทองเพชร, 2004:10) ซึ่งระบบเทศาภิบาลดังกล่าวทำให้สยามกลายเป็นรัฐชาติสมัยใหม่ มีเขตแดนที่ชัดเจนแน่นอน เพื่อเป็นการรักษาเอกราชของประเทศ แต่เป็นการทำให้เจ้าผู้ครองหัวเมืองเสียอำนาจที่เคยมีมาแต่เดิม อย่างไรก็ตาม ความขัดแย้งทางการเมืองมีความชัดเจนและค่อยๆพัฒนาเป็นการต่อสู้กับรัฐสยามหลังการลงนามในสนธิสัญญาสยาม-อังกฤษ พ.ศ.2452 (Siam – Anglo Treaty 1909) ซึ่งอังกฤษแยกดินแดนที่เรียกว่า จชต. ในปัจจุบันให้คงเป็นของไทย และผนวกเอาดินแดนตอนเหนือของมาเลเซียในปัจจุบันไปเข้ากับมาเลเซีย โดยนักวิจัยหลายคน เช่น Chalk (2008) และ Jones (2007) ได้แบ่งห้วงพัฒนาการความขัดแย้งใน จชต. ออกเป็นห้วงซึ่งมีความเกี่ยวโยงกับการลงนามในสนธิสัญญาดังกล่าว ได้แก่ (1) ห้วง ทศวรรษ ค.ศ.1900 – ปลาย ทศวรรษ ค.ศ.1950 เป็นการต่อสู้ที่ยกประเด็นด้านเชื่อชาติ (Malay – Muslim) ขึ้นมาเป็นประเด็นต่อสู้ (2) ห้วง ปลายทศวรรษ ค.ศ.1950 – ค.ศ.2000 เป็นการต่อสู้ที่ชูประเด็นความเป็นมุสลิม (ศาสนาอิสลาม) และ (3) ห้วง ค.ศ.2000 – 2004 เป็นห้วงเรียกร้องความสนใจจากโลกภายนอก เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การแบ่งห้วงพัฒนาการของปัญหาความขัดแย้งใน จชต. สามารถแบ่งได้หลายแบบ ขึ้นอยู่กับประเด็นที่ผู้ศึกษาวิจัยให้ความสนใจ เพื่อความสะดวกในการศึกษาเรื่องความรุนแรง (Violence) ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ผู้วิจัยเห็นว่า การแบ่งห้วงเป็น 3 ห้วง จะทำให้เห็นพัฒนาการของการใช้ความรุนแรงที่ชัดเจนมากขึ้น ดังนี้ (1) ห้วง ค.ศ.1894 (ปฏิรูปการปกครอง) – ลงนามในสนธิสัญญาสยาม-อังกฤษ ค.ศ.1909 นับเป็นห้วงเริ่มต้นการต่อสู้ขัดขืน (2) ห้วง ค.ศ.1909 – 2004 เป็นห้วงพัฒนาการต่อสู้ และ (3) ห้วง ค.ศ.2004 – ปัจจุบัน เป็นห้วงยกระดับการต่อสู้และความรุนแรง

สาเหตุของปัญหาที่เป็นต้นเหตุของปัญหาความขัดแย้ง และความรุนแรงในปัจจุบันนั้นยังเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ในวงวิชาการ บางกลุ่มเห็นว่า มาจากความต้องการแยกตัวออกเป็นเอกราช (Secessionism) บางกลุ่มเห็นว่า มาจากปัญหาความยากจน และความไม่เป็นธรรมทั้งทางเศรษฐกิจ

สังคม และการเมือง บางกลุ่มเห็นว่า มาจากการสร้างสถานการณ์เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การเมือง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม วงวิชาการส่วนใหญ่จะยอมรับว่า การต้องการแยกดินแดนโดยกลุ่มหรือขบวนการต่างๆ ได้มีมาโดยตลอด แม้ว่าบางครั้ง ดูเหมือนว่า จะไม่มีบทบาทมากนัก อย่างไรก็ตาม การฉวยโอกาสเพื่อให้ได้ประโยชน์จากความขัดแย้งใน จชต. ของกลุ่มต่างๆ ก็เป็นสิ่งที่ไม่สามารถปฏิเสธได้ ดังนั้น ความขัดแย้งใน จชต. จึงมีลักษณะเป็น “ความขัดแย้งซับซ้อน (Complex conflict)”

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ปัญหา จชต. เป็นปัญหาที่มีความสลับซับซ้อน มีหลายมิติ ต้องแก้หลายๆปัญหาไปพร้อมกัน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ทุกภาคส่วนจะต้องเข้าใจธรรมชาติของปัญหาอย่างแท้จริงลึกซึ้ง โดยเฉพาะภาครัฐ และรัฐบาล การแก้ปัญหาจะต้องตรงจุด มิใช่แก้ปัญหาหนึ่งแล้วสร้างอีกปัญหา เป็นต้น นอกจากนั้น จะต้องมีความร่วมมือกัน การจะทำได้เช่นนั้น จะต้องมีความรู้ความเข้าใจปัญหาในลักษณะองค์รวมในทุกมิติ

ผู้มีส่วนได้เสียประโยชน์ (Stakeholders) ในความขัดแย้งใน จชต. อาจแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ (1) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งโดยตรง (Conflict internal stakeholders) ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็นกลุ่มต่างๆ ดังนี้ รัฐบาลส่วนกลาง (Central government system) รัฐบาลส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น (Regional and local governments) กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ (Insurgents) ภาคประชาชน (Civil sectors) และกลุ่มผู้ฉวยโอกาส (Opportunists) และ (2) ผู้มีส่วนได้เสียนอกความขัดแย้ง (Conflict external stakeholders) เช่น องค์การการประชุมอิสลาม (OIC) สภาสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UNHRC) ฯลฯ การมีความเข้าใจในผู้มีประโยชน์ได้เสียเหล่านี้อย่างถ่องแท้ ลึกซึ้งจะเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของรัฐบาลส่วนกลางในฐานะผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในความขัดแย้งก็ยังสามารถแบ่งเป็นกลุ่มย่อยๆได้อีก แต่ส่วนที่สำคัญก็คือ ข้าราชการทั่งการเมือง และประจำ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนด และการปฏิบัตินโยบาย (Bureaucrats) ซึ่งทำหน้าที่ในกระบวนการนโยบาย (Policy process) ตั่งแต่เริ่มกำหนดปัญหา หรือประเด็น (Agenda setting) ไปจนถึงการประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบาย (Evaluation) เป็นต้น

ข้าราชการประจำ และข้าราชการการเมืองเป็นองค์ประกอบของรัฐบาลส่วนกลางที่มีบทบาทที่สำคัญในกระบวนการทางนโยบายของรัฐบาลโดยเฉพาะในนโยบายด้านความมั่นคง ถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญของรัฐบาลในการทำงานของภาครัฐ มีความใกล้ชิดกับประชาชนและอยู่กับปัญหาโดยตรง ผู้มีส่วนได้เสียประโยชน์อื่นๆก็มีบทบาทที่สำคัญในการแก้ปัญหาให้บรรลุผลสำเร็จ ดังนั้น การศึกษาบทบาท ท่าที ทัศนคติ ผลประโยชน์ และแนวความคิดของผู้มีประโยชน์ได้เสียจึงมีความสำคัญในลำดับต้นๆของการแก้ปัญหาความขัดแย้งใน จชต.

สถานะปัจจุบันของปัญหา จชต.

การก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ จชต. ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในห้วง 10 ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ ปี 2547 กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงได้ใช้ความรุนแรงอย่างเป็นระบบ มีการจัดองค์กรทั้งการเมือง การปกครอง และการทหาร มีการแบ่งงาน และความรับผิดชอบ สร้างพื้นที่อิทธิพล สร้างผู้ปฏิบัติงานรุ่นใหม่ กำหนดเป้าหมาย และวิธีการใช้กำลังต่อฝ่ายรัฐบาล และประชาชน รวมถึง การดำเนินงานด้านการต่อสู้ทางความคิด การใช้การปฏิบัติการทางข้อมูลข่าวสาร ปฏิบัติการจิตวิทยา และการโฆษณาชวนเชื่อ เริ่มมีความชัดเจนมากขึ้นว่า เป้าหมายของขบวนการผู้ก่อความไม่สงบ คือ การแบ่งแยกดินแดน โดยใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือ แย่งชิงประชาชนและพื้นที่จากฝ่ายรัฐบาล ด้วยการแสดงภาพว่า รัฐบาลไม่สามารถใช้อำนาจรัฐในการปกครองพื้นที่ และให้การคุ้มครองประชาชนในพื้นที่ได้

การดำเนินการแก้ปัญหาของฝ่ายรัฐบาล มีเป้าหมายเพื่อยุติการก่อเหตุรุนแรง สร้างสันติภาพ และความมั่นคง และพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในทุกๆด้าน โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างสันติภาพ ความมั่นคง และพัฒนาร่วมกับภาครัฐ นอกจากการบริหารราชการใน จชต. จะเป็นไปตามกฎหมายการบริหารราชการแผ่นดินตามปกติแล้ว ยังมีกฎหมายพิเศษอีกหลายฉบับซึ่งถือเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาเฉพาะพื้นที่ ประกอบด้วย พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 พ.ร.บ.การบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2553 พระราชกำหนด การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 และ พ.ร.บ. กฎอัยการศึก พ.ศ.2457 เป็นต้น นอกจากรัฐบาลจะเน้นการแก้ปัญหาด้านความมั่นคง และการพัฒนาแล้ว ยังริเริ่มการเจรจากับขบวนการผู้ก่อความรุนแรง และการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนสร้างสันติภาพและการพัฒนาด้วย ณ ปัจจุบัน คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีคำสั่ง คสช. ที่ 96/2557 จัดระบบโครงสร้างคณะกรรมการระดับนโยบายเพื่อรับผิดชอบขับเคลื่อนการดำเนินการตามนโยบายแก้ปัญหา จชต. ของรัฐบาล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องดำเนินการหลายมิติไปพร้อมๆกัน ทั้งมิติด้านการเมืองการปกครอง ด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา และมิติด้านสังคมซึ่งประกอบด้วย การศึกษา วัฒนธรรม ศาสนา กระบวนการยุติธรรม ฯลฯ ซึ่งงานวิจัยนี้ถือว่า เกี่ยวข้องกับมิติด้านการเมืองการปกครอง เพราะเป็นเป็นการศึกษาแนวคิดในการแก้ปัญหา จชต. เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการปกครองที่เหมาะสมภายใต้รัฐธรรมนูญ และประเพณีการเมืองการปกครองไทยที่จะสามารถนำมาใช้ได้ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีอยู่ 2 รูปแบบคือ (1) รูปแบบรัฐเดียว ที่ประกอบด้วยระบบการปกครองส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่ง

อาจจะมีการให้อำนาจท้องถิ่นได้มากขึ้น เช่นเดียวกับการจัดการปกครองของกรุงเทพมหานคร หรือพัทยา เป็นต้น ทั่งนี้ จะเป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด และ (2) รูปแบบการปกครองพิเศษ เป็นการกระจายอำนาจขั่นสูง หรือเป็นการแบ่งอำนาจของรัฐบาลกลางบางอำนาจไปให้เขตปกครองพิเศษ ซึ่งจะเหมือนกับการยกระดับการปกครองกรุงเทพมหานครให้มีความเป็นอิสระในการใช้อำนาจในบางเรื่อง ทั่งนี้ ก็จะเป็นไปตามกฎหมาย และรัฐธรรมนูญกำหนดเช่นเดียวกัน ส่วนการแยกตัวออกเป็นเอกราชนั่น ไม่สามารถทำได้ เพราะถือว่า ผิดกฎหมาย รัฐธรรมนูญไม่อนุญาตให้ทำได้

งานวิจัยนี่ จึงต้องการจะศึกษาว่า แนวคิดเรื่องการจัดการด้านการเมืองการปกครองในจังหวัดชายแดนภาคใต้ใน 2 รูปแบบ ดังที่กล่าวมาแล้ว เป็นสิ่งที่ผู้บริหารระดับสูงของภาครัฐคิดจะนำมาใช้ในการแก้ปัญหา และให้ความสำคัญหรือไม่ โดยงานวิจัยนี่ มีวัตถุประสงค์ ดังนี่

1. ศึกษาแนวคิด (Concept) ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐระดับผู้บริหารในการแก้ปัญหาความขัดแย้งใน จชต. ว่ามีแนวคิดในการแก้ปัญหาแบบใด

2. ศึกษาปัจจัยต่างๆ เช่น มโนทัศน์ หรือความคิดเห็น (Perception) ที่มีผลกระทบ หรือมีอิทธิพลต่อแนวคิดในการแก้ปัญหาความขัดแย้งใน จชต. และผลกระทบของแนวคิดดังกล่าวต่อการแก้ปัญหาความขัดแย้งใน จชต.

3. วิเคราะห์ และเปรียบเทียบแนวคิดในการแก้ปัญหาของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหารกับแนวคิดที่มีผู้ศึกษาวิจัยไว้แล้ว รวมถึงแนวคิดการแก้ปัญหาตามหลักทฤษฎีความขัดแย้ง (conflict resolution)

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยเรื่องนี่ เป็นการศึกษาเรื่องแนวคิด (Concept) ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหารต่อการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยทำการศึกษากลุ่มประชากรผู้เข้ารับการศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 57 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ซึ่งเข้ารับการศึกษาในปีการศึกษา 2557-58 จำนวน 286 คน โดยการสุ่มตัวอย่าง (Sample size) ใช้จำนวนตามสูตร N = 10k/p โดย k เป็นจำนวนตัวแปรอิสระ (Covariates) และ p เป็นสัดส่วนของประชากรที่มีผลเป็นบวก (Positive effect) (Peduzzi *et al,* 1996) และกำหนดระดับความมั่นใจ (level of precision) เท่ากับ .05

2. การวิจัยเรื่องนี่จะเป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed method) โดยใช้ทั่งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อเป็นการตรวจสอบ และยืนยันผลการวิจัย โดยดำเนินการวิจัยในลักษณะคู่ขนาน

สมมติฐานการวิจัย

ตามที่ได้ตั้งปัญหาในการวิจัย (Research question) ไว้ว่า เจ้าหน้าที่ภาครัฐในระดับผู้บริหาร มีแนวคิดในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างไร? มีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นปัจจัยหลักที่มีความสัมพันธ์กับการทำให้แนวคิดในการแก้ปัญหาเป็นเช่นนั้น? ดังนั้น จึงกำหนดแบบจำลองขึ้น เพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้ "แนวคิด (Concept) ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหาร ในการแก้ปัญหา จชต. เป็นแบบรัฐเดียว และถูกกำหนดโดยปัจจัยทางมโนทัศน์ หรือความคิดเห็น (Perception) ที่สำคัญบางประการ" โดยกำหนดให้ปัจจัยทางกายภาพต่างๆคงที่

ในแบบจำลองที่กำหนดขึ้นเพื่อทดสอบสมมติฐานดังกล่าว แนวคิด (Concept) จึงเป็นตัวแปรตาม (Dependent variable) ซึ่งในที่นี้ คือรูปแบบการแก้ปัญหา จชต. ที่เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหาร มีความเห็นว่า เหมาะสมในการแก้ปัญหา จชต. ส่วนปัจจัยด้านมโนทัศน์ หรือความคิดนั้นจะเป็นตัวแปรอิสระ (Independent variable) ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมในเบื้องต้น พบว่า มีหลายตัว เช่น ความคิดเห็นเกี่ยวกับอะไรคือสาเหตุของปัญหา คุณค่าหรือผลประโยชน์ที่บุคคลคิดว่ามีความสำคัญที่สุด รวมถึงสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบแนวคิด (Concept) ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหาร ที่ได้รับคัดเลือกเข้ารับการศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร ปีการศึกษา 2557-58 ณ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ซึ่งแนวคิดดังกล่าว จะทำให้ประเมินแนวคิดของเจ้าหน้าที่ภาครัฐระดับผู้บริหารโดยรวมในการแก้ปัญหา จชต. ได้ ทั้งนี้ แนวคิดของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางการแก้ปัญหา จชต. ที่ใช้การแก้ปัญหาความขัดแย้งผ่านกระบวนการปรับเปลี่ยนแนวคิดของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) กลุ่มต่างๆต่อไป

2. จะทำให้ทราบทิศทางและแนวโน้มของการกำหนดนโยบาย (Policy formulation) และการปฏิบัตินโยบาย (Policy implementation) ในภาพกว้าง และหากทราบแนวความคิดของกลุ่มที่มีประโยชน์ได้เสียอื่นๆ (Stakeholders) ก็จะทำให้สามารถคาดการณ์พัฒนาการของปัญหาความขัดแย้งใน จชต. ในอนาคตได้

3. ผลการศึกษานี้สามารถจะนำไปบูรณาการกับผลการวิจัยในลักษณะเดียวกันสำหรับกลุ่มประชากรอื่นๆ โดยเฉพาะภาคประชาชน (Civil sectors) ใน จชต. เพื่อหาจุดที่ตั้งของแนวคิดของแต่ละกลุ่ม อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนานโยบายการแก้ปัญหา จชต. ให้เหมาะสม

คำจำกัดความ

1. แนวคิด (Concept) หมายถึง ผลผลิตของกระบวนการคิด (Thought process) ซึ่งมีมโนทัศน์ (Perception) หรือความคิดเห็น รวมถึงการรับรู้โลกภายนอกเป็น Input แนวคิดเป็น องค์ความรู้และระเบียบวิธีในการแก้ปัญหา (Knowledge and methodology)

2. มโนทัศน์ หรือความคิดเห็น (Perception) เป็นกระบวนการกลันกรองความคิด (Filters) โดยผลผลิตสุดท้าย คือเป็นภาพความจริงของสิงทีบุคคลรับรู้ กระบวนการกลันกรองอาจจะมีหลายองค์ประกอบ เช่น การตีความ (Interpretation) เหตุการณ์ สิงทีรับรู้ และข้อมูลข่าวสาร การกำหนดเป็นความจริง (Assumption) การคาดหวัง (Expectation) คุณค่า (Value) และประสบการณ์ (Experience)

3. กลุ่มผู้มีผลประโยชน์ได้เสีย (Stakeholders) หมายถึง กลุ่มทีมีผลประโยชน์ได้เสียกับความขัดแย้งทีเกิดขึ้น อาจแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนทีอยู่ภายในโครงสร้างความขัดแย้งโดยตรง (Conflict internal stakeholders) เช่น รัฐบาลส่วนกลาง รัฐบาลส่วนท้องถิน ภาคประชาชน ขบวนการแบ่งแยกดินแดน และกลุ่มฉวยโอกาส (Spoilers) และส่วนทีอยู่ภายนอกโครงสร้างความขัดแย้ง (Conflict external stakeholders) เช่น องค์การการประชุมอิสลาม (OIC) องค์การสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UNHRC) เป็นต้น

4. ความขัดแย้ง (Conflict) หมายถึง การขัดกันแห่งผลประโยชน์ระหว่างคนหรือกลุ่มคนในสังคมไม่ว่าจะเป็นทางความคิด หรือมีสาเหตุทางกายภาพตามความเป็นจริง

5. กระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict resolution) หมายถึง กระบวนการลดความขัดแย้งในสังคม หรือทำให้ความขัดแย้งยุติลงด้วยสันติวิธี เช่น การเจรจา ฯลฯ

6. จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดยะลา นราธิวาส ปัตตานี สตูล และ ๕ อำเภอในจังหวัดสงขลา ตาม พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2553

7. เจ้าหน้าทีภาครัฐ ระดับผู้บริหาร หมายถึง หัวหน้าส่วนราชการตั่งแต่ผู้อำนวยการสำนักหรือเทียบเท่าขึ้นไป เป็นผู้มีมีอำนาจตัดสินใจ และริเริมงาน โครงการในขั่นต้นของหน่วยงานราชการ และมีส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบายของรัฐบาล และการนำนโยบายไปปฏิบัติทั่งทางตรงและทางอ้อม

8. นักศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร หมายถึง ผู้ทีได้รับการคัดเลือกให้เข้ารับการศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของเจ้าหน้าทีภาครัฐ (Bureaucrats) ระดับผู้บริหาร ปฏิบัติหน้าทีในตำแหน่งราชการปกติในระหว่างเข้ารับการศึกษา การเข้ารับการศึกษา ไม่มีผลกระทบต่อการใช้อำนาจหน้าทีตามกฎหมายในการปฏิบัติงานตามหน้าที

9. สาเหตุของปัญหา (Root causes of conflict) หมายถึง ปัจจัย หรือสิงทีเป็นต้นเหตุทีทำให้ความขัดแย้งเกิดขึ่น และดำรงอยู่ ซึ่งอาจจะเป็นความคิด หรือสิงทีมีตัวตนทางกายภาพ

10. รัฐเดียว (Unitary state) หมายถึง รัฐที่มีระบบการปกครองที่มีรัฐบาลกลางเดียวมีอำนาจสูงสุด โดยมีหน่วยใต้การปกครองในระดับรองลงมา (Subnational units) มีอำนาจหน้าที่ตามที่รัฐบาลกลางกำหนดตามกฎหมาย หรือตามรัฐธรรมนูญ ระบบรัฐเดียวจึงแตกต่างจากระบบสาธารณรัฐ (Federation) หรือระบบสหพันธรัฐ (Confederation) อย่างไรก็ตาม ในระบบรัฐเดียว รัฐบาลกลาง (Central government) อาจแบ่งอำนาจ (Division of power) หรือมอบอำนาจ (Devolution of power) บางส่วน ทั่งอำนาจบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ หรืออย่างใดอย่างหนึ่ง ให้กับหน่วยปกครองในระดับรองลงมา เป็นผู้อำนาจนั่นแทนรัฐบาลกลางได้ เช่น ระบบกรปกครองแบบรัฐเดียวของสหราชอาณาจักร (United Kingdom) ที่ให้อำนาจปกครองพิเศษ (Autonomous power) แก่ Scotland, Wales, และ Northern Ireland เป็นต้น ส่วนการกระจายอำนาจ (Distribution of power) เป็นการขยายขอบเขตของอำนาจ หรือหน้าที่ให้กับหน่วยปกครองในระดับรองลงมา แต่ไม่ถึงกับเป็นการแบ่งอำนาจ หรือมอบอำนาจ เช่น ระบบองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของไทย เป็นต้น

11. แนวคิดแบบรัฐเดียว แบ่งแยกไม่ได้ (Unitary state with no autonomy) หมายถึง ระบบรัฐเดียว ที่ไม่แบ่งอำนาจ หรือมอบอำนาจให้กับหน่วยใต้การปกครองในระดับรองลงมา แต่มีรัฐบาลกลางเป็นผู้ใช้อำนาจทั่งบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ เพียงองค์กรเดียว ในงานวิจัยนี่ แนวคิดในการแก้ปัญหาแบบรัฐเดียว แบ่งแยกมิได้ (Unitary state concept) มีคุณลักษณะหลัก (Key attributes) ที่สำคัญคือ มองปัญหา จชต. ว่ามิใช่ปัญหาโครงสร้างความสัมพันธ์ทางอำนาจการปกครองระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐท้องถิ่น หรือกับประชาชนในพื้นที่ (Structural problem) แต่เป็นปัญหาในระดับจุลภาค (Micro level problem) หรือปัญหาเชิงปัจเจกบุคคล (Individual problem) เป้าหมายของการแก้ปัญหาคือ อธิปไตย ความมั่นคง และความเป็นปึกแผ่นของรัฐ โดยรัฐบาลส่วนกลางเป็นผู้นำในการแก้ปัญหา

12. แนวคิดกระจายอำนาจ ปกครองพิเศษ หมายถึง ระบบปกครองแบบรัฐเดียว แต่มีการกระจายอำนาจ แบ่งอำนาจ หรือมอบอำนาจ ให้กับหน่วยใต้การปกครองในระดับรองลงมาในบางเรื่อง ตัวอย่าง เช่น การจัดการปกครองของกรุงเทพมหานคร เป็นต้น ในเอกสารวิจัยนี่ แนวคิดในการแก้ปัญหาแบบกระจายอำนาจ/การปกครองพิเศษ (Autonomy concept) มีคุณลักษณะหลักที่สำคัญคือ มุมมองที่ว่าความสัมพันธ์เชิงอำนาจหรือ การที่อำนาจรัฐอยู่ที่รัฐส่วนกลางเป็นสาเหตุหลักของความขัดแย้ง เช่น ความเห็นที่ว่า รัฐบาลกลางไม่เข้าใจปัญหาของท้องถิ่น แก้ปัญหาไม่ถูกจุด ไม่ตอบสนอบต่อประชาชนในพื่นที่อย่างแท้จริง และเห็นว่า ประชาชนในพื่นที่หรือท้องถิ่นเท่านั่นที่จะแก้ปัญหาได้

บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดในการทำการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวคิดของเจ้าหน้าที่ภาครัฐระดับผู้บริหารในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นกรณีศึกษานักศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นปีการศึกษา 2557-58 (นศ.วปอ.57) มีกรอบแนวคิดในการวิจัย (Research framework) ดังแสดงในแผนภาพ 2-1 ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ (1) การศึกษาแนวคิด (Concept) ในการแก้ปัญหา จชต. ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหาร (นศ.วปอ.57) ว่าคืออะไร (ระหว่างแนวคิดการแก้ปัญหาแบบรัฐเดียวแบ่งแยกอำนาจไม่ได้ กับแนวคิดแบบรัฐเดียว แต่กระจายอำนาจ จนถึงการปกครองพิเศษ เป็นต้น) และมีปัจจัยที่เป็นมโนทัศน์หรือความคิดเห็น (Perception) อะไรบ้างเป็นตัวกำหนดแนวคิดการแก้ปัญหาแบบนั้น และวิเคราะห์ว่าปัจจัยเหล่านี้มีบทบาท (Roles) และผลกระทบ (Effects) ต่อการจัดทำนโยบาย (Policy process) การแก้ปัญหา จชต. อย่างไร, และ (2) การศึกษาแนวคิดในการแก้ปัญหา จชต. ของกลุ่มอื่น ในลักษณะของการสำรวจ รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ ซึ่งมีกลุ่มที่ผู้วิจัยมีโอกาสได้ศึกษา ประกอบด้วย กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ จชต. กลุ่มประชาชนทั่วไป และกลุ่มนักศึกษา วปอ. ที่มีความสนใจในปัญหา จชต. (กลุ่มยุทธศาสตร์การทหาร) รวมถึงแนวคิดการแก้ปัญหาตามหลักทฤษฎีกระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict resolution) ที่มีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้แล้ว เพื่อศึกษา วิเคราะห์ และเปรียบเทียบว่า แนวคิดเหล่านี้มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

แผนภาพ 2-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

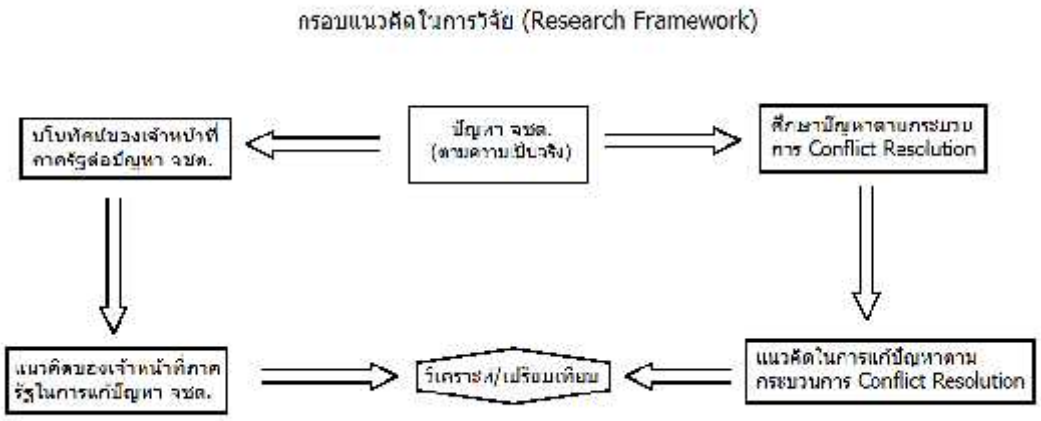

การทบทวนวรรณกรรมครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัยทีกล่าวมาข้างต้น ซึ่งจะเกียวข้องกับทั่งแนวคิด ทฤษฎี และงานศึกษาวิจัยเกียวกับปัญหาความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ (1) ความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ (Perception) กับความขัดแย้ง (Conflict) และแนวคิดในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict resolution), (2) ปัจจัยด้านสิงแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมทีเป็นตัวกำหนด หรือมีอิทธิพลต่อแนวคิด (Concept) ในการแก้ปัญหา และมโนทัศน์หรือความคิดเห็น (Perception) เกียวกับความขัดแย้งทัวไป, และ (3) งานวิจัยเกียวกับแนวคิดในการแก้ปัญหาความขัดแย้งใน จชต. ของภาคส่วนต่างๆ รวมถึงแนวคิดการแก้ปัญหาความขัดแย้งใน จชต. ทีได้จากการศึกษาการแก้ปัญหาตามหลักทฤษฎีกระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้ง และนโยบาย/ยุทธศาสตร์ของภาครัฐ และรัฐบาล ทั่งนี่ ผลการทบทวนวรรณกรรมเหล่านี่จะนำไปใช้ในการสร้างแบบจำลอง (Model) เพือใช้ในการศึกษาวิจัยเรืองนี่ตามวัตถุประสงค์ทีตั่งไว้ต่อไป

งานวิจัยนี่ใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed method) ทั่งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) นั่น จะใช้แบบจำลอง (Model) ทีพัฒนาขึ่นตามแผนภาพ 2-2 ซึ่งมีสองส่วนคือ ส่วนที 1 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดในการแก้ปัญหา กับปัจจัยมโนทัศน์/ความคิดเห็น โดยตั่งสมมติฐานว่า แนวคิด ในการแก้ปัญหา จชต. ของเจ้าหน้าทีภาครัฐ ระดับผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับปัจจัยมโนทัศน์/ความคิดเห็นบางตัว

สำหรับส่วนทีเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) จะเป็นการศึกษาแบบจำลองในส่วนที 2 เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด มโนทัศน์/ความคิดเห็นต่อความขัดแย้ง กับพัฒนาการของความขัดแย้ง ประเด็นทีทำการศึกษาคือ มโนทัศน์/ความคิดเห็นต่อความขัดแย้ง เป็นสาเหตุของความขัดแย้งหรือไม่ อย่างไร ซึ่งในส่วนนี่ จะศึกษาจากผลการวิจัยทีผู้วิจัยอืนศึกษาไว้แล้ว ซึ่งจะรวมถึงการศึกษาแนวคิดในการแก้ปัญหา จชต. ของกลุ่มสนทนา (Focus group)

การศึกษาการปฏิบัติงานในพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ การสัมมนาการแก้ปัญหา จชต. และแนวคิดในการแก้ปัญหาตามหลักทฤษฎีกระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict resolution)

แผนภาพ 2-2 แบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด – มโนทัศน์/ความคิดเห็น กับความขัดแย้ง แนวคิด และมโนทัศน์/มโนทัศน์

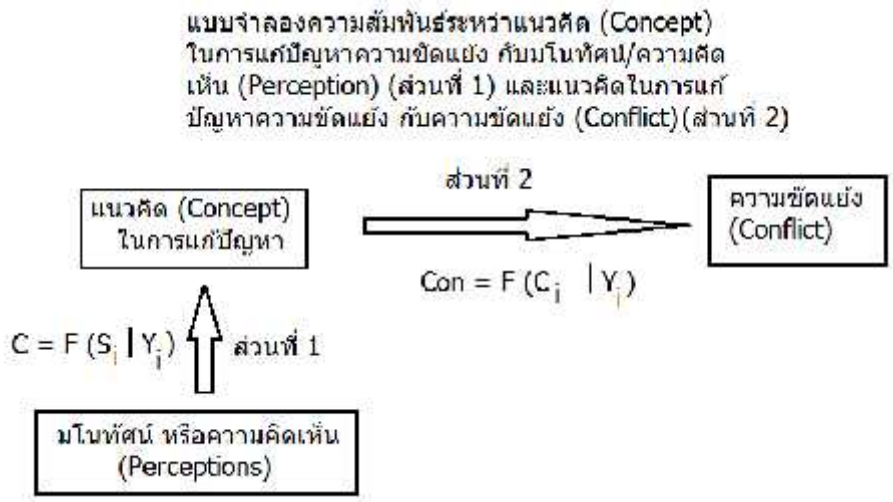

ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด/มโนทัศน์กับความขัดแย้ง และการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

ความหมายของแนวคิด และมโนทัศน์ หรือความคิดเห็น

ตามคำจำกัดความในบทที่ 1 จะเห็นว่า แนวคิด (Concept) กับมโนทัศน์ หรือความคิดเห็น (Perception) มีความสัมพันธ์กัน โดยมโนทัศน์เป็นการรับรู้ความจริงผ่านตัวกลันกรอง (Filters) ในกระบวนการการรับรู้ ส่วนแนวคิดเป็นผลผลิตของการนำมโนทัศน์หรือความคิดเห็นไปใช้ในกระบวนการคิดซึ่งประกอบด้วย การประเมิน วิเคราะห์ และตัดสินใจ ซึ่งมีมโนทัศน์เป็น Input ตัวหนึ่ง แนวคิดจึงมักเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจและพฤติกรรมของบุคคล อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาแนวคิดของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ฯ ในการแก้ปัญหา จชต. นี้ ผู้วิจัย ถือว่า มโนทัศน์เป็นตัวกำหนดแนวคิดในการแก้ปัญหาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการตัดสินใจ ดังแสดงใน แผนภาพ 2-2 แนวคิดจึงเป็นตัวแปรตาม และมีมโนทัศน์หรือความคิดเห็นเป็นตัวแปรอิสระ ในขณะเดียวกันแนวคิดก็อาจจะเป็นตัวแปรอิสระทีอาจจะส่งผลกระทบต่อความขัดแย้งทีเป็นตัวแปรตามได้ด้วย

หากดูความหมายหรือนิยามของแนวคิดและมโนทัศน์ ก็จะเห็นได้ว่า ทั่งสองคำมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก จนไม่อาจจะแยกออกจากกันได้ อย่างไรก็ตามในงานวิจัยนี้ถือว่ามโนทัศน์หรือความคิดเห็นแตกต่างจากแนวคิด และเป็นตัวกำหนดแนวคิด

พจนานุกรมให้นิยาม “มโนทัศน์” หรือ “Perception” ในภาษาอังกฤษ ว่าเป็นคำนามหมายถึง ‘ความเข้าใจ’ และได้ขยายความเพิ่มเติมว่า คำที่มีความหมายในลักษณะเดียวกันกับ Perception มีหลายคำ เช่น ความตระหนัก (Awareness) การรับรู้ (Recognition) และการหยั่งรู้ (Mindfulness) เป็นต้น นอกจากนั่น มโนทัศน์ (Perception) ยังอาจหมายถึง ‘ความคิดเห็น’ อันเป็นความหมายที่แสดงความสัมพันธ์กับ ความรู้ (Knowledge) อีกคำหนึ่งที่มีความหมายใกล้เคียงกับ Perception คือ “Comprehension” หรือ “ความเข้าใจ” ในภาษาไทย ดังนั่น มโนทัศน์ หรือ Perception จึงมีความหมายกว้าง เกียวข้องกับทั่งกับความรู้ และความเข้าใจ โดยอาจหมายถึง การเข้าใจ, การแลเห็น, การมองเห็น, สัญญาณ, การหยั่งรู้, ญาณ, ความรู้สึก, ความรู้สึกสัมผัส, สิงที่มองเห็น, การรับรู้สัมผัส, การกำหนดรู้, การกำหนดหมาย เป็นต้น (http://th.w3dictionary.org/index.php?q=perception; accessed: 3 Mar 2015)

ตามแนวคิดของ Social constructivism ทั่งมโนทัศน์ (Perception) คุณค่า (Value) และแนวคิด (Conception) เป็นผลผลิตทางความคิด เป็นการสร้างขึ้นของบุคคล หรือสังคม (Social construct) มโนทัศน์เป็นการจัดระเบียบประสบการณ์ที่เกิดจากระบบการรับรู้ (Sensorial system) ที่มีต่อสภาวะแวดล้อม จึงเป็นเสมือนภาพ หรือสิงแทน หรือตัวแทนเหตุการณ์ (Representation) ที่บุคคลบันทึกไว้ในระบบการรับรู้ (Suwa, 2003) ส่วนแนวคิดคือ ผลผลิตของกระบวนการคิด หรือกระบวนการตีความ (Interpretation) ประสบการณ์ที่นำไปสู่ผลผลิต คือแนวคิด หรือ Concept ซึ่งเป็น Social construct หรือ การผลิตขึ้นทางสังคม (Ellis, Taylor, & Drury, 2007)

การผลิตขึ้นทางสังคม (Social constructs) มีผลต่อการรับรู้ และการทำความเข้าใจความจริงของมนุษย์ เช่น Concept หรือ Perception ที่ถูกสร้างไว้แล้ว หรือมีมาก่อน จะเป็นตัวกำหนดการรับรู้ความเป็นจริงในขณะปัจจุบัน กล่าวคือถูกนำมาใช้ในการสร้าง Perception และ Concept ใหม่นันเอง

Schneider & Ingram (1993) อธิบายว่า “นโยบายเป็นผลิตผลของกระบวนการรับรู้ความจริงทางสังคมหลายอย่างร่วมกัน (Social constructs) เช่น สมมติฐาน (Assumptions) คุณค่า (Values) แนวปฏิบัติ (Norms) เหตุผล (Rationales) ความเข้าใจทางสังคม (Social understandings) และองค์ความรู้ทางสังคม (Shared knowledge) ซึ่งมีผลต่อการให้ความสำคัญกับประเด็นทางสังคมบางประเด็น และการกำหนดนโยบายต่อเรื่องนั่นๆ ความเข้าใจเกียวกับการตีความ และทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมและโลกภายนอก (Interpretation and understanding) ของสังคมมนุษย์ ซึ่งนำไปสู่การสร้างผลผลิตทางความคิดของสังคมร่วมกัน เช่น กฎเกณฑ์ (Rules) แนวปฏิบัติ (Norms)

กฎหมาย (Laws) และอัตลักษณ์ (Identities) จะทำให้เข้าใจการเลือกประเด็นปัญหา การออกแบบนโยบาย และการยอมรับนโยบายร่วมกันของสังคมนั่นๆ (Meschoulam, 2014:23) ดังนั่น ควรให้ความสำคัญกับการทำวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical research) เพื่อทำความเข้าใจกระบวนการสร้างความคิดทางสังคม (Social constructs) ว่ามีผลต่อกระบวนการทางนโยบายอย่างไร (Schneider & Sidney, 2009, อ้างใน Meschoulam, 2014:23)

ในบทความศึกษาความคิดเห็นต่อความรุนแรงของขบวนการค้ายาเสพติดในเม็กซิโก Meschoulam (2014) พบว่า กระบวนการสร้าง Perception หรือภาพความจริง (Reality image) ของบุคคลนั่น เริมต้นจากการรวมประสบการณ์ส่วนบุคคลเข้ากับข้อมูลที ได้จากการพูดคุยสือสารกันระหว่างบุคคลในสังคม (Oral communication) ซึ่งคนส่วนใหญ่มีความเชือมั่นมากกว่าแหล่งอืน นอกจากนั่น ก็จะเป็นข้อมูลจากสือสาธารณะ (Mass media) กระบวนการสร้าง Perception เป็นกระบวนการทีสังเคราะห์ภาพความจริงขึ่นใหม่ (Internalization process) เสมือนกับมีระนาบ (Plane) เพื่อให้ประสบการณ์ทีมีมาแต่เดิมทำปฏิกิริยากับการรับรู้หรือข้อมูลใหม่เพื่อสังเคราะห์ Perception หรือภาพความจริงใหม่ (Frawley, 1997, อ้างใน Meschoulam, 2014:33) ดังนั่น Perception จึงไม่ใช่สิงทีหยุดนิง แต่สามารถเปลียนแปลงได้ผ่านกระบวนการสร้าง Perception ใหม่

Meschoulam เห็นว่า กระบวนการสร้าง Perception ใหม่ หรือ Internalization process นี่ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ (1) ประสบการณ์ส่วนบุคคล และการสังเกต (2) การรับข้อมูลประสบการณ์ หรือการสังเกตของบุคคลอืนเข้ามา (3) การสือสารประสบการณ์และข้อมูลกับบุคคลอืน ดังนั่น ประสบการณ์ และการสังเกต จึงเป็น Social constructor ทีสำคัญมาก ซึ่ง Meschoulam สังเกตว่า กลุ่มตัวอย่างเชือมโยงกระบวนการนี่เข้ากับ Theme (ปัญหา) ในการคิดซึ่งประกอบด้วยปัจจัยทางโครงสร้าง (Structural factors) โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ความรุนแรงมีความสัมพันธ์กับการคอรัปชัน และการด้อยโอกาส เช่น แนวคิดทีว่า สันติภาพเกิดขึ่นได้ ถ้ามีการแก้ปัญหาอืนๆไปด้วย (Peace is possible, but only if structural conditions are adequately addressed, p.34.) ซึ่งเป็นการคิดแบบโครงสร้าง; Theme แต่ละ Theme ก็จะมีตัวทีเป็น Social constructor อยู่ เช่น ความเชือมั่นในสือทีลดน้อยลง อาจจะนำไปสู่ข้อสรุปได้ว่า สือมีบทบาทน้อย หรือไม่สำคัญในฐานะ Social constructor ทีสร้าง Value, Conception, และ Perception ในบางเรือง เช่น การแก้ปัญหาความรุนแรงและขบวนการค้ายาเสพติด

ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด/มโนทัศน์กับความขัดแย้ง

มีนักคิดหลายคนทีเห็นว่าความคิดของมนุษย์นันเองทีเป็นสาเหตุของความขัดแย้ง ความคิดทีว่านี่ มีแนวคิดและมโนทัศน์เกียวกับเรืองราวหรือเหตุการณ์ต่างๆทีเกียวข้องกับเราหรือทีเกิดขึ่นในสังคมทีเราเป็นส่วนหนึ่ง เป็นต้น ซึ่งสามารถสรุปสั่นๆได้ว่า มันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที

มักจะเข้าข้างตัวเอง ด่วนสรุป ไม่ตรวจสอบเรื่องราวต่างๆก่อนทีจะเชือว่า มันเป็นจริงตามทีได้ยินมา หรือตามทีตัวเองคิดหรือไม่ ดังนั่น แนวคิดและมโนทัศน์ของมนุษย์เกียวกับโลกทีเป็นจริงจึงมักจะไม่ถูกต้อง เพราะความลำเอียง หรือเพราะเหตุอืนๆ ดังทีพระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในกาลามสูตร

Bernard Lonergan มีอายุอยู่ในช่วง ค.ศ.1904-1984 เขียนหนังสือเรือง *Insight: A Study of Human Understanding* ในปี 1957 เป็นหนังสือปรัชญามากกว่าจิตวิทยา ทีพยายามชี่ว่า จิตมนุษย์หรือความคิดของมนุษย์คือต้นตอของปัญหาของมนุษย์เพราะความไม่เห็น หรือรับรู้โลกตามทีมันเป็นจริง แต่ต้องการเห็นโลกทีตัวเองต้องการเห็นทีสวยงามและเป็นสุข จึงเกิดมโนทัศน์ทีไม่ตรงกับความเป็นจริงของโลก และในทีสุดก็นำมาซึ่งความขัดแย้งกับธรรมชาติและบุคคลอืนในสังคม ซึ่งแนวคิดนี่ก็ตรงกับทีพระพุทธเจ้าได้แสดงเป็นธรรมะไว้แล้วเมือ 2550 กว่าปีทีผ่านมา ว่าอวิชชาคือกำเนิด หรือมารดาของการเกิดและทุกข์คือความขัดแย้งทั่งปวงใน*ปฏิจจสมุปบาท* ตั่งแต่ *อะวิชชา ปัจจะยา สังขารา* ... ไปจนถึง *ชะรา มะราณัง โสกะปะริเทวะ ทุกขะ โทมะนัสสุปายาสา สัมภะวันติ* คือวงรอบ 11 ขั่นทีต่อเนืองกันของการเกิดและทุกข์ทั่งมวล

ในอริยมรรคมีองค์แปด ก็มีความเห็นชอบ เป็นหนึ่งในองค์แปดทีต้องมี จึงจะเป็นทางไปสู่ความหลุดพ้นจากทุกข์ได้ ดังนั่น พระพุทธศาสนา รวมถึงนักคิดทางตะวันตกบางคน เช่น Lonergan จึงให้ความสำคัญกับจิตหรือความคิดเพือออกจากความขัดแย้ง ปัญหา และไปสู่ความพ้นทุกข์

Bell (2002) and Hart (2000) ศึกษาเรือง Conflicting perception causes conflict พบว่า สาเหตุสำคัญของความขัดแย้งในทีทำงาน (Conflict in office) มี 8 ประการคือ (1) ความขัดแย้งเนืองจากทรัพยากร (Conflicting resources), (2) ความขัดแย้งเนืองจากสไตล์หรือบุคลิกภาพ (Conflicting styles), (3) ความขัดแย้งเนืองจากแนวคิด/มโนทัศน์ (Conflicting perception), (4) ความขัดแย้งเนืองจากเป้าหมาย (Conflicting goals), (5) ความขัดแย้งเนืองจากความกดดัน (Conflicting pressures), (6) ความขัดแย้งเนืองจากบทบาท (Conflicting roles), (7) ความขัดแย้งเนืองจากคุณค่า (Conflicting personal values), และ (8) ความขัดแย้งเนืองจากนโยบายทีไม่แน่นอน (Unpredictable policies) ในส่วนของความขัดแย้งอันเนืองมาจากแนวคิด/มโนทัศน์นั่น เกิดขึ่นเพราะ พวกเราต่างมองโลกด้วยเลนซ์ทีแตกต่างกันและได้รับภาพของความจริง (มโนทัศน์) ทีไม่เหมือนกัน ความแตกต่างในมโนทัศน์นี่คือสาเหตุหนึ่งของความขัดแย้งในทีทำงาน โดยเฉพาะ เมือคนหนึ่งรู้ข้อมูลบางอย่าง แต่อีกคนหนึ่งไม่รู้ ดังนั่น การสือสารข้อมูลระหว่างกันอย่างเปิดเผย (Open communication) จึงมีความสำคัญมากเพือลดช่องว่างของข้อมูลซึ่งจะเป็นการลดความแตกต่างของภาพความจริง หรือเหตุการณ์ทีบุคคลเห็นแตกต่างกันลงไปด้วย ความขัดแย้งในสังคมก็มีสาเหตุไม่แตกต่างไปจากความขัดแย้งในทีทำงานมากนัก โดยเฉพาะ ความแตกต่างในแนวคิด/มโนทัศน์ต่อปัญหา หรือเหตุการณ์ทีเป็นสาเหตุของความขัดแย้ง

Joseph Ravick กล่าวถึงบทบาทของความคิดต่อความขัดแย้งว่า สมมติฐาน (Assumption), มโนทัศน์ (Perception), และความคาดหวัง (Expectation) หรือ APE ของเรา มีบทบาททีสำคัญมากต่อการรับรู้และท่าทีต่อความขัดแย้งของเรา หากเราไม่ตรวจสอบว่า APE ของเราเป็นอย่างไร โอกาสทีเราจะรับรู้และกำหนดท่าที ตลอดจนตัดสินใจ และกระทำบางอย่างผิดพลาดต่อความขัดแย้งจะมีสูงมาก Ravick จึงเสนอให้เราเปิดกว้างและตรวจสอบ APE ของเราเองและของคู่ขัดแย้ง (Party to conflict) ด้วย ก่อนทีจะกำหนดทางออก หรือแนวทางแก้ปัญหาความขัดแย้งร่วมกัน (http://www.appropriate-resolutions.org/index_files/ConResGuides_contents.htm; accessed: 10 Mar 2015)

แนวคิดและมโนทัศน์ไม่อาจแยกออกจากความขัดแย้งได้ ความจริงแล้ว ความขัดแย้งไม่ได้เกิดจากความคิด และความเห็นของคนทีแตกต่างกันเพียงอย่างเดียว ความขัดแย้งเกิดจากหลายสาเหตุ Ayo (2009) กล่าวว่า ความขัดแย้งมี 2 ด้านหลัก คือ (1) ด้านทีเป็นความคิดทีขัดแย้งกันโดยตรง (Perception characteristics framework) และ (2) ด้านทีเป็นสาเหตุทีขัดแย้งกัน (Cause of conflict characteristics framework) การทีเกิดการเปลียนแปลง พัฒนา และดำรงอยู่ของความขัดแย้งก็มาจากลักษณะสองด้านของความขัดแย้งนี้

ความจริงแล้ว ความขัดแย้งไม่ใช่สิงเลวร้ายแต่อย่างใด ความขัดแย้งเป็นกระบวนการทางธรรมชาติทีปรากฏอยู่ทั่งในธรรมชาติ (Nature) และในสังคมมนุษย์ Bell (2002) & Hart (2000) เห็นว่า ความขัดแย้งเป็นสิงทีมีประโยชน์ ทำให้ฝ่ายทีขัดแย้งกันเกิดพัฒนาการ เกิดการสือสารระหว่างกัน และความคิดทีขัดแย้งกันมีความก้าวหน้าขึ้น Karl Marx เองก็เห็นว่า ความขัดแย้งระหว่างชนชั่นเป็นตัวขับเคลือนความก้าวหน้าของสังคมมนุษย์ ความขัดแย้งเป็นกระบวนการตามธรรมชาติทีไม่อาจหลีกเลียงได้ สิงทีสำคัญทีสุดคือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถนำความขัดแย้งมาใช้อย่างสร้างสรรค์ได้

แน่นอน ความขัดแย้งอาจนำไปสู่ความรุนแรง (Violence) และสงคราม (War) ได้ ทีเป็นเช่นนั่น ก็เพราะ เราไม่สามารถจัดการ และควบคุมความขัดแย้งได้ จนความขัดแย้งยกระดับจากความขัดแย้งทีสร้างสรรค์ไปสู่ความขัดแย้งทีทำลาย คนทัวไปมักเชือมโยงความขัดแย้งกับความรุนแรง และเข้าใจว่าความรุนแรงคือสภาวะทีไร้สันติภาพ จริงๆแล้ว ความรุนแรงเป็นสิงทีไม่พึงปรารถนา แต่สันติภาพนั่น มีความหมายทีกว้างไกลกว่าการไม่มีความรุนแรง

สันติภาพไม่ใช่เฉพาะการไม่มีความรุนแรงเท่านั่น Meschoulam เห็นว่า สันติภาพเป็นสิงทีจะต้องจับต้องได้ในชีวิตประจำวัน เป็นสิงทีเราจะต้องอยู่กับมัน สังเกต และสัมผัสมันได้ในสภาวะแวดล้อมของเรา สันติภาพไม่ใช่การแยกผู้ก่อความรุนแรงออกไป แต่เป็นการสร้างสภาวะทีสามารถรวมสังคมเข้าด้วยกัน เป็นการสร้างความเชือมโยง และความสัมพันธ์ สันติภาพเป็นการ

พูดคุยกับคนอื่น ร่วมมือกัน มีส่วนร่วม และลบเส้นแบ่งระหว่างเขากับเราออกไป (Galtung, 1985, อ้างใน Meschoulam, 2014:38)

ความขัดแย้งเป็นเรื่องที่สำคัญ และในปัจจุบัน การศึกษาความขัดแย้งถือเป็นศาสตร์แขนงหนึ่ง (Academic field) ความขัดแย้งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง (Structural problem) ไม่ได้เกิดขึ้นเพราะคนมีความคิดเห็นต่างกันเท่านั่น แท้ที่จริง ความเห็นที่แตกต่างกันของคนก็มาจากการที่คนเหล่านั่นอยู่ในโครงสร้างทางสังคมที่ต่างกันนั่นเอง มีนักคิดในอดีตได้ให้นิยามความขัดแย้งไว้ในหลายแง่มุม ซึ่งมีประโยชน์ต่อการศึกษาเรื่องแนวคิด/มโนทัศน์ในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ดังแสดงไว้ในตาราง 2-1

ตาราง 2-1 นิยามและความหมายของความขัดแย้ง (Conflict)

ผู้นิยาม	นิยาม/ความหมาย	คำสำคัญ
Coser, 1956	ความขัดแย้งทางสังคมหมายถึงการต่อสู้ระหว่างกลุ่มที่ขัดแย้งกันเกี่ยวกับคุณค่า และการเรียกร้องสิทธิ์เกี่ยวกับสถานะ อำนาจ และทรัพยากรซึ่งมีจำนวนจำกัด (Social conflict is a struggle between opponents over values and claims to scarce status, power and resources.)	struggle, opposition, scarcity
Schelling, 1960	ความขัดแย้งที่มีลักษณะทางยุทธศาสตร์นั่น ต้องมีสถานการณ์ที่คู่ต่อสู้สามารถต่อรองกันได้ เพราะการบรรลุเป้าหมายของฝ่ายหนึ่งขึ้นอยู่กับทางเลือกของอีกฝ่ายหนึ่ง (Conflicts that are strategic are essentially bargaining situations in which the ability of one participant to gain his ends is dependent on the choices or decisions that the other participant will make.)	strategy, bargaining, dependence
Deutsch 1973	ความขัดแย้งเกิดขึ้นเมื่อกิจกรรมที่เข้ากันไม่ได้เกิดขึ้น ... อีกฝ่ายหนึ่งแทรกแซง ทำลาย หรือขัดขวางอีกฝ่ายไม่ให้ดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ	incompatibility, interference effectiveness

	(A conflict exists whenever incompatible activities occur . . . one party is interfering, disrupting, obstructing, or in some other way making another party's actions less effective.)	
Wall 1985	ความขัดแย้งเป็นกระบวนการที่ฝ่ายที่ขัดแย้งกันตั่งแต่สองฝ่ายขึ้นไปพยายามที่จะขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของอีกฝ่ายหนึ่ง ปัจจัยที่ทำให้ความขัดแย้งดำรงอยู่มี 3 ปัจจัย คือ ความผูกพันเกียวโยงกัน (interdependence), เป้าหมายที่แตกต่างกัน, และความเห็นและมโนทัศน์ที่แตกต่างกัน (Conflict is a process in which two or more parties attempt to frustrate the other's goal attainment . . . the factors underlying conflict are threefold: interdependence, differences in goals, and differences in perceptions.)	goals, interdependence, perceptions
Pruitt and Rubin 1986	ความขัดแย้งหมายถึง มโนทัศน์เกียวกับผลประโยชน์ที่แยกออกจากกัน หรือการที่ความปรารถนาของฝ่ายต่างๆไม่อาจจะบรรลุพร้อมกันได้ (Conflict means perceived divergence of interest, or a belief that the parties' current aspirations cannot be achieved simultaneously.)	interests, aspirations, beliefs
Conrad 1990	ความขัดแย้งเป็นปฏิกิริยาด้านการสื่อสารระหว่างกลุ่มที่มีผลประโยชน์เกียวโยงผูกพันกัน ซึ่งแต่ละกลุ่มมองว่า ผลประโยชน์ของกลุ่มขัดแย้งกัน ไปด้วยกันไม่ได้ และเกิดความตึงเครียด (Conflicts are communicative interactions among people who are interdependent and who perceive that their interests are incompatible, inconsistent, or in tension.)	communication, interdependence tension
Tjosvold and	ความขัดแย้งเป็นสภาวะที่กิจกรรมของสองฝ่ายไป	incompatibility,

van de Vliert 1994	ด้วยกันไม่ได้ เกิดขึ้นได้ทั้งในสภาวะที่มีความร่วมมือกันและแข่งขันกัน คู่ขัดแย้งอาจจะมีเป้าหมายร่วมกันหรือแข่งขันกันก็ได้ (Conflict--incompatible activities-- occurs within cooperative as well as competitive contexts . . . conflict parties' can hold cooperative or competitive goals.)	cooperation competition
Folger, Poole, and Stutman 1997	ความขัดแย้งเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ที่ผูกพันเชื่อมโยงกันซึ่งมีมโนทัศน์ว่าเป้าหมายเข้ากันไม่ได้ และมีการแทรกแซงไม่ให้อีกฝ่ายบรรลุเป้าหมาย (Conflict is the interaction of interdependent people who perceive incompatible goals and interference from each other in achieving those goals.)	interaction, interdependence incompatibility

Source: http://oregonstate.edu/instruct/comm440-540/scholars.htm; date retrieved: 7 Feb 2015

จะเห็นได้ว่านักวิชาการให้นิยามและความหมายของความขัดแย้งไม่แตกต่างกันมากนัก ส่วนใหญ่เห็นว่า ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คู่ความขัดแย้ง (Parties to conflict) ต้องมีผลประโยชน์ผูกพันเกี่ยวโยงกัน และเห็นว่า (มีมโนทัศน์) ผลประโยชน์ หรือเป้าหมายของพวกตนเริ่มขัดแย้งกัน เป็นต้น

จากที่ทบทวนวรรณกรรมมาในตอนต้น สรุปได้ว่า แนวคิดและมโนทัศน์เกี่ยวกับผลประโยชน์ที่แตกต่างกัน เห็นว่าอีกฝ่ายหนึ่งเป็นอุปสรรคในการบรรลุความปรารถนาหรือผลประโยชน์ของตน แนวคิด/มโนทัศน์ที่ขัดแย้งกันดังกล่าว เป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งของความขัดแย้ง แนวคิดหรือมโนทัศน์ที่ขัดแย้งกันอย่างรุนแรง อาจนำไปสู่ความรุนแรงในลักษณะต่างๆ จนถึงขั้นการทำลายล้างกันด้วยอาวุธได้ ซึ่งนี่คือด้านที่หนึ่งของความขัดแย้ง อีกด้านหนึ่งของความขัดแย้งก็คือ ความขัดแย้งมีสาเหตุของความขัดแย้งทางกายภาพซึ่งเป็นโครงสร้างตามธรรมชาติของสรรพสิ่งดำรงอยู่ ดังนั้น ความขัดแย้งจึงดำรงอยู่ได้ด้วยสาเหตุทางความคิด และสาเหตุทางกายภาพ การแก้ปัญหา หรือจัดการความขัดแย้งจะต้องดูแลทั้งสองสาเหตุ

ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด/มโนทัศน์กับการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

Robertson Davies (1913-1995) นักคิดชาวแคนาดา กล่าวเอาไว้ว่า ดวงตาจะมองเห็นเฉพาะสิงทีจิตเตรียมไว้ให้มันทำความเข้าใจเท่านั่น (The eyes see only what the mind is prepared to comprehend.) (Source: http://www.goodreads.com/quotes/169347-the-eye-sees-only-what-the-mind-is-prepared-to; accessed: 5 Mar 2015) ซึ่งหลายคนก็รู้ว่ามันเกิดขึ่นเสมอ แต่ก็มีน้อยคนทีจริงจังทีจะตรวจสอบตัวเองในเรื่องนี่ นอกจากนั่น ยังมีทฤษฎีว่าด้วย Theory-laded observation ทีกล่าวว่า สิงทีเป็น Object ทีคนสังเกตเห็นนั่น กับภาพการเห็นในความคิดของเขานั่น ไม่ใช่สิงเดียวกัน เพราะว่า ภาพทีเห็นนั่นได้รับการปรุงแต่งโดยความคิดทีมีทฤษฎีหรือหลักคิดทีมีมาก่อนหน้านี่เป็นตัวกำหนด หรือแม้แต่ การกำหนดว่า อะไรต้องสังเกต หรือหัวข้อวิจัยควรเป็นอะไร ก็ถูกกำหนดล่วงหน้าโดยทฤษฎีในหัวของนักวิจัย (ดูงานของ Thomas Kuhn, Norwood Hanson, และ Paul Feyerabend ทีพยายามค้านแนวคิดของ Positivists และ Empiricists; source: http://plato.stanford.edu/entries/science-theory-observation/; accessed: 7 Mar 2015) ดังนั่น จึงต้องระมัดระวังอย่างมาก ว่าแนวคิด หรือมโนทัศน์ของเรานั่น เป็นกลาง ไม่ลำเอียง (Biased) อย่างแท้จริงหรือไม่

Jean – Michel Phillippon – Nadean กล่าวไว้น่าสนใจว่า ความคิดของพวกเราส่วนใหญ่ต่อความจริงทีเกียวข้องกับความขัดแย้ง โดยเฉพาะในกรณีทีเราเป็นคู่กรณีในความขัดแย้งด้วยมักจะมีความโน้มเอียง หรือลำเอียง (Biased) เสมอ ความลำเอียงนี่เรียกว่า ความลำเอียงในมโนทัศน์ (Perceptual bias) ซึ่งมี 2 ลักษณะคือ (1) ความลำเอียงเพราะข้อมูลตรงกับของเรา (Information bias) ซึ่งเกิดขึ่นเพราะเรามีแนวโน้มทีจะเจอกับสิงทีเราแสวงหา (ข้อมูล) และ (2) ความลำเอียงเพราะเราดูหรือสนใจเฉพาะรูปแบบภายนอก หรือพฤติกรรมเป็นครั่งคราว แต่ไม่สนใจสาเหตุ หรือเบืองหลังของปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมนั่นๆ เรียกว่า Correspondence bias ซึ่งส่วนใหญ่เมือตรวจสอบข้อมูลเบืองหลัง มักจะปรากฏว่า ข้อเท็จจริงเป็นอีกแบบหนึ่ง ดังนั่น ผู้ทีเข้าไปจัดการความขัดแย้งควรต้องรู้จักตัวเอง และหาข้อเท็จจริงให้มากทีสุด (Source: http://jmpnadeau.ca/management/perception-and-conflict-resolution); accessed: 10 Mar 2015)

ณ ปัจจุบัน แนวคิดเรื่องการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict resolution) ไม่ได้จำกัดแวดวงอยู่เฉพาะการแก้ปัญหาความขัดแย้งในทีทำงาน หรือความขัดแย้งในชุมชนหรือสังคมในระดับปกติเท่านั่น แต่ยังได้ขยายไปสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยอาวุธ (Armed conflict) ทีเกิดขึ่นภายในรัฐ และระหว่างรัฐ (Inter-state and intra-state conflicts) อีกด้วย Schellenberg (1996) เห็นว่าการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมเป็นการลดความขัดแย้งทางสังคมประการหนึ่ง ซึ่งเกิดขึ่นจากจิตสำนึกทางสังคมทีจะหาข้อยุติให้กับความขัดแย้งนั่น เพราะสังคมได้รับผลกระทบเชิงลบจากความขัดแย้งนั่น จึงต้องยุติความขัดแย้งนั่น การนำไปสู่การยุติความขัดแย้งนั่น อาจจะมาจากหลายๆ

ทาง เช่น จิตสำนึกของทั่งสองฝ่ายทีจะยุติความขัดแย้งและสร้างสันติภาพ หรือสภาวะแวดล้อมของความขีดแย้งได้เปลียนไปซึ่งทำให้ความขัดแย้งไม่ใช่ความขัดแย้งอีกต่อไป หรือการกดดันของมือทีสาม หรือแม้กระทังการยุติความขัดแย้งจากชัยชนะของอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นต้น

Deutsch *et al* (2006) เขียนหนังสือเรือง *The Handbook of Conflict Resolution* ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ความขัดแย้งไม่ว่าจะอยู่ในระดับใด จนถึงระดับความขัดแย้งด้วยอาวุธสามารถจะไปสู่การยุติได้ในทีสุด หนังสือเล่มนี้ได้วางรากฐานทีสำคัญในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยพิจารณาแก้ปัญหาทีปัจจัยทีเกียวข้องกับความขัดแย้งในด้านต่างๆ เช่น ความร่วมมือ ความยุติธรรม อำนาจ การสือสาร ภาษา และสันติภาพ เป็นต้น

Wallenstein (2012) ให้นิยามการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict resolution) ว่า เป็นกระบวนการทำให้เกิดสันติภาพโดยกลุ่มผู้ทำให้เกิดเกิดความขัดแย้ง (Conflict actors) แนวคิดการแก้ปัญหาความขัดแย้งได้ขยายไปครอบคลุมการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐด้วยซึ่งจะเกียวข้องกับบทบาทขององค์การสหประชาชาติและประชาคมระหว่างประเทศ เขาเห็นว่า ความขัดแย้งเป็นสิงทีแก้ได้ และข้อตกลงสันติภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้งทีไม่อาจจะแยกออกจากกันได้ และทีสำคัญคือ Conflict resolution จะเริมต้นเมือความขัดแย้งสิ้นสุดลง ดังนั้น ในความเห็นของเขา การทีจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ จะต้องกำหนดประเด็นทีคู่ความขัดแย้งจะต้องคุยกัน จะบรรลุสู่ข้อตกลงสันติภาพได้อย่างไร และกระบวนการสันติภาพจะมีความยังยืนได้อย่างไร เป็นต้น

สรุป แนวคิด หรือมโนทัศน์อาจทำให้การแก้ปัญหาความขัดแย้งมีความสลับซับซ้อนและอาจจะมีความยุ่งยากในการแก้ปัญหามากขึ้น ในขณะเดียวกัน การแก้ปัญหาความขัดแย้งก็มีทางเดียวเท่านั้นทีทำได้ คือการปรับเปลียนแนวคิด หรือมโนทัศน์ของคู่ขัดแย้งให้เกิดเงือนไขโครงสร้างทางความคิดทีเอือต่อการเปลียนแปลงโครงสร้างด้านสาเหตุของความขัดแย้ง มิฉะนั้น ความขัดแย้งก็จะยกระดับเป็นความขัดแย้งทีทำลายล้าง และไม่อาจหวนคืนได้ นอกจากนั้น แนวคิดเรืองการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ไม่ได้จำกัดแวดวงอยู่เฉพาะการแก้ปัญหาความขัดแย้งในทีทำงาน หรือความขัดแย้งในชุมชนหรือสังคมในระดับปกติเท่านั้น แต่ยังได้ขยายไปสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยอาวุธ ทีเกิดขึ้นภายในรัฐ และระหว่างรัฐ อีกด้วย ซึ่งหากมองว่า ปัญหาความไม่สงบใน จชต. เป็นความขัดแย้งด้วยอาวุธทีมีลักษณะเฉพาะ ก็จะสามารถนำแนวคิดเรืองการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยอาวุธมาประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม พึงตระหนักไว้ว่า กระบวนการยุติความหรือแก้ปัญหาความขัดแย้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งในระดับใด หรือมิติใด จะเริมต้นจากความคิดของฝ่ายทีขัดแย้งกัน หรือต่อสู้กัน ทีจะยุติความขัดแย้งนั้น ด้วยเหตุผลต่างๆ เช่น การปล่อยให้ความขัดแย้งดำรงอยู่ต่อไป และต่อสู้กันต่อไป ก็จะไม่มีฝ่ายใดได้ชัยชนะ หรือได้ผลประโยชน์เหนืออีกฝ่ายแต่อย่างใด หรือทางเลือกอืนจะทำให้ทั่งสองฝ่ายได้ประโยชน์สูงกว่าการได้ชัยชนะใน

การต่อสู้ในความขัดแย้ง เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดเกิดขึ้นได้ก็เพราะ แนวคิด หรือมโนทัศน์ของคู่ความขัดแย้งเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมในลักษณะที่เป็นบวกนั่นเอง ดังนั้น จึงสรุปว่า ความขัดแย้งนั้นแก้ได้ และแก้ได้ด้วยการเริ่มต้นที่การปรับเปลี่ยนแนวคิกและมโนทัศน์ของคู่ความขัดแย้ง

ปัจจัยทางความคิดเฉพาะบุคคล สังคม และวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลต่อแนวคิด/มโนทัศน์เกี่ยวกับความขัดแย้ง และการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

Human Resource Development, University of Wisconsin – Madison นำเสนอบทความใน Website เกี่ยวกับบุคคลอาจจะมองความขัดแย้งแตกต่างกันเพราะสาเหตุหลายๆประการ มโนทัศน์ (Perception) ของบุคคลแตกต่างกันเพราะ บุคคลต่างมี Perceptual filters หรือ Cultural frame ที่แตกต่างกัน ปัจจัยที่มีอิทธิพลกำหนดมโนทัศน์ของบุคคลมี 5 ประการ คือ (1) วัฒนธรรม เชื่อชาติ และเผ่าพันธุ์ (Culture, race, and ethnicity), (2) เพศและสถานะทางเพศ (Gender and sexuality), (3) ความรู้ทั่งทั่วไป และเฉพาะเหตุการณ์ (Knowledge – general and situational), (4) ความน่าเชื่อถือของผู้ให้ข้อมูลข่าวสาร (Impression of messenger), และ (5) ประสบการณ์ในอดีต (Previous experiences) ปัจจัยที่กล่าวมานี้ อาจมีผลทั่งในด้านบวก และลบต่อมโนทัศน์ในการมองข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับความขัดแย้ง นอกจากนั่น ในความขัดแย้งเฉพาะเรื่อง อาจมีปัจจัยอื่นๆอีกที่สำคัญ (https://www.ohrd.wisc.edu/home/HideATab/FullyPreparedtoManage/ConflictResolution/AboutConflict/PerceptionsofConflict/tabid/230/Default.aspx; accessed: 5 Apr 2015)

Fiske & Taylor (1991) แบ่งกระบวนการก่อมโนทัศน์ (Perception process) เป็น 3 ขั่นตอน คือ (1) ขั่นการเลือกรับข้อมูล (Selection), (2) ขั่นการจัดระเบียบข้อมูล (Organization), และ (3) ขั่นการตีความหมาย (Interpretation) ดังนั่น ตามกระบวนการสร้างมโนทัศน์นี้ ตัวกลั่นกรอง (Filters) และกรอบวัฒนธรรม (Cultural frame) จึงมีบทบาทถึงสองในสามขั่นตอน คือในขั่นเลือกรับข้อมูล และในขั่นตีความข้อมูล

Sree Rama Rao (2008) กำหนดให้ปัจจัยที่มีผลต่อมโนทัศน์ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ (1) ปัจจัยด้านเจ้าของมโนทัศน์ (Factors in the perceiver) ซึ่งประกอบด้วย ทัศนคติ (Attitudes), แรงจูงใจ (Motives), ความสนใจ (Interests), ประสบการณ์ (Experiences), และ ความคาดหวัง (Expectations), (2) ปัจจัยด้านสถานการณ์ (Factors in the situation), ประกอบด้วย เวลา (Time), สถานที่ (Work setting), สภาวะทางสังคม (Social setting), และ (3) ปัจจัยด้านเป้าหมาย (Factors in the target) ประกอบด้วย ความโดเด่น (Novelty), การเคลื่อนไหว (Motion), เสียง (Sounds), ขนาด (Size), ฉากหลัง (Background), ระยะไกล/ใกล้ (Proximity), และ ความคล้ายคลึงกัน (Similarity)

เป็นต้น ซึ่งแนวคิดนี้ สามารถประยุกต์ใช้กับการสร้างมโนทัศน์ของบุคคลต่อเหตุการณ์ในทางสังคมได้

(Source: http://www.citeman.com/2849-factors-influencing-perception.html; accessed 10 Mar 2015)

[illegible] 2 [illegible] (Internal factors) [illegible] (External factors) ซึ่งก็จะคล้ายๆกับที่กล่าว [illegible] Sheldon S Zalking and Timothy W Costello [illegible] ทัศน์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น (1) [illegible] ปัจจัยที่ทำให้สร้างมโนทัศน์ต่อบุคคลอื่นได้ถูกต้องมากขึ้น (2) [illegible] (3) [illegible] ศน์ที่ดีต่อบุคคลอื่น [illegible] (4) [illegible]

(Source: http://www.answers.com/Q/What_are_the_factors_influencing_perception; accessed: 11 Mar 2015)

ในสถานการณ์ที่เป็นความขัดแย้งนั้น มโนทัศน์ของบุคคลที่อยู่ในความขัดแย้งจะ [illegible] (Secondary information) [illegible] ในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวกับความขัดแย้งจะแตกต่างกัน หรือขัดแย้งกันจึงมีสูงมาก และนี่เองคือสาเหตุที่ [illegible]

(https://www.ohrd.wisc.edu/onlinetraining/resolution/aboutwhatisit.htm#theroleofperceptions; accessed: 5 Mar 2015)

[illegible] ปัจจัยทางปัจเจกบุคคล สังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะบุคคลที่ตกเป็นส่วนหนึ่งของความขัดแย้ง (Parties to conflict) [illegible] (Biased) [illegible]

[illegible]
แก้ปัญหาเปลี่ยนไปในทางที่เป็นบวกมากขึ้นได้

อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญก็คือ มโนทัศน์ แนวคิด หรือความคิดของคนในสังคมในช่วง [illegible] (Micro level) [illegible]
ผลกระทบต่อมโนทัศน์ หรือแนวคิดในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง เมื่อความขัดแย้งนั่น ได้ขยายตัว [illegible]

แนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาความขัดแย้งใน จชต. ของภาคส่วนต่างๆ และแนวคิดตามหลักทฤษฎีกระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

แนวคิดการแก้ปัญหาความขัดแย้งใน จชต. ของภาคส่วนต่างๆ

[illegible]

[illegible] 30 [illegible] จชต. [illegible] 3 [illegible] (1) [illegible] Chalk (2008), Jitpiromsri (2006, 2008), [illegible] (2) [illegible] McCargo (2007, 2014), [illegible] (3) [illegible] จชต. [illegible] Hasan (1990), Dulyakasem (1981), Imtiyaz (2007), Liow (2009) [illegible]

[illegible] 4 [illegible] (1) [illegible] (Secessionism) [illegible] May Tan-

Mullins (2009) [illegible] (Geopolitical) ของพื้นที่ จชต. [illegible] Tan-Mullins [illegible] *The Political Ecology of Coastal Resources Management in Fishing Villages in Southern Thailand* (Tan 2006) โดยเข้าไปอยู่ในพื้นที่ปัตตานี [illegible] 3 ปี เห็นว่า ปัจจัยทางภูมิศาสตร์การเมืองของพื้นที่ทำให้การเคลื่อนไหวแบ่งแยกดินแดนมี [illegible] (Tan-Mullins, 2009), [illegible] Engvall (2012) [illegible] BRN-C [illegible] สามารถควบคุมพื้นที่ได้ ซึ่งเป็นการปฏิบัติการตามขั้นตอนเพื่อการแบ่งแยกดินแดนในขั้นต่อไป (2) [illegible] Bonura (2003) [illegible] สังคมการเมืองของชาวมุสลิมในพื้นที่ซึ่งถูกกำหนดโดยลักษณะเฉพาะของพื้นที่ (Political location) [illegible] (3) [illegible] Thanet Aphornsuvan (2004) [illegible] *Origins of Malay Muslims 'Separatism' in Southern Thailand* [illegible] 7 [illegible] 1947 [illegible] Thanet [illegible] เรื่องการแบ่งแยกดินแดนเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นมาเพื่อปราบปรามประชาชนที่ลุกขึ้นมาเรียกร้องสิทธิขั้นพื้นฐาน เป็นต้น และ (4) [illegible] Melvin (2007) [illegible]

[illegible] 3 [illegible] (1) [illegible] (Unitary constitutional state) [illegible] เหมือนกับพื้นที่อื่นๆของประเทศ ภายใต้กฎหมายเดียวกัน กลุ่มนี้ ยอมให้มี[illegible]

[illegible]
การปกครองของพื้นที่ ความเห็นในกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่เป็นความเห็นของเจ้าหน้[illegible]
[illegible].ศ.2555 – 2557 เป็นต้น (2) [illegible] (1) [illegible]
โครงสร้างทางการเมืองการปกครองของพื้นที่ได้ภายใต้กรอบของกฎหมายที่ให้ทำได้ เพื่อให้มีการ
[illegible]
ท้องถิ่น และมีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ และประวัติศาสตร์ที่มีความหลา[illegible]
[illegible] (Special autonomy)
[illegible] (2547) [illegible] "[illegible]" [illegible]
[illegible] (3) [illegible] (Autonomy [illegible]
special autonomy) [illegible]
[illegible] (2551) [illegible]
[illegible]

นโยบายของรัฐบาล

[illegible] [illegible]. [illegible]
ยุทธศาสตร์ที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ และรัฐบาลที่เข้ามารับผิดชอบ ซึ่งใน
ภาพรวมจะถูกกำหนดโดยกรอบของกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีผลบังคับอยู่ในปัจจุบัน ในปัจจุบัน [illegible]
ไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสำเร็จหรือได้ผลของนโยบายต่างๆที่กระทำอย่างจริงจัง แต่ส่วน
[illegible]
พื้นที่ประเมินอย่างจริงจังด้วย ซึ่งควรจะมีการดำเนินการต่อไป

[illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible]3 [illegible] (1) [illegible] (2) [illegible] (3)
[illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible]

ในด้านความมั่นคงนั้น มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่สำคัญ จำนวน 4 [illegible] พ.ศ.2457 [illegible] พ.ศ.2551 [illegible] พ.ศ.2548 [illegible] 98/2557 [illegible] 4 [illegible] (บางฉบับอาจใช้ในบางมาตราเท่านั้น) หลักการใช้โดยทั่วไปคือ จะใช้กฎหมายที่เ[illegible] พ.ศ. กฎอัยการศึกเมื่อสถานการณ์แรงที่สุด แล้วค่อยๆลดระดับลงมาจนอาจเหลือเพียง พ.ร.บ.การรักษาความมั่นคงฯ ก็ได้ กฎหมายทั้ง 4 [illegible] ยับยั้งเหตุที่จะกระทบต่อความมั่นคงของพื้นที่ หรือความมั่นคงของรัฐ ณ [illegible] พ.ศ. [illegible] 4 [illegible] พื้นที่ปฏิบัติการให้หน่วยต่างๆรับผิดชอบ มีลักษณะเป็นการปฏิบัติงานทั้งเชิงรุกและเชิงรับ เพื่อ [illegible]

[illegible] พ.ศ. [illegible] ซึ่งจัดตั้งศูนย์บริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ขึ้นมาดูแลการ [illegible] พ.ศ. [illegible] พ.ศ. [illegible]

[illegible] ทั้งด้านการพัฒนาและด้านความมั่นคงและเพื่อให้ได้นโยบายที่มาจากความต้อ[illegible] อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรในส่วนที่เกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น [illegible] พ.ศ. [illegible]

[illegible] พ.ศ. [illegible] พ.ศ. [illegible] ([illegible] พ.ศ.) [illegible] พ.ศ. [illegible]

[illegible] และการพัฒนาในเขตพื้นที่นั้นได้ [illegible]

[illegible] 96/2557 [illegible] 21 [illegible] 57 [illegible] (1) [illegible] 3 [illegible] (2) [illegible] (3) [illegible]

ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2555 – 2557

[illegible] 2555 -2557 [illegible] 2555 – 2557 [illegible] 9 [illegible]

(1) การพัฒนาการบริหารด้วยการมีส่วนร่วมและบูรณาการแก้ไขปัญหาพื้นที่พิเศษ

(2) [illegible]

(3) การสร้างพื้นที่และสภาพแวดล้อมเพื่อแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติ [illegible]

(4) [illegible]

(5) [illegible]

(6) [illegible]

(7) [illegible]

(8) [illegible]

(9) [illegible]

[illegible] (End), [illegible] (Ways), [illegible] (Means) [illegible] 2-2

[illegible] (Unitary constitutional state) [illegible]

[illegible]2-2 [illegible] พ.ศ. 2555 - 57

ประเด็นยุทธศาสตร์: ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2555 - 57	
1. ด้านการบริหารการแก้ปัญหา	
	Ends: [illegible]
	Ways: [illegible]
	Means: [illegible]

2. ด้านการสร้างความเข้มแข็งชุมชน/หมู่บ้าน	
	Ends: [illegible]
	Ways: [illegible]
	Means: [illegible] ความปลอดภัย พัฒนารูปแบบการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษที่เหมาะสม
3. ด้านการสร้างสภาวะแวดล้อมสันติวิธี	
	Ends: [illegible]
	Ways: [illegible]
	Means: [illegible]
4. ด้านการศึกษา ศาสนา พหุวัฒนธรรม	
	Ends: [illegible]
	Ways: [illegible]
	Means: [illegible]
5. ด้านสิทธิเสรีภาพ การบังคับใช้กฎหมาย	
	Ends: [illegible]
	Ways: [illegible]
	Means: [illegible]
6. ด้านเศรษฐกิจ	
	Ends: [illegible]
	Ways: [illegible]
	Means: [illegible]
7. ด้านการพัฒนาสังคม คุณภาพชีวิต	
	Ends: [illegible]

	Ways: [illegible]
	Means: [illegible]
8. ด้านการสื่อสารทางสังคม	
	Ends: [illegible]
	Ways: [illegible]
	Means: [illegible]
9. ด้านความร่วมมือกับต่างประเทศ	
	Ends: [illegible]
	Ways: [illegible]
	Means: [illegible] JDS [illegible] IMT-GT

[illegible] 3 [illegible] (1) [illegible] (Unitary state) [illegible] (Unitary constitutional state) [illegible] (2) [illegible] (Local governments) [illegible] และความมั่นคง ความสงบเรียบร้อยของพื้นที่ ซึ่งเป็นการให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมใน [illegible] เช่นเป็นการจัดตั้งเขตปกครองพิเศษ เป็นต้น และ (3) [illegible] (Special autonomy) โดยออกกฎหมายพิเศษเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ให้ [illegible] แนวคิดอื่นๆประกอบด้วย เช่น การกระจายอำนาจในบางเรื่อง รวมถึงการเจรจา เป็นต้น

แนวคิดการแก้ปัญหา จชต. ตามหลักทฤษฎีกระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

[illegible] (Conflict resolution) ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานวิจัยนี้มากนัก แต่เหตุผลที่นำมารวมไว้ [illegible] **Pruitt & Rubin (1986) เรื่อง** [illegible] (*Social conflict: Escalation, stalemate and settlement*; http://www.colorado.edu/conflict/peace/example/pruitt.htm) [illegible] Conflict Research Consortium [illegible]บวนการทางความคิดของคน และการเปลี่ยนแปลงความคิดที่มีผลต่อพฤติกรรม และในที่สุด [illegible] (เป็น [illegible] Pruitt & Rubin 1986) [illegible] สะดวกในการศึกษาเรื่องนี้ต่อไป

[illegible] Pruitt & Rubin (1986) [illegible] Adam Kahane (2012) [illegible] *Transformative Scenario Planning* ([illegible]) [illegible]*ถอดบทเรียนเปลี่ยนอนาคต* [illegible]

Kahane [illegible] 5 [illegible] 2-3

[illegible] 2-3 [illegible] 5 ขั้นตอนในการสร้างความเปลี่ยนแปลงด้วยกระบวนการ [illegible]

[illegible] (Stakeholders) เป็นผู้ร่วมกันกำหนดขึ้นมา กระบวนการนี้ มีความสลับซับซ้อน มีการปฏิสัมพันธ์ [illegible]ายมิติ เป็นการสื่อสาร พูดคุย และเจรจาต่อรองกัน ซึ่งอาจจะมีหลากหลายรูปแบบ แต่ [illegible] และพฤติกรรมของแต่ละฝ่ายในที่สุด ประเด็นที่สำคัญที่สุด แนวคิดที่จะแก้ปัญหานั้น เป็นผลจาก [illegible]

กระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้งจะเกิดขึ้นไม่ได้ จนกว่าสภาวะของความขัดแย้งที [illegible] ใดฝ่ายหนึ่งได้ชัยชนะ จุดนี้ก็จะมาถึงในที่สุด ไม่ช้าก็เร็ว ดังนั้น จุ[illegible] Conflict resolution [illegible]

เมื่อนำแนวคิดเรื่อง Conflict resolution [illegible] เรื่องทางสังคม เป็นเรื่องการเมือง ดังนั้น หากไม่มีการเปิดเผยคู่ขัดแย้ง กระบวนการทางสังคม/[illegible] ขัดแย้งกำลังคิดว่าตัวเองได้เปรียบ และกำลังจะได้ชัยชนะ สิ่งที่ต้องแก้ไขตรงนี้ก็คือ การสื่อสาร [illegible] การพูดคุยกันจะทำไม่ได้ก็ตาม ดังนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นในการแก้ปัญหา จชต. ใน [illegible] Conflict resolution ฝ่ายเดียว ที่อีกฝ่ายหนึ่งที่อยู่ตรงข้าม ยังไม่ได้เข้าร่วมกระบวนการ สิ่งที่น่าคิดก็คือ การดำเนินการแก้ปัญหาความขัดแย้งฝ่ายเดียวนั้น ผู้เชี่[illegible]

แบบจำลองในการวิจัย (Research Conceptual Framework)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพล และส่งผล [illegible] (Concept) [illegible] (Perception) [illegible] (Values) [illegible]

[illegible] (Quantitative research) [illegible] ส่วนที่เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพล หรือผลกระทบต่อแนวคิด และมโนทัศน์ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ [illegible] (Questionnaire) [illegible] 2-2 [illegible] (dependent variable) [illegible] (independent variables) [illegible] (Ceteris paribus) [illegible] (1)

$$C = F(s_i \mid y_i) \quad \ldots\ldots (2.1)$$

[illegible] C = [illegible]

s_i = ตัวแปรอิสระ ซึ่งอาจจะมีหลายตัว ดังนั้น i = 1, 2, 3, ..., n [illegible] y_i [illegible] C [illegible] s_i

เมื่อกำหนดสมการความสัมพันธ์ของตัวแปร และให้ความหมายแล้ว ขั้นต่อมาคือ การ[illegible] (Measurement level) [illegible] C [illegible] Nominal [illegible] Categorical variable [illegible] (1) [illegible] (Unitary state concept and status quo), (2) [illegible] (1) [illegible] (3) [illegible] (Special autonomy) ซึ่งให้อำนาจท้องถิ่นเป็นอิสระในบางเรื่อง [illegible] (1) [illegible] (2) [illegible] ปกครองพิเศษ โดยค่าทีสองนี้ เป็นการรวมแนวคิดกระจายอำนาจและเขตปกครองพิเศษเข้าด้วยกัน [illegible]

[illegible] แก้ปัญหา จชต. ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหาร นั้น จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ามีทั้ง [illegible] (values) [illegible] เป็นจริงมากที่สุด โดยพิจารณาให้มีทั้งตัวแปรภายใน และตัวแปรภายนอก โดยกำหนดตัวแปรอิสระ [illegible] 7 [illegible] (1) [illegible] (2) [illegible] (3) [illegible] (4) [illegible] (5) [illegible] (6) [illegible] (7) [illegible] 2-3 [illegible]

[illegible] 2-4 [illegible]

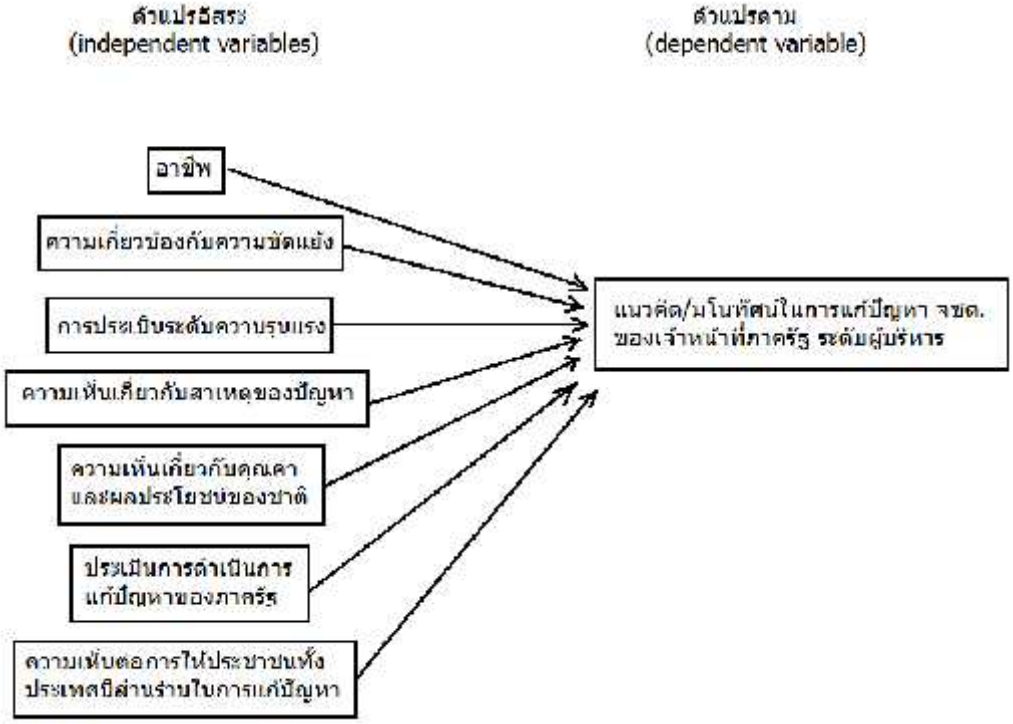
ตัวแปรอิสระ
(independent variables)
ตัวแปรตาม
(dependent variable)
อาชีพ
ความเกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง
การประเมินระดับความรุนแรง
ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา
ความเห็นเกี่ยวกับคุณค่า
และผลประโยชน์ของชาติ
ประเมินการดำเนินการ
แก้ปัญหาของภาครัฐ
ความเห็นต่อการให้ประชาชนทั้ง
ประเทศมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา
แนวคิด/มโนทัศน์ในการแก้ปัญหา จชต.
ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหาร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย (Research methodology)

กล่าวนำ

การวิจัย เรื่อง แนวคิดของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหาร ต่อการแก้ปัญหาความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้: กรณีศึกษาข้าราชการที่ได้รับคัดเลือกและอนุมัติให้เข้าศึกษาหลักสูตรป้องกันราชอาณาจักร ปีการศึกษา 2557-58 จะใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed method) คือ ใช้ทั่งวิธีการเชิงปริมาณ (Quantitative) และเชิงคุณภาพ (Qualitative) เพื่อตรวจสอบว่าผลการวิจัยของทั่งสองวิธีได้ข้อสรุปแตกต่างกันหรือไม่

วิธีการเชิงปริมาณจะใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ่น ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำไปใช้ทดสอบแบบจำลองปัจจัยกำหนดแนวคิด (Concept/perception model) ในการแก้ปัญหา จชต. ที่พัฒนาขึ่นจากผลการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป ส่วนวิธีการเชิงคุณภาพนั่น ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ (1) การศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง (Focus group), (2) การศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื่นที่ จชต. และ (3) การเข้าร่วมการสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา จชต. และจะนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ดังกล่าวไปเปรียบเทียบกับผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีผู้ศึกษาวิจัยไว้แล้ว รวมถึงแนวคิดการแก้ปัญหาตามหลักทฤษฎีว่าด้วยการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict resolution) ด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and sampling), เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research tools), การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data collection), และการวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis) ซึ่งจะได้กล่าวในรายละเอียดต่อไป

เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องกับการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 และแสดงความเชื่อมโยงระหว่างแบบจำลองที่จะใช้ในการวิจัย กับวิธีดำเนินการวิจัยในบทนี่ ผู้วิจัยจึงขออธิบายแบบจำลองปัจจัยกำหนดแนวคิดที่ได้อธิบายในขั่นต้นในบทที่ 2 ในรายละเอียด ดังนี่

แบบจำลองปัจจัยกำหนดแนวคิด

C = F(S1, S2, S3, S4, S5, S6, S7) …….. (สมการ 3.1)

ซึ่ง C เป็นตัวแปรตาม คือแนวคิดหรือมโนทัศน์ในการแก้ปัญหา จชต. เป็น nominal หรือ categorical variable มี 2 ค่า คือ

C1 = แนวคิดกระจายอำนาจ และรูปแบบปกครองพิเศษ

C2 = แนวคิดนโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกไม่ได้ ปัจจุบันเหมาะสมแล้ว

และ C เป็นฟังก์ชันทีมีตัวแปรอิสระ 7 ตัวคือ

S1 = อาชีพ,

S2 = ความเกียวข้องกับปัญหาความขัดแย้ง,

S3 = การประเมินระดับความรุนแรงของสถานการณ์,

S4 = ความเห็นเกียวกับสาเหตุของปัญหา,

S5 = คุณค่า หรือผลประโยชน์ของชาติทีเห็นว่าสำคัญทีสุด, และ

S6 = การประเมินการดำเนินการแก้ปัญหา จชต. ของรัฐบาล

S7 = ความเห็นต่อการให้ประชาชนทั่งประเทศมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ความสัมพันธ์ระหว่าง แนวคิด/มโนทัศน์ในการแก้ปัญหา จชต. กับความคิดเห็น (Perception) ซึ่งกำหนดให้ปัจจัยต่างๆทีมีอิทธิพล หรือเป็นตัวกำหนดแนวคิด/มโนทัศน์ ดังแสดงในแผนภาพ 3-1 ซึ่งเป็นแผนภาพเดียวกันกับแผนภาพ 2-3 ทีแสดงแบบจำลองปัจจัยกำหนดแนวคิดในบทที 2 ส่วนรายละเอียดของตัวแปร ระดับการวัด และค่าของแต่ละตัวแปร ได้แสดงไว้ในตาราง 3-1 จะสังเกตเห็นได้ว่า S7 (แนวคิดทีจะให้ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา จชต.) สามารถจะใช้เป็นตัวแปรตามได้เช่นเดียวกับ C เพราะ แนวคิดทีจะให้ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา จชต. อาจจะถือได้ว่า เป็นทางออกในการแก้ปัญหาประการหนึ่ง ดังนั่น ผู้วิจัย จึงมีแนวความคิดทีจะทดสอบว่า S7 มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอืนๆ (S1 – S6) หรือไม่อย่างไร ดังมีตัวแบบตามสมการ 3.2

S7 = F(S1, S2, S3, S4, S5, S6) ……. (สมการ 3.2)

แผนภาพ 3-1 (แผนภาพ 2-4) แสดงความสัมพันธ์ตัวแปรแบบจำลองปัจจัยกำหนดแนวคิด

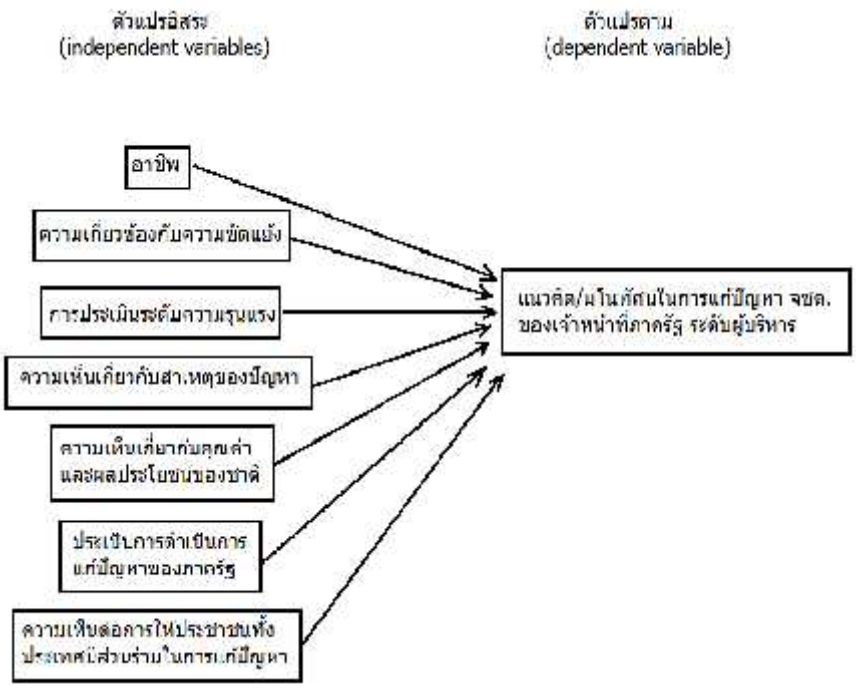

ตาราง 3-1 รายละเอียดของตัวแปร ระดับการวัด และค่าของแต่ละตัวแปร

ตัวแปร	คำอธิบาย	ระดับการวัด	กำหนดค่า	ค่าทางสถิติ
ตัวแปรตาม				
C (Concept) = REC_SOL (สัญลักษณ์ใน SPSS)	แนวคิด/มโนทัศน์เกี่ยวกับรูปแบบการแก้ปัญหา	nominal/ categorical	C1 = แนวคิดกระจายอำนาจ และรูปแบบปกครองพิเศษ C2 = แนวคิดนโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกไม่ได้ ปัจจุบันเหมาะสมแล้ว และ	C1 = 1; C2 = 2

ตัวแปรอิสระ				
S1 = PRO_GRP	อาชีพ หรือประเภทข้าราชการ	nominal/ categorical	S11 = ทหาร ตำรวจ S12 = ข้าราชการพลเรือน S13 = ข้าราชการการเมือง เอกชน องค์กรอิสระ	S11 = 5 S12 = 4 S13 = 3
S2 = RES	ความเกี่ยวข้องของหน้าที่กับปัญหาความขัดแย้ง	nominal/ categorical	S21 = โดยตรง ทำงานในพื้นที่ S22 = โดยตรง เคยทำงานในพื้นที่ S23 = ไม่เกี่ยวข้องโดยตรง	
S3 = VIO_LVL	การประเมินระดับความรุนแรงของสถานการณ์	Ordinal	S31 = รุนแรงมาก S32 = รุนแรง S33 = รุนแรง แนวโน้มดีขึ้น	S31 = 3 S32 = 2 S33 = 1
S4 = COC	ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา	nominal/ categorical	S41 = โลกาภิวัตน์ S42 = ปัญหาสังคม/ขบวนการนอกกฎหมาย S43 = ประชาชนได้รับความไม่เป็นธรรมจากการปกครอง S44 = ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ศาสนา และภาษา S45 = ความต้องการแบ่งแยกดินแดน	S41 = 1 S42 = 2 S43 = 3 S44 = 4 S45 = 5 S46 = 6

			S46 = มากกว่า 2 สาเหตุทีกล่าวมารวมกัน	
S5 = VAL	คุณค่าหรือผลประโยชน์ของชาติทีเห็นว่าสำคัญทีสุด	nominal/ categorical	S51 = เอกราชอธิปไตยและความเป็นปึกแผ่นของประเทศ S52 = สันติภาพ และความมันคงทางการเมืองของประเทศ S53 = ความมันคงทางเศรษฐกิจของประเทศ S54 = ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพของประชาชน S55 = มากกว่า 2 คุณค่าทีกล่าวมารวมกัน	S51 = 4 S52 = 3 S53 = 2 S54 = 1 S55 = 5
S6 = GOV_PER	การประเมินการดำเนินการแก้ปัญหา จชต. ของรัฐบาล	Ordinal	S61 = ได้ผลมาก S62 = ได้ผล เป็นทีพอใจ S63 = ไม่ได้ผล ควรปรับปรุง	S61 = 3 S62 = 2 S63 = 1
S7 = NAT_PAR	ความเห็นต่อการให้ประชาชนทั่งประเทศมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	nominal/ categorical	S71 = เห็นด้วย S72 = ไม่เห็นด้วย	S71 = 2 S72 = 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (population and sample)

งานวิจัยนี่มีวัตถุประสงค์หลักคือต้องการศึกษาว่าแนวคิด หรือมโนทัศน์ของเจ้าหน้าทีภาครัฐ ระดับผู้บริหารต่อการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้คืออะไร และมีปัจจัยด้านความคิดเห็นอะไรเป็นตัวกำหนด ส่วนวัตถุประสงค์รองคือ การเปรียบเทียบแนวคิดทีได้จากการวิจัยนี่กับผลงานการวิจัยอืนๆว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ดังนั่น ประชากรทีงานวิจัยนี่ต้องการศึกษาคือ

เจ้าหน้าทีภาครัฐ ระดับผู้บริหาร ทีมีอำนาจ หน้าที และความรับผิดชอบเกียวข้องกับการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม ในระบบการบริหารงานภาครัฐของไทย ตามทีรัฐธรรมนูญ และกฎหมายการบริหารราชการต่างๆกำหนดไว้ จะเห็นได้ว่า ทุกกระทรวงมีส่วนเกียวข้อง เพราะการแก้ปัญหา จชต. เป็นปัญหาระดับชาติ และเป็นวาระแห่งชาติ

หน่วยระดับกระทรวง มีข้าราชการระดับผู้บริหารตามระเบียบที สำนักงาน กพ. กำหนด ประกอบด้วยข้าราชการประเภทผู้บริหาร ซึ่งมี 2 ระดับ คือ ประเภทบริหาร ระดับสูง ตั่งแต่ปลัดกระทรวงลงไปจนถึงอธิบดี (หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม) และ ประเภทบริหาร ระดับต้น ตั่งแต่ผู้อำนวยการกอง จนถึงหัวหน้าสำนักงานภายในกรม หรือเทียบเท่า

ส่วนข้าราชการทหารและตำรวจตั่งแต่ระดับผู้อำนวยการกองขึ้นไป ถือเป็นข้าราชการมีฐานะเทียบเท่าข้าราชการพลเรือน ประเภทบริหารทั่งระดับสูง และระดับต้น ตามทีสำนักงาน กพ. กำหนด ดังนั่น ตามหัวข้อการวิจัยนี่ ข้าราชการเหล่านี่จากทุกกระทรวงจึงรวมกันเป็นประชากร (Population) ทีงานวิจัยนี่ต้องศึกษา ซึ่งน่าจะมีจำนวนกว่าสองพันคนในทุกกระทรวงทบวงกรม อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี่ ได้จำกัดการศึกษาลงไปเป็นการศึกษาเฉพาะกรณี เป็นกรณีศึกษาข้าราชการทีได้รับคัดเลือกและอนุมัติให้เข้าศึกษาหลักสูตรป้องกันราชอาณาจักร ปีการศึกษา 2557-58 หรือนักศึกษา วปอ.รุ่นที 57 ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากกระทรวง และส่วนราชการต่างๆให้เข้ารับการศึกษา ดังนั่น ประชากรทีทำการศึกษาจึงแคบลงมา

นักศึกษา วปอ. เป็นข้าราชการประเภทบริหาร ระดับสูง ในแต่ละปี จะคัดเลือกจากหน่วยราชการต่างๆ จากทุกกระทรวง รวมถึงหน่วยงานในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทั่งข้าราชการพลเรือน และข้าราชการทหาร และตำรวจ นอกจากนั่น ยังมีฝ่ายการเมือง เอกชน และองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญด้วย ดังนั่น นักศึกษา วปอ. จึงเป็นกลุ่มข้าราชการประเภทบริหาร ระดับสูง หรือเจ้าหน้าทีภาครัฐ ระดับผู้บริหารทีได้รับการคัดเลือกมาแล้วจากประชากรทั่งหมดของข้าราชการประเภทบริหาร ระดับสูง หรือเจ้าหน้าทีภาครัฐ ระดับผู้บริหาร

การศึกษาเฉพาะกรณี นักศึกษา วปอ. จึงมีข้อจำกัด กล่าวคือแนวคิดของ นศ.วปอ. ไม่อาจถือได้ว่าเป็นตัวแทนของแนวคิดของประชากรข้าราชการประเภทบริหาร ระดับสูง ทั่งหมด เพราะไม่ได้สุ่มมาจากประชากรดังกล่าว แต่ถือว่า เป็นแนวคิดของกลุ่มข้าราชการ ระดับผู้บริหารกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นส่วนย่อย (Subset) ของประชากรทั่งหมดทีเลือกทำการศึกษาวิจัย ดังนั่น จึงต้องเป็นการศึกษาเฉพาะกรณี หรือ เป็นกรณีศึกษา

ดังนั่น นศ.วปอ. รุ่นที 57 จึงเป็นประชากรทีทำการศึกษา นอกจากนั่น ในระหว่างเข้ารับการศึกษานั่น นักศึกษายังคงปฏิบัติหน้าทีราชการในตำแหน่งทีตัวเองดำรงอยู่ จึงไม่มีการเปลียนแปลงสถานะด้านอำนาจหน้าทีในการปฏิบัติหน้าทีราชการแต่อย่างใด และสถานะในการเป็นนักศึกษาไม่ถือว่ากระทบต่อสถานะในการทำงาน หรือปฏิบัติราชการแต่อย่างใด

นักศึกษา วปอ.57 มีจำนวน 286 คน (ไม่รวมต่างชาติ) แยกเป็นทหาร/ตำรวจ 130 คน (ร้อยละ 45) ข้าราชการพลเรือน จำนวน 104 คน (ร้อยละ 37) และภาคเอกชน จำนวน 52 คน (ร้อยละ 18) รายละเอียดตาม ตาราง 3-2 ข้าราชการทหาร/ตำรวจ ดำรงตำแหน่ง ตั่งแต่ผู้อำนวยการกอง ถึงระดับเจ้ากรม หรือเทียบเท่า ส่วนข้าราชการพลเรือน ตั่งแต่ระดับรองปลัดกระทรวง อธิบดี รองผู้ว่าราชการจังหวัด ลงไปถึงผู้อำนวยการสำนักงาน เป็นต้น ส่วนภาคเอกชนส่วนใหญ่จะเป็นผู้บริหารระดับสูงของบริษัท หรือองค์กร เป็นต้น

ตาราง 3-2 ประชากรทีทำการศึกษาวิจัย (ข้าราชการทีได้รับคัดเลือกและอนุมัติเข้ารับการศึกษาหลักสูตรปองกันราชอาณาจักร ปีการศึกษา 2557-58)

ประเภท	จำนวน	ร้อยละ	ตำแหน่ง
ข้าราชการทหาร ตำรวจ	130	45	ผู้อำนวยการกอง เจ้ากรม หรือเทียบเท่า
ข้าราชการพลเรือน	104	37	หัวหน้าสำนักงาน อธิบดี รองปลัดกระทรวง
ภาคเอกชน	52	18	ผู้บริหารระดับสูงของบริษัท หรือองค์กร
รวม	286	100	

แม้ว่าจะเป็นการศึกษาวิจัยเฉพาะประชากรทีเป็น นศ.วปอ. แต่ก็มีข้อจำกัดในหลายๆ ด้านในการทีจะเข้าถึงนักศึกษาทุกคนได้ในเวลาอันจำกัด ดังนั่น ในการวิจัยนี่จึงใช้วิธีการเชิญชวนนักศึกษาทีสนใจเข้าร่วมโครงการด้วยการแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาทั่งหมดทีถือว่าเป็นประชากรให้ตอบกลับมา (Voluntary response; ดู Sternstein 1996:270) เนืองจากเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยเห็นว่าผู้ทีตอบแบบสอบถามกลับมาเป็นผู้ทีสนใจปัญหาอย่างแท้จริงและมีความรู้ ความเข้าใจเกียวกับปัญหา หรือมีความคิดเห็นทีต้องการให้เป็นข้อมูล หรือความรู้สาธารณะ ส่วนผู้ทีไม่ตอบกลับอาจจะไม่สนใจ ไม่มีส่วนเกียวข้อง หรือไม่มีความรู้ความเห็นทีต้องการจะแบ่งปัน (Share) เป็นต้น ดังนั่น วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบนี่ จึงถือว่ามีความลำเอียง (Biased sampling) แต่ก็เป็นวิธีทีสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพราะนักศึกษาทีสนใจปัญหาคือผู้ทีเกียวข้องกับปัญหาโดยตรง หรือเคยทำงานทีเกียวข้องกับปัญหามาก่อน หรือเป็นผู้ทีมีความเห็นหรือแนวความคิดในการแก้ปัญหาทีต้องการให้รัฐบาลนำไปจัดทำเป็นนโยบายต่อไป ซึ่งนักศึกษาเหล่านี่น่าจะเป็นผู้ทีมีโอกาสเข้าไปรับผิดชอบการกำหนดแนวคิดของภาครัฐในการแก้ปัญหา จชต. ต่อไป

ในส่วนของการศึกษาแนวคิดการแก้ปัญหา จชต. โดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพนั่น ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 3 แหล่ง คือ (1) กลุ่มสนทนา (Focus group) โดยใช้กลุ่มนักศึกษาด้านการทหาร

ของ นศ.วปอ.57; (2) การศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่ จชต. และ (3) เข้าร่วมการสัมมนาเรื่องการแก้ปัญหา จชต. และจะนำผลการศึกษาที่ได้ไปเปรียบเทียบกับผลการศึกษาที่ผ่านมา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research tools)

เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสม ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลจึงประกอบด้วย 2 ส่วนคือ (1) การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ และใช้เครื่องมือวิเคราะห์ทางสถิติเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ และ (2) การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดกลุ่มสนทนา (Focus group) การศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่ จชต. และข้อมูลจากการสัมมนาเกี่ยวกับการแก้ปัญหา จชต. ดังที่กล่าวมาแล้ว โดยใช้โครงสร้างการเก็บรวบรวมข้อมูลเช่นเดียวกับแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (Dependent variable) กับตัวแปรอิสระ (Independent variables) ซึ่งมีทั้งสิ้น 7 ตัว ดังที่แสดงในสมการ 3.1 และ 3.2 ตัวแปรตามในที่นี้ เป็นตัวแปรประเภท Nominal หรือ Categorical variable ซึ่งกำหนดค่าเป็น 2 ค่า (Dichotomous dependent variable) ส่วนตัวแปรอิสระนั้นมีทั้งตัวแปรที่เป็น Nominal และ Ordinal (ดูตาราง 3-1) ดังนั้น การใช้ Logistic Regression จึงน่าจะเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ทางสถิติที่เหมาะสมที่สุด ส่วนรายละเอียดว่า ทำไม การใช้ Logistic Regression จึงเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ทางสถิติ (Statistical tool) ที่เหมาะสมที่สุดสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะนี้ สามารถดูได้จาก Pallant (2005) ใน SPSS Survival Manual หรือ ตำราสถิติ (Statistics) ทั่วไป ในที่นี้ ผู้วิจัยจะอธิบายเฉพาะประเด็นสำคัญเกี่ยวกับ Logistic Regression เท่าที่จำเป็นเท่านั้น

โดยทั่วไปนั้น Multiple regression จะใช้หาความสัมพันธ์ถดถอยเชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปร ซึ่งมีความเหมาะสมในกรณีที่ตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระมีระดับการวัดเป็นแบบต่อเนื่อง (Continuous or rational variables) และการกระจายของตัวแปรมีลักษณะปกติ (Normally distributed) แต่สำหรับ กรณีที่ตัวแปรตามเป็นตัวแปรแบบ Nominal หรือ Categorical นั้น Logistic regression มีความเหมาะสมมากกว่า เพราะเป็น Non-parametric statistics นอกจากนั้น ข้อกำหนดพื้นฐานต่างๆ (Assumptions) จะไม่เข้มงวดมากเท่ากับ Parametric statistical technique

Logistic regression ได้รับการออกแบบมาสำหรับทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใน แบบจำลอง โดยเฉพาะการทำนายตัวแปรตามที่เป็น Nominal หรือ Categorical variable ที่อาจจะมี 2 ค่า (Dichotomous logistic) เช่น ใช่/ไม่ใช่, ชาย/หญิง, ติดเชื้อ/ไม่ติดเชื้อ ฯลฯ หรือมากกว่า

2 ค่า (Multinomial logistic) เช่น พุทธ/คริสต์/มุสลิม, ภาคเหนือ/ภาคใต้/ภาคกลาง/ภาคตะวันออก/ภาคตะวันตก ฯลฯ ใน Logistic regression นั่น มักเรียกตัวแปรอิสระว่า ตัวทำนาย หรือ predictors

ดังนั้น Logistic Regression จึงเป็นความสัมพันธ์เชิงถดถอยระหว่างตัวแปร เช่นเดียวกับความสัมพันธ์เชิงถดถอยแบบธรรมดา (Ordinary regression) ทั่วไป แต่มีลักษณะเฉพาะที่ตัวแปรตาม (Dependent Variable) มีระดับการวัดเป็น Nominal หรือ Categorical ซึ่งอาจเป็นแบบ 2 ค่า (Dichotomous) หรือมากกว่าสองค่า (Multinomial) ก็ได้ ส่วนตัวแปรอิสระนั่น จะมีระดับการวัดแบบใดก็ได้ และจะมีกี่ตัวก็ได้ (ดูสมการ 3-3) เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงสามารถแปลงความสัมพันธ์ (Transform) ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระเป็นความสัมพันธ์ในรูปแบบของความน่าจะเป็นของเหตุการณ์กับตัวแปรตาม (ดูสมการ 3-4) สมการ 3-4 เกิดจากการแปลงสมการ 3-3 เป็นสมการความน่าจะเป็น (Probabilistic Function) จากนั่น จะสามารถแปลงสมการความน่าจะเป็นให้เป็นสมการ Logit ดังแสดงในสมการ 3-5 ได้ ซึ่งเป็นรูปสมการที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงถดถอยแบบ Logistic Regression

$$Y = b_0 + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \ldots + b_n x_n \quad \ldots\ldots \text{ (สมการ 3-3)}$$

ในที่นี้ Y คือตัวแปรตามแบบ 2 ค่า หรือมากกว่า และ $x_1, x_2, \ldots, x_n$ เป็นตัวแปรอิสระ ส่วน $b_0, b_1, b_2, \ldots b_n$ เป็น Parameters ที่เป็นสัมประสิทธิ์ของตัวแปรตาม

สมการ 3-3 สามารถแปลงเป็นสมการความน่าจะเป็นได้ดังสมการ 3-4

$$P = 1/[1 + e^{-(b0 + b1\,x1 + b2\,x2 + \ldots + bn\,xn)}] \quad \ldots\ldots \text{ (สมการ 3-4)}$$

ซึ่ง P คือความน่าจะเป็นที่เหตุการณ์ที่เป็นไปได้ใน Y จะเกิดขึ้น; P จึงมีค่าอยู่ระหว่าง 0 กับ 1

สมการ 3-4 สามารถแปลงเป็นสมการ Logit ได้ดังสมการ 3-5 ซึ่งจะอยู่ในรูปความสัมพันธ์เชิง Logarithmic ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ เป็นการแปลงสมการความสัมพันธ์แบบเส้นตรง (Linear function) ระหว่างความน่าจะเป็น (Linear probabilistic function) เป็น Logistic regression function (ดูรูปภาพ 3-1)

$$\text{Logit}(P) = \text{Log}\,[P/(1 - P)] = b_0 + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \ldots + b_n x_n \quad \ldots \text{ (สมการ 3-5)}$$

จากสมการ Logit จะสามารถหาค่า Odds Ratio (สัดส่วนระหว่างความน่าจะเป็นที่เหตุการณ์เกิดกับเหตุการณ์ไม่เกิด) ของเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้จากแต่ละตัวแปรได้ เช่น e^{-b1} จะบอกค่า Odds ratio ของเหตุการณ์ที่จะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของ x_1 เป็นต้น

แผนภาพ 3-2: การแปรสมการความน่าจะเป็นเชิงเส้นตรง (Linear Probabilistic Model) เป็นสมการ Logistic Regression Model

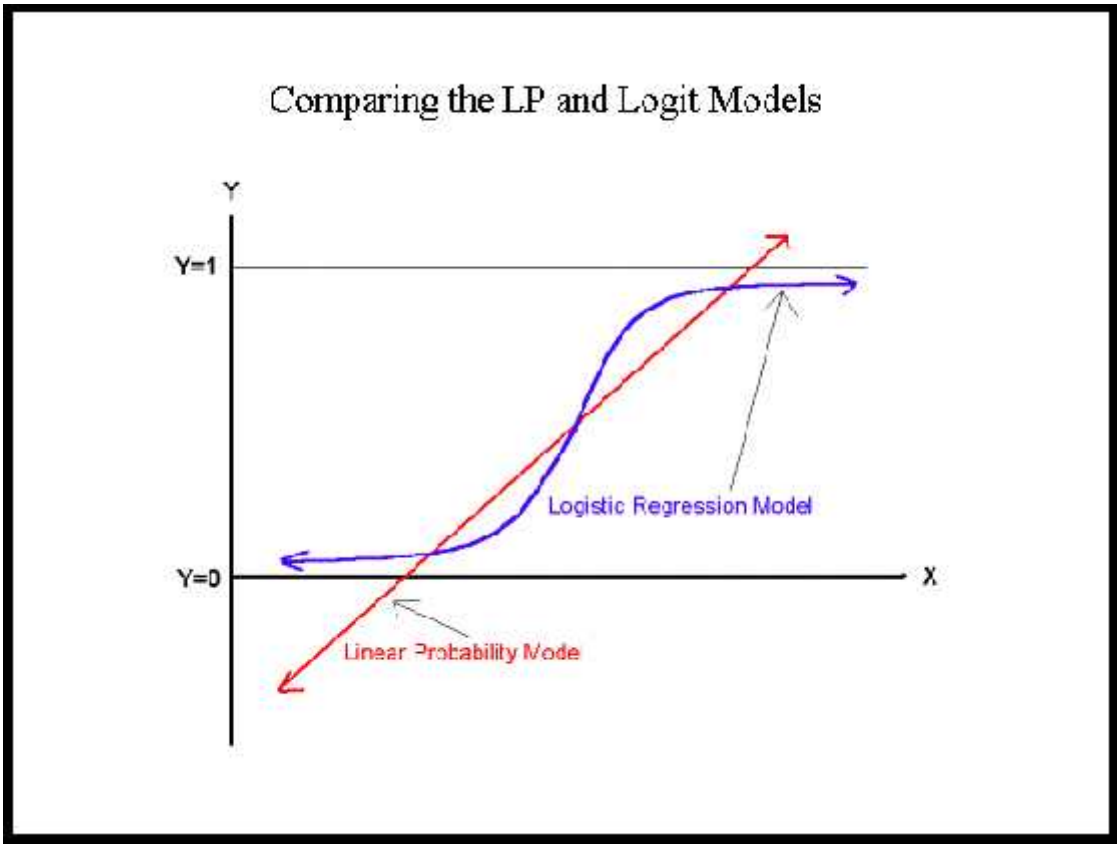

ข้อกำหนดพื้นฐาน (assumptions) ในการใช้ Logistic regression นั้น ที่สำคัญมีดังนี้

(1) ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size): ขนาดและคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างมีความสำคัญต่อความถูกต้องแม่นยำในการทำนาย (Robustness) โดยเฉพาะ ถ้ามี Predictors จำนวนมาก ขนาดกลุ่มตัวอย่างก็ควรจะใหญ่ขึ้น ปัญหาเรื่องขนาดกลุ่มตัวอย่างมีพอสมควรสำหรับ Logistic regression สำหรับงานวิจัยนี้ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามที่ Hosmer & Lemeshow (2000) ให้คำแนะนำ คือ กลุ่มตัวอย่างควรมีขนาดอย่างน้อยเท่ากับ 10 เท่าของจำนวน Predictors ในแบบจำลอง

(2) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สูงเกินไป (Multicollinearity): ในตัวกลุ่มแปรอิสระไม่ควรจะมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน (Inter-correlations) สูงเกินไป เช่นตัวแปรที่มีค่า Tolerance value < .1 ควรจะตัดออกจากตัวแบบ

(3) ค่าตัวแปรที่ออกนอกกลุ่มมาก (Outliers): คือค่าตัวแปรที่แบบจำลองอาจจะ Predict ให้อยู่ในกลุ่มหนึ่ง แต่ในความเป็นจริง อยู่ในอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งค่าตัวแปร (Score) ที่ให้ผลเช่นนี้ ควรจะตัดออก ข้อได้เปรียบของ Logistic regression คือ ไม่ต้องกังวลเรื่องความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linearity) ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ รวมถึงสมมติฐานของ Gaussian เกี่ยวกับ Residuals (Multicollinearity ของ Residuals) ทำให้สามารถประยุกต์ใช้งานได้กับงานวิจัยได้กว้างขวางขึ้น

การทดสอบ Logistic regression โดยใช้ โปรแกรมสถิติ SPSS จะให้ผลลัพธ์ที่สำคัญดังนี้

(1) Omnibus Tests of Model Coefficients เป็นตารางแสดงผลการทดสอบแบบจำลองว่ามีขีดความสามารถในการทำนายผลได้ดีเพียงใด (goodness of fit test) หากแบบจำลองมีความสามารถทำนายได้สูงจะแสดงผล significance value ของค่า Chi-square น้อยกว่าค่าระดับความเชื่อมั่นที่ตั้งไว้ ในกรณีที่ตั้งไว้เป็น .05, significance value ต้องน้อยกว่า .05 จึงจะถือว่า แบบจำลองมีความเหมาะสม ยอมรับได้

(2) Hosmer and Lemeshow Test เป็นค่าทางสถิติที่สำคัญที่สุดที่จะสนับสนุนว่าแบบจำลองมีความเหมาะสม ค่า significance value ของ Chi-square สำหรับ Hosmer and Lemeshow Test ที่แสดงว่าแบบจำลองมีความเหมาะสม จะต้องมากกว่าค่าระดับความเชื่อมั่นที่ตั้งไว้ ในกรณีที่ตั้งไว้เป็น .05, significance value ต้องมากกว่า .05 ซึ่งตรงข้ามกับ Omnibus Tests of Model Coefficients

(3) ตาราง Model Summary ซึ่งจะแสดงค่า Cox & Snell R square และค่า Negelkerke R square ซึ่งบ่งชี้ถึงขีดความสามารถในการอธิบายขนาดความผันแปร (variations) ของตัวแปรตามในแบบจำลอง หรือ pseudo R square statistics ว่าร้อยละเท่าใดของการผันแปรที่อธิบายได้ ดังนั้นค่ายิ่งมากก็แสดงว่าอธิบายได้มาก ซึ่งเป็นสิ่งที่พึงประสงค์

(4) Classification Table ซึ่งแสดงผลขีดความสามารถของแบบจำลองว่าสามารถทำนายผลเป็นกรณีได้ถูกต้องเพียงใด

(5) ตาราง Variables in the Equation ซึ่งจะแสดงผลเกี่ยวกับความสำคัญของแต่ละตัวแปรอิสระ หรือตัวทำนาย (Predictors) หรือ Wald test ในแบบจำลองว่า ตัว Predictors ทำนายได้ดีเพียงใด โดยใช้เกณฑ์ Significance value น้อยกว่า .05 (ค่าความมั่นใจในการทดสอบนัยสำคัญ) ตัวแปรอิสระใดมีค่า Significance value ไม่ได้มาตรฐานที่กำหนดถือว่า ไม่มีความสำคัญตัดออกได้

นอกจากนั้น ค่า Odds ratios (OR) ในตารางนี้ ก็เป็นค่าทางสถิติที่สำคัญสำหรับตัวแปรอิสระ หรือตัวทำนายแต่ละตัว ที่บ่งบอกถึงความน่าจะเป็นที่ตัวแปรนั้นๆจะมีผลต่อการทำนายของแบบจำลองอย่างไร ซึ่งในการรายงานผลจะต้องรายงานระดับความเชื่อมั่นของตัวแปรประกอบด้วย (confidence interval – CI) และ

(6) ตาราง Casewise List ซึ่งจะแสดงข้อมูลเฉพาะรายการที่แบบจำลองมีปัญหาในการทำนาย เช่น อาจจะเป็นตัวแปรที่อยู่นอกกรอบ (Outliers) เป็นต้น ตารางนี้จะเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบข้อมูลรายการที่มีปัญหา

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดกลุ่มสนทนา (Focus group) การศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่ จชต. และการเข้าร่วมการสัมมนาเกี่ยวกับการแก้ปัญหา จชต. นั้น จะเป็นการศึกษาว่า ข้อมูลที่ได้แสดงหรือบ่งชี้ให้เห็นถึงแนวคิดในการแก้ปัญหาแบบใด โดยใช้คุณลักษณะสำคัญ (Key attributes) ของแต่ละแนวคิดเป็นตัวกำหนด ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data collection)

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ (1) การรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และ (2) การรวบรวมข้อมูลจากการจัดกลุ่มสนทนา การศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ และการเข้าร่วมการสัมมนาการแก้ปัญหา จชต.

แบบสอบถามได้นำรายละเอียดความต้องการข้อมูลของตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระมาจัดเป็นรูปแบบสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการสำหรับแต่ละตัวแปร ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น (Perception) และข้อมูลที่เกี่ยวข้องของผู้ตอบ แยกเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรตาม (แนวคิดในการแก้ปัญหา) 1 คำถาม และคำถามที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระ 7 คำถาม ซึ่งเกี่ยวกับ ประเภทข้าราชการ (อาชีพ) ความเกี่ยวข้องกับปัญหา การประเมินระดับความรุนแรง ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา คุณค่า หรือผลประโยชน์ของชาติที่ผู้ตองเห็นว่าสำคัญที่สุด การประเมินการดำเนินการแก้ปัญหาของรัฐบาล และความเห็นเกี่ยวกับการให้ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ทั่งนี้ คำถามเกี่ยวกับความเห็นในการให้ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา จชต. นั้น สามารถนำมาเป็นได้ทั่งตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ดังที่ได้อธิบายมาแล้ว รายละเอียดของแบบสอบถาม ดังแสดงใน ผนวก 3-1 แบบสอบถามแนวคิดการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้กับประชากรที่ทำการศึกษาทั่งหมดทุกคนคือ 288 คน โดยให้เวลาในการตอบกลับเป็นเวลา 1 เดือน และได้รับตอบกลับมา (Sample size) จำนวน 76 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 26 หากเป็นการศึกษาวิจัยโดยใช้ Multiple regression กลุ่มตัวอย่างจำนวนนี้อาจจะถือ

ว่าต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน โดยเฉพาะหากใช้สูตรคำนวณของ Yamane แต่สำหรับ Logistic regression หากใช้หลักการกำหนดกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 10 เท่าของตัวแปรอิสระ ก็ถือว่า จำนวนตัวอย่าง 76 คน อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ การสุ่มกลุ่มตัวอย่างลักษณะนี้ ถือว่ามีความลำเอียง (Biased) เพราะผู้ตอบแบบสอบถามกลับมาจะเป็นกลุ่มผู้ที่มีผลประโยชน์ได้เสีย หรือมีความสนใจกับการแก้ปัญหาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งหากมองในมุมมองของกระบวนการการกำหนดนโยบาย (Policy process) ของรัฐแล้ว กลับเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ และตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพราะกลุ่มนี้คือกลุ่มที่สนใจการกำหนดนโยบาย หรือจะไปกำหนดนโยบายในการแก้ปัญหา จชต. ต่อไป นอกจากนั้น ในการวิจัยนี้ ยังใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Focus group การศึกษาการปฏิบัติ และการสัมมนา) ประกอบด้วย ดังนั้น ปัญหากลุ่มตัวอย่าง อาจจะไม่ใช่ปัญหาใหญ่ หากมองจากด้านวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการทราบแนวคิดของผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดนโยบายภาครัฐเป็นหลัก

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการดำเนินการต่อข้อมูลเพื่อค้นหาความสัมพันธ์ ความรู้ สารสนเทศ และข้อเท็จจริงต่างๆที่ซ่อน หรือแฝงอยู่ในข้อมูลชุดนั้นๆ เช่น การตรวจสอบความผิดปกติ (Inspecting) การกำจัดสิ่งผิดปกติ (Data cleaning) การแปรข้อมูล (Transforming) และการจัดระบบ (Modeling) เพื่อให้ได้ข้อสรุปทางสถิติ หรือความรู้เกี่ยวกับข้อมูลชุดนั้นๆออกมาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม (Quantitative data)

จากการตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา รวมถึงคำตอบและความเห็นเพิ่มเติม ไม่พบความผิดปกติแต่อย่างใด สำหรับผู้ที่มีความเห็นเพิ่มเติม ได้มีการตรวจสอบความเห็นเพิ่มเติมว่ามีความขัดแย้งกับการตอบคำถามในแบบสอบถามแต่ละข้อหรือไม่ ซึ่งไม่พบว่ามีความขัดแย้งกันในคำตอบและความเห็นเพิ่มเติม ความเห็นเพิ่มเติมนี้ ผู้วิจัยได้นำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพร่วมกับข้อมูลที่ได้จากกลุ่มสนทนา (Focus group) การศึกษาการปฏิบัติงานในพื้นที่ และข้อมูลจากการสัมมนาด้วย ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเมื่อได้มีการเข้ารหัส (Coding) แล้ว ได้นำไปสร้างตาราง (Variable table) และป้อนข้อมูลลงตาราง สามารถนำข้อมูลไปทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสถิติ SPSS เช่น การพรรณาข้อมูล (สถิติเชิงพรรณา) การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระในกลุ่ม (Multicollinearity) และอื่นๆ รวมถึงการวิเคราะห์ถดถอยโดยใช้ Logistic regression เป็นต้นได้โดยไม่ต้องแปรสภาพข้อมูลแต่อย่างใด (ดูตารางข้อมูลใน ผนวก 3-2)

ในการวิจัยนี้ การวิเคราะห์ทางสถิติของข้อมูลทีจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ประกอบด้วย สถิติพรรณาข้อมูล (Descriptive statistics) การตรวจสอบ Outliers ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระในกลุ่ม (Multicollinearity) การวิเคราะห์ตารางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Crosstab) การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ Chi-square และ Logistic regression โดยใช้โปรแกรมสถิติ SPSS ซึ่งผลการวิเคราะห์จะเสนอในบทที 4

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทีได้จากการจัดกลุ่มสนทนา การศึกษาการปฏิบัติงานในพืนที และการเข้าร่วมการสัมมนา (Qualitative data)

ดำเนินการตามขั่นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งมี 5 ขั่นตอนคือ (1) จัดระบบข้อมูล (2) ตรวจสอบข้อมูล (3) จัดทำดัชนีข้อมูล (4) จัดทำข้อสรุปชัวคราว และ (5) การสร้างบทสรุป การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนั่นต้องตั่งสมมติฐานชัวคราว (Working hypothesis) ตรวจสอบสมมติฐานด้วยข้อมูลทีเก็บได้ ปรับสมมติฐาน เก็บข้อมูล เป็นกระบวนการต่อเนื่องจนกว่าจะได้ข้อสรุปทีสามารถอธิบายชุดข้อมูลได้ทั่งชุด เป็นการใช้หลักการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytical induction)

สมมติฐานชัวคราว (Working hypothesis) ทีการวิจัยเรืองนี่ตั่งไว้คือเจ้าหน้าทีภาครัฐระดับผู้บริหารมีแนวคิดในการแก้ปัญหา จชต. แบบรัฐเดียว แบ่งแยกไม่ได้ ใช้ระบบการปกครองและกฎหมายแบบเดียวกันทั่งประเทศ เห็นว่าไม่มีความจำเป็นทีจะใช้การปกครองพิเศษ (Special autonomy) ในการแก้ปัญหา ซึ่งแนวคิดในการแก้ปัญหาดังกล่าว จะมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยยะสำคัญกับปัจจัยด้านความคิด (Perception) อืนๆ เช่น การมองว่าสาเหตุของปัญหาคืออะไร การให้ความสำคัญกับคุณค่า หรือระบบคุณค่าของเจ้าหน้าทีภาครัฐ ระดับผู้บริหาร เป็นต้น ซึ่งจะมีลักษณะเดียวกับกับการตั่งสมมติฐานในการวิจัยเชิงปริมาณ (สุภมาศ อังศุโชติ, ชูชาติ พ่วงสมจิตร์; 2551) ทั่งนี่ ข้อสรุปทีได้จากการวิเคราะห์เชิงคุณภาพจะเป็นการยืนยันกับผลการศึกษาเชิงปริมาณว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งจะอธิบายผลการวิจัยในบทที 4 ต่อไป

บทที่ 4
ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวคิดของเจ้าหน้าที่ภาครัฐระดับผู้บริหารต่อการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษา นักศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นปีการศึกษา 2557-58 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าแนวคิด (Concept) ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหารในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict) ในจังหวัดชายแดนภาคใต้คืออะไร และมีความความสัมพันธ์อย่างไรกับความคิดเห็น (Perceptions) ในการมองปัญหาในด้านต่างๆ โดยผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการวิจัยทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative) และคุณภาพ (Qualitative analysis) ในการศึกษาวิจัย เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกัน

ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ดังได้อธิบายใน บทที่ 3 (วิธีดำเนินการวิจัย) เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามในการวิจัย (Research question) ที่ตั้งไว้ คือ แนวคิดในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหาร คืออะไรไร? มีความคิดเห็น (ปัจจัย) อะไรบ้างที่เป็นปัจจัยหลัก หรือมีความสำคัญที่เป็นตัวกำหนดแนวคิดนั่นหรือไม่? และแนวคิดในการแก้ปัญหาแบบใดแบบหนึ่ง มีความสัมพันธ์กับปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเป็นการเฉพาะหรือไม่?

สถิติพรรณนาของชุดข้อมูล (Descriptive statistics)

สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) สำหรับชุดข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในลักษณะตารางไขว้ (Cross tabulation) เพื่อแสดงการแจกแจงข้อมูลเป็น จำนวน ความถี่ และร้อยละ เพื่อวิเคราะห์ทางสถิติในขั้นต้น

การแจกแจงผู้ตอบแบบสอบถามตามประเภทข้าราชการ มีประโยชน์ในการพิจารณาว่ากลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมีความเป็นตัวแทนกลุ่มประชากร (Population representation) มากน้อยเพียงใด ในการวิจัยนี้ กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 76 คน แยกตามประเภทข้าราชการได้ตามตาราง 4-1 ซึ่งหากเปรียบเทียบกับข้อมูลประชากร (ตาราง 3-2) จะเห็นว่า สัดส่วนของข้าราชการแต่ละประเภทในประชากรกับในกลุ่มที่ตอบแบบสอบถาม ชี้ไปในทิศทางเดียวกัน โดยสามารถเรียงลำดับค่าสัดส่วนจากมากไปหาน้อยได้เป็น ข้าราชการทหาร/ตำรวจ ข้าราชการพลเรือน (รวมองค์กรอิสระ) และเอกชน

ตาราง 4-1 ผู้ตอบแบบสอบถามแยกตามประเภทข้าราชการ

ประเภทข้าราชการ	จำนวน	ร้อยละ
ทหาร/ตำรวจ	49	64.47
ข้าราชการพลเรือน	15	19.74
การเมือง	1	1.32
เอกชน	6	7.89
องค์กรอิสระ	5	6.58
รวม	76	100

เนื่องจากจำนวนข้าราชการทีตอบแบบสอบถามบางประเภท เช่น การเมือง เอกชน และองค์กรอิสระ มีจำนวนน้อย จะทำให้การวิเคราะห์ทางสถิติ โดยเฉพาะการทดสอบทางสถิติ Chi square มีปัญหา (ทำให้ค่าความถีในบาง cell อาจจะน้อยกว่า 5 ความถูกต้องจะลดลง) จึงจำเป็นต้องจัดกลุ่มใหม่ให้เหมาะสม หากพิจารณาว่า การเมือง เอกชน และองค์กรอิสระ มีลักษณะเด่นทีเหมือนกันประการหนึ่ง คือไม่ได้อยู่ภายใต้การควบคุม บังคับบัญชาโดยตรงของรัฐบาล ดังเช่นข้าราชการทหาร/ตำรวจ และข้าราชการพลเรือน ก็อาจจะอุปมาน (induce) ได้ว่า ความคิดเห็นของกลุ่มการเมือง เอกชน และองค์กรอิสระ ก็น่าจะคล้ายๆกัน ดังนั่น การรวมเป็นกลุ่มเดียวกัน ก็พอจะมีเหตุผล ตาราง 4-2 แยกประเภทข้าราชการเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มทหาร/ตำรวจ กลุ่มข้าราชการพลเรือน และกลุ่มเอกชน การเมือง องค์กรอิสระ

ตาราง 4-2 แยกประเภทข้าราชการทีตอบแบบสอบถามเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มทหาร/ตำรวจ กลุ่มข้าราชการพลเรือน และกลุ่มเอกชน การเมือง องค์กรอิสระ

ประเภทข้าราชการ	จำนวน	ร้อยละ
ทหาร/ตำรวจ	49	64.47
ข้าราชการพลเรือน	15	19.74
เอกชน การเมือง องค์กรอิสระ	12	15.79

ในการวิเคราะห์โดยใช้ตารางต่อไปจะใช้การแบ่งประเภทข้าราชการออกเป็น 3 กลุ่มตามทีแสดงในตาราง 4-2 ซึ่งได้แสดงตารางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆใน ตาราง 4-3 – 4-19

ตาราง 4-3 ประเภทข้าราชการ กับหน้าที ความรับผิดชอบในการแก้ปัญหา จชต.

ประเภทข้าราชการ	หน้าที ความรับผิดชอบทางราชการเกียวข้องกับปัญหา จชต.		
	ไม่เกียวข้อง	เกียวข้องโดยตรง เคยทำงานในพืนที	เกียวข้องโดยตรง และทำงาน ในพืนที
ทหาร/ตำรวจ	41	7	1
ข้าราชการพลเรือน	11	3	1
เอกชน การเมือง องค์กรอิสระ	12	0	0
รวม	64	10	2
ร้อยละ	84.21	13.16	2.63

ตาราง 4-4 ประเภทข้าราชการ กับความเห็นเกียวกับระดับความรุนแรงของปัญหา จชต.

ประเภทข้าราชการ	ประเมินระดับความรุนแรงของสถานการณ์		
	รุนแรง แต่ดีขึน ตามลำดับ	รุนแรง	รุนแรงมาก
ทหาร/ตำรวจ	20	22	7
ข้าราชการพลเรือน	7	8	0
เอกชน การเมือง องค์กรอิสระ	3	7	2
รวม	30	37	9
ร้อยละ	39.47	48.68	11.84

ตาราง 4-5 ประเภทข้าราชการ กับความเห็นเกียวกับสาเหตุของปัญหา

ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา	ประเภทข้าราชการ			รวม	ร้อยละ
	ทหาร/ตำรวจ	ข้าราชการพลเรือน	เอกชน การเมือง องค์กรอิสระ		
โลกาภิวัฒน์	0	1	0	1	1.32
ปัญหาสังคม	7	3	2	12	15.79
ความไม่เป็นธรรมจากการปกครอง	6	0	2	8	10.53
ความแตกต่างทางชาติพันธุ์และศาสนา	4	2	1	7	9.21
การแบ่งแยกดินแดน	5	5	1	11	14.47
สาเหตุที่กล่าวมาตั้งแต่ 2 สาเหตุขึ้นไป	27	4	6	37	48.68

ตาราง 4-6 ประเภทข้าราชการ กับคุณค่า หรือผลประโยชน์แห่งชาติที่เห็นว่าสำคัญที่สุด

ความเห็นเกี่ยวกับคุณค่า หรือผลประโยชน์แห่งชาติที่เห็นว่าสำคัญที่สุด	ประเภทข้าราชการ			รวม	ร้อยละ
	ทหาร/ตำรวจ	ข้าราชการพลเรือน	เอกชน การเมือง องค์กรอิสระ		
เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน	4	0	3	7	9.21
สันติภาพ และความมั่นคงทางการเมืองของประเทศ	1	1	1	3	3.95
ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ	4	5	1	10	13.16
ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพของประชาชน	27	7	4	38	50.00
คุณค่าที่กล่าวมาตั้งแต่ 2 ประการขึ้นไป	13	2	3	18	23.68

ตาราง 4-7 ประเภทข้าราชการ กับการประเมินการแก้ปัญหาของรัฐบาล

ประเภทข้าราชการ	ประเมินนโยบายการแก้ปัญหาของรัฐบาล		
	ไม่ได้ผล ควรปรับปรุง	ได้ผล เป็นทีพอใจ	ได้ผลมาก
ทหาร/ตำรวจ	27	21	1
ข้าราชการพลเรือน	8	6	1
เอกชน การเมือง องค์กรอิสระ	10	2	0
รวม	45	29	2
ร้อยละ	59.21	38.16	2.63

ตาราง 4-8 ประเภทข้าราชการ กับความเห็นให้ประชาชนทั่งประเทศมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ประเภทข้าราชการ	ความเห็นให้ประชาชนทั่งประเทศ มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	
	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย
ทหาร/ตำรวจ	12	37
ข้าราชการพลเรือน	6	9
เอกชน การเมือง องค์กรอิสระ	3	9
รวม	21	55
ร้อยละ	27.63	72.37

ตาราง 4-9 ประเภทข้าราชการ กับข้อเสนอรูปแบบในการแก้ปัญหา

ประเภทข้าราชการ	ข้อเสนอรูปแบบในการแก้ปัญหา	
	กระจายอำนาจ รูปแบบปกครองพิเศษ	นโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกไม่ได้ ปัจจุบันเหมาะสมแล้ว
ทหาร/ตำรวจ	15	34
ข้าราชการพลเรือน	5	10
เอกชน การเมือง องค์กรอิสระ	6	6
รวม	26	50
ร้อยละ	34.21	65.79

ค่าทางสถิติทีสำคัญจากการแจกแจงข้อมูลเป็นเป็นตารางตามตาราง 4-1, ตาราง 4-2, และ ตาราง 4-3a ถึง 4-3g สรุปทีสำคัญมีดังนี้

(1) สัดส่วนของข้าราชการแต่ละประเภทในประชากรกับในกลุ่มทีตอบแบบสอบถามมีลักษณะเดียวกันคือ มีสัดส่วนของทหาร/ตำรวจมากทีสุด และสัดส่วนของข้าราชการพลเรือน และเอกชน การเมือง และองค์กรอิสระ รองลงมาตามลำดับ ดังนั้น การใช้กลุ่มทีตอบแบบสอบถามเป็นตัวแทนกลุ่มประชากรจึงมีความเหมาะสมในแง่ของสัดส่วน (Stratified representation);

(2) ผู้ตอบแบบสอบถามกลับมาส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่ง หน้าที และความรับผิดชอบโดยตรงในการแก้ปัญหา จชต. (ร้อยละ 84.21);

(3) ส่วนใหญ่เห็นว่าสถานการณ์ใน จชต. อยู่ในระดับรุนแรงถึงรุนแรงมาก (ร้อยละ 60);

(4) ส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาเกิดจากหลายสาเหตุรวมกัน (ร้อยละ 48.68) ส่วนสาเหตุเชิงเดียวทีเป็นต้นตอสำคัญของปัญหาคือ ปัญหาสังคม (ร้อยละ 15.79) และการแบ่งแยกดินแดน (ร้อยละ 14.47);

(5) ส่วนใหญ่เห็นว่า คุณค่าหรือผลประโยชน์ของชาติทีสำคัญทีสุดคือ ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพของประชาชน (ร้อยละ 50.00) รองลงมาคือ คุณค่าหรือผลประโยชน์หลายอย่างรวมกัน (ร้อยละ 23.68) และความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ (ร้อยละ 13.16);

(6) ส่วนใหญ่เห็นว่า นโยบายและการดำเนินการแก้ปัญหาของรัฐบาล ไม่ได้ผล ควรปรับปรุง (ร้อยละ 59.21) ทีเหลือเห็นว่า ได้ผลเป็นทีพอใจ จนถึงได้ผลมาก (ประมาณร้อยละ 40);

(7) ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรให้ประชาชนทั่งประเทศมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (ร้อยละ 72.37); และ

(8) ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวคิดในการแก้ปัญหาโดยใช้นโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกมิได้ ดังทีดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน (ร้อยละ 65.79) ทีเหลือสนับสนุนแนวคิดกระจายอำนาจ และการปกครองพิเศษ (ร้อยละ 34.21)

จากค่าสถิติ มีประเด็นทีควรตรวจสอบต่อไปคือ การทีกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า นโยบายและการดำเนินการแก้ปัญหาของรัฐบาลไม่ได้ผล (ร้อยละ 59.21) ในขณะเดียวกัน ก็เห็นว่า แนวคิดในการแก้ปัญหาทีเหมาะสมคือ นโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกมิได้ ปัจจุบันเหมาะสมแล้ว (ร้อยละ 65.79) นอกจากนั่น ยังสนับสนุนแนวคิดให้ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาด้วย (ร้อยละ 72.37) ว่าตัวแปรเหล่านี่ มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

ตาราง 4-10 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินการแก้ปัญหาของรัฐบาล กับความเห็นเกียวกับสาเหตุของปัญหา

ความเห็นเกียวกับสาเหตุของปัญหา	**ประเมินการแก้ปัญหาของรัฐบาล**		
	ไม่ได้ผล ควรปรับปรุง	ได้ผล เป็นทีพอใจ	ได้ผลมาก
โลกาภิวัฒน์	1	0	0
ปัญหาสังคม	6	6	0
ความไม่เป็นธรรมจากการปกครอง	5	3	0
ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ และศาสนา	4	2	1
การแบ่งแยกดินแดน	6	5	0
สาเหตุทีกล่าวมาตั่งแต่ 2 สาเหตุขึ่นไป	23	13	1

ตาราง 4-11 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินการแก้ปัญหาของรัฐบาล กับความเห็นเกียวกับสาเหตุของปัญหา จัดกลุ่มตัวแปรใหม่

ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา	ประเมินการแก้ปัญหาของรัฐบาล	
	ไม่ได้ผล	ได้ผล
โลกาภิวัตน์ และปัญหาสังคม	7	6
ความไม่เป็นธรรมจากการปกครอง ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ และศาสนา	9	6
การแบ่งแยกดินแดน	6	5
สาเหตุที่กล่าวมาตั้งแต่ 2 สาเหตุขึ้นไป	23	14

ตาราง 4-12 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินการแก้ปัญหาของรัฐบาล กับคุณค่า (values) หรือผลประโยชน์แห่งชาติ (national interests) ที่เห็นว่าสำคัญที่สุด

ความเห็นเกี่ยวกับคุณค่า หรือผลประโยชน์แห่งชาติที่เห็นว่าสำคัญที่สุด	ประเมินการแก้ปัญหาของรัฐบาล		
	ไม่ได้ผล ควรปรับปรุง	ได้ผลเป็นที่พอใจ	ได้ผลมาก
เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน	17	20	1
สันติภาพ และความมั่นคงทางการเมืองของประเทศ	7	3	0
ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ	2	0	1
ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพของประชาชน	5	2	0
คุณค่าที่กล่าวมาตั้งแต่ 2 ประการขึ้นไป	14	4	0

ตาราง 4-13 ประเภทข้าราชการ กับแนวคิดให้ประชาชนทั่งประเทศมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ประเภทข้าราชการ	ประชาชนทั้งประเทศมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	
	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย
ทหาร/ตำรวจ	12	37
ข้าราชการพลเรือน	6	9
เอกชน การเมือง องค์กรอิสระ	3	9
รวม	21	55
ร้อยละ	27.63	72.37

ตาราง 4-14 ประเภทข้าราชการ กับแนวคิดในการแก้ปัญหา

ประเภทข้าราชการ	แนวคิดในการแก้ปัญหา	
	กระจายอำนาจ ปกครองพิเศษ	นโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกไม่ได้
ทหาร/ตำรวจ	15	34
ข้าราชการพลเรือน	5	10
เอกชน การเมือง องค์กรอิสระ	6	6
รวม	**26**	**50**
ร้อยละ	34.21	65.79

ตาราง 4-15 ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดในการแก้ปัญหา กับการให้ประชาชนทั่งประเทศมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

แนวคิดในการแก้ปัญหา	การให้ประชาชนทั้งประเทศมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	
	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย
กระจายอำนาจ	5 (6.58%)	21(27.63%)
รัฐเดียว แบ่งแยกไม่ได้	16 (21.05%)	34 (44.74%)

ตาราง 4-16 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่า หรือผลประโยชน์แห่งชาติที่สำคัญที่สุด กับแนวคิดในการแก้ปัญหา

ความเห็นเกี่ยวกับคุณค่า หรือผลประโยชน์แห่งชาติที่เห็นว่าสำคัญที่สุด	แนวคิดในการแก้ปัญหา	
	กระจายอำนาจปกครองพิเศษ	รัฐเดียวแบ่งแยกไม่ได้
เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน	1 (1.32%)	6 (7.89%)
สันติภาพ และความมั่นคงทางการเมืองของประเทศ	3 (3.95%)	0 (0%)
ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ	5 (6.58%)	5 (6.58%)
ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพของประชาชน	5 (6.58%)	33 (43.42%)
คุณค่าที่กล่าวมาตั้งแต่ 2 ประการขึ้นไป	12 (15.79%)	6 (7.89%)

ตาราง 4-17 ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา กับแนวคิดในการแก้ปัญหา

ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา	แนวคิดในการแก้ปัญหา	
	กระจายอำนาจปกครองพิเศษ	นโยบายรัฐเดียวแบ่งแยกไม่ได้
โลกาภิวัฒน์	1	0
ปัญหาสังคม	3	9
ความไม่เป็นธรรมจากการปกครอง	2	6
ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ และศาสนา	1	6
การแบ่งแยกดินแดน	1	10
สาเหตุที่กล่าวมาตั้งแต่ 2 สาเหตุขึ้นไป	18	19

ตาราง 4-18 ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา กับแนวคิดให้ประชาชนทั่งประเทศมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา	แนวคิดให้ประชาชนทั้งประเทศมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	
	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย
โลกาภิวัฒน์	1	0
ปัญหาสังคม	1	11
ความไม่เป็นธรรมจากการปกครอง	2	6
ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ และศาสนา	6	1
การแบ่งแยกดินแดน	6	5
สาเหตุที่กล่าวมาตั้งแต่ 2 สาเหตุขึ้นไปที	5	32

ตาราง 4-19 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินนโยบายการแก้ปัญหาของรัฐบาล กับแนวคิดในการแก้ปัญหา และแนวคิดให้ประชาชนทั่งประเทศมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

		แนวคิดในการแก้ปัญหา		แนวคิดให้ประชาชนทั้งประเทศมีส่วนร่วม	
		กระจายอำนาจ/ปกครองพิเศษ	รัฐเดียวแบ่งแยกมิได้	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย
ประเมิลการแก้ปัญหา	ไม่ได้ผล	22	23	13	32
	ได้ผล/ได้ผลมาก	4	27	8	23

วิเคราะห์แนวคิดในการแก้ปัญหา

แนวคิดในการแก้ปัญหา จชต. ที่ให้เลือกในแบบสอบถาม กำหนดไว้เป็น 2 แนวคิด คือ (1) แนวคิดการแก้ปัญหาภายใต้นโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกไม่ได้ นโยบาย ณ ปัจจุบัน เหมาะสมแล้ว (2) แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยการกระจายอำนาจ และเขตปกครองพิเศษ ทั่งนี่ หากผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นเพิ่มเติมให้เขียนความเห็นในช่องที่กำหนด หรือที่ว่างด้านหลังแบบสอบถาม มีข้อมูลผลการสำรวจ ดังแสดงในตาราง 4-14

จากข้อมูลดังแสดงในตาราง 4-14 จะเห็นได้ว่า ร้อยละ 66 เห็นด้วยกับแนวคิดการแก้ปัญหาภายใต้ แนวคิดในการแก้ปัญหาแบบที 2 นโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกไม่ได้ นโยบาย ณ ปัจจุบัน เหมาะสมแล้ว ทีเหลือ ร้อยละ 34 เห็นด้วยกับ แนวคิดในการแก้ปัญหาแบบที 1 แนวคิดการแก้ปัญหาด้วยการกระจายอำนาจ และเขตปกครองพิเศษ ซึ่งหากพิจารณาแยกตามกลุ่มประเภทข้าราชการทีสนับสนุนแนวคิดการแก้ปัญหาด้วยการกระจายอำนาจ/ปกครองพิเศษ จะมีกลุ่มทหาร/ตำรวจ ร้อยละ 57.70 กลุ่มข้าราชการพลเรือน ร้อยละ 19.23 และกลุ่มเอกชน การเมือง และองค์กรอิสระ ร้อยละ 23.08

การทดสอบทางสถิติโดยใช้การทดสอบ Chi square เพือทดสอบว่า แนวคิดในการแก้ปัญหาแบบที 1 กับแบบที 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญหรือไม่ โดยมีข้อกำหนดว่า หากแนวคิดทั่งสองไม่แตกต่างกัน จำนวนผู้เห็นด้วยกับทั่งสองแนวคิดจะไม่แตกต่างกัน หรือมีสัดส่วนเท่ากัน พบว่า แนวคิดในการแก้ปัญหาแบบที 1 แตกต่างจากแนวคิดในการแก้ปัญหาแบบที 2 อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีค่า Chi square เท่ากับ 7.58, df = 1, และ $P < .05$ นอกจากนั่น ได้มีการทดสอบ Cทางสถิติเพือดูว่า แนวความคิดระหว่างกลุ่มข้าราชการแตกต่างกันหรือไม่ พบว่า ไม่แตกต่างกัน Chi square = 1.616, df = 2, $P > .05$ กล่าวคือ แต่ละกลุ่มต่างมีการสนับสนุนทั่งสองแนวคิด และส่วนใหญ่ (ภายในกลุ่ม) สนับสนุนแนวทางที 2

ดังนั่น จึงสรุปได้ว่า เจ้าหน้าทีภาครัฐระดับผู้บริหาร (รวมทุกกลุ่ม) มีแนวคิดในการแก้ปัญหา จชต. ทั่งตามแบบที 1 และแบบที 2 โดยส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66) เห็นด้วยกับแบบที 2

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดในการแก้ปัญหากับปัจจัยอื่นๆ

ผลการวิเคราะห์ทางสถิติแสดงให้เห็นว่า แนวคิดของเจ้าหน้าทีภาครัฐ ระดับผู้บริหารทีเข้ารับการศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นปีการศึกษา 2557-58 ในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้มี 2 แนวคิด คือ แนวคิดที 1 เห็นด้วยกับนโยบายการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถินจนถึงการปกครองพิเศษ และแนวคิดที 2 เห็นด้วยกับนโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกมิได้ โดยเฉพาะการแบ่งอำนาจรัฐไปให้กับการปกครองพิเศษ นโยบายทีรัฐบาลดำเนินอยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสมแล้ว ดังนั่น จึงถือว่าแนวคิดที 2 มีความหมายเท่ากับไม่เห็นด้วยกับแนวคิดที 1 ทั่งนี่จากการทดสอบทางสถิติ ทั่งสองแนวคิดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญ และส่วนใหญ่ของผู้ตอบแบบสอบถาม (ร้อยละ 66 หรือ 2 ใน 3 ของผู้ตอบแบบสอบถาม) เห็นด้วยกับแนวคิดในการแก้ปัญหาโดยใช้นโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกมิได้

วัตถุประสงค์ขั่นต่อมาของการวิจัยคือ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดในการแก้ปัญหา จชต. (Concept of conflict resolution) กับปัจจัยความคิดเห็น (Perception) ในแบบจำลอง (Model) ทีได้สร้างขึ่นในบททีี 3 ตามสมการ 3-1 โดยการศึกษาความสัมพันธ์ตามแบบจำลองนี่จะใช้

Logistic regression ของโปรแกรมสถิติ SPSS ในการทดสอบ โดยในขั่นนี่กำหนดให้แนวคิดในการแก้ปัญหา จชต. เป็นตัวแปรตาม และให้มีตัวแปรอิสระ หรือตัวทำนาย (Predictors) ทั่ง 7 ตัว ดังแสดงในสมการ 4-1

$$\text{Logit}(P) = \text{Log}(P/(1-P)) = b_0 + b_1S_1 + b_2S_2 + b_3S_3 + b_4S_4 + b_5S_5 + b_6S_6 + b_7S_7 \quad \text{..... (สมการ 4-1)}$$

โดยที่ P เป็นความน่าจะเป็นทีผู้ตอบแบบสอบถามจะเห็นด้วยกับแนวคิดนโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกอำนาจรัฐไม่ได้ (P = 1) เนื่องจาก Internal coding ให้ค่า นโยบายรัฐเดียวเป็น 1 และค่านโยบายกระจายอำนาจ ปกครองพิเศษเป็น 0; $S_1 - S_7$ คือตัวแปรอิสระ (ดูตาราง 3-1 บทที 3) ส่วน b_0, b_1, - b_7 คือ Parameters ของตัวแปรอิสระทั่ง 7 ตัว ได้ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 4-20 ถึงตาราง 4-24

ตาราง 4-20: ผลการวิเคราะห์ Logistic Regression ของตัวแบบโดยมีแนวคิดในการแก้ปัญหา (C หรือ REC_SOL) เป็นตัวแปรตาม และมี Predictors จำนวน 7 ตัว

Dependent variable: REC_SOL

Variables in the Equation								
	B	**S.E.**	**Wald**	**df**	**Sig.**	**Exp(B)**	**95% C.I.for EXP(B)**	
							Lower	**Upper**
RES			.136	2	.934			
RES(1)	-18.343	28409.21	.000	1	.999	.000	.000	.
RES(2)	-18.705	28409.21	.000	1	.999	.000	.000	.
VIO_LVL	.407	.661	.378	1	.538	1.502	.411	5.487
COC			.924	5	.968			
COC(1)	-21.281	40192.97	.000	1	1.000	.000	.000	.
COC(2)	-.427	1.103	.150	1	.698	.652	.075	5.665
COC(3)	.236	1.280	.034	1	.854	1.266	.103	15.571
COC(4)	.456	1.652	.076	1	.782	1.578	.062	40.237
COC(5)	1.189	1.653	.517	1	.472	3.285	.129	83.941
VAL			7.354	4	.118			
VAL(1)	3.348	1.510	4.914	1	.027	28.436	1.474	548.683
VAL(2)	-22.561	19281.52	.000	1	.999	.000	.000	.

VAL(3)	.739	1.232	.360	1	.549	2.093	.187	23.406
VAL(4)	2.216	.983	5.076	1	.024	9.168	1.334	63.013
GOV_PER	2.080	.909	5.239	1	.022	8.004	1.348	47.510
NAT_PAR(1)	.289	1.141	.064	1	.800	1.335	.143	12.493
PRO_GRP			1.457	2	.483			
PRO_GRP(1)	-.986	.858	1.320	1	.251	.373	.069	2.006
PRO_GRP(2)	.154	1.112	.019	1	.890	1.167	.132	10.325
Constant	14.346	28409.21	.000	1	1.000	1699026		

หมายเหตุ: ดูรายละเอียดการใช้สัญลักษณ์ของตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระในสมการตัวแบบและในโปรแกรมสถิติ SPSS ในตาราง 3 -1 ในบทที่ 3

ตาราง 4-20 ให้ผลการทดสอบ Wald test เป็นการแสดงให้เห็นว่า ตัวทำนาย (Predictor) ตัวใดมีความสำคัญในสมการตัวแบบ (Model equation) ค่า Wald ที่สูง และค่า Significance value หรือ alpha (α) ที่ต่ำกว่า .05 จะแสดงให้เห็นว่าตัวแปรนั่นมีความสำคัญต่อการทำนายผลลัพธ์ของสมการ ซึ่งก็คือ การตัดสินใจว่าจะเลือกแนวคิดแบบใดในการแก้ปัญหา จชต. นั่นเอง ในกรณีนี้ มี 2 ตัวแปรที่มีความสำคัญคือ ‘คุณค่าหรือผลประโยชน์แห่งชาติที่ผู้ตอบเห็นว่าสำคัญที่สุด (VAL)’ และ ‘การประเมินนโยบายการแก้ปัญหาของรัฐบาล (GOV_PER)’ เนื่องจากตัวแปร ‘คุณค่าหรือผลประโยชน์แห่งชาติ’ นั่น เป็นตัวแปร Nominal ที่มีตัวแปรประกอบ 5 ตัว คือ VAL(0) – VAL(4) ผลการทดสอบ Wald จึงแสดงตัวแปรประกอบของ ‘คุณค่าและผลประโยชน์แห่งชาติ’ 2 ตัว ที่มีนัยยะสำคัญคือ ‘ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพของประชาชน (VAL(1); Sig. = .027; Exp(B) = 28.436)’ และ ‘เอกราช อธิปไตย และความเป็นปึกแผ่นของประเทศ (VAL(4); Sig. = .024; Exp(B) = 9.168)’ ส่วน ‘การประเมินนโยบายการแก้ปัญหาของรัฐบาล (GOV_PER)’นั่น เป็นตัวแปร Ordinal มี Sig. = .022; Exp(B) = 8.004 ค่า Exp(B) คือค่า Odd Ratio ที่ผู้ที่มีคุณลักษณะอย่างนั่น จะมีโอกาสในการเห็นด้วยกับแนวทางแก้ปัญหาด้วยแนวนโยบายรัฐเดียวนั่นเอง จากผลการทดสอบนี้ จะสรุปได้ว่า ผู้ที่เห็นว่า ‘ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพของประชาชน (VAL(1)) มีความสำคัญสูงสุด มีโอกาสสูงถึง 28 เท่าที่จะเลือกการแก้ปัญหาด้วยแนวทางนโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกมิได้ หากเปรียบเทียบกับผู้ที่เห็นว่าคุณค่าหรือผลประโยชน์แห่งชาติอย่างอื่นสำคัญกว่า และผู้ที่เห็นว่า ‘เอกราช อธิปไตย และความเป็นปึกแผ่นของประเทศ (VAL(4)’ มีโอกาสสูงถึง 9 เท่าที่จะเลือกแนวทางแก้ปัญหาด้วยนโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกมิได้ ใน

ทำนองเดียวกัน ผลทางสถิติ แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับตัวแปร 'การประเมินนโยบายการแก้ปัญหาของรัฐบาล (GOV_PER)' สูงถึง 8 เท่าที่จะทำให้ผู้ประเมินเลือกการแก้ปัญหาด้วยแนวคิดนโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกมิได้ เมื่อเทียบกับตัวแปรอื่น และทั้งหมดอยู่ในระดับความเชื่อมั่น 95% เนื่องจาก Beta หรือสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทั้งสามตัวมีค่าเป็นบวก ดังนั้น ผู้ที่เลือกตัวแปรตามตัวนั้น หรือเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงของคุณลักษณะของตัวแปรตัวนั้นเป็นไปในทิศทางที่เพิ่มขึ้นจะมีผลต่อการเลือกแนวทางแก้ปัญหาด้วยนโยบายรัฐเดียวในทิศทางที่เพิ่มขึ้นด้วย เช่น หากตัวแปร 'การประเมินนโยบายการแก้ปัญหาของรัฐบาล' มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกมากขึ้น เพราะเป็นการวัดแบบ Ordinal ก็จะมีโอกาสเลือกแนวทางนโยบายรัฐเดียวมากขึ้นตามไปด้วย

ตาราง 4-21: การทดสอบนัยยะสำคัญของสัมประสิทธิ์ของตัวแปรในสมการตัวแบบ (Omnibus tests)

Omnibus Tests of Model Coefficients				
		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	38.697	16	.001
	Block	38.697	16	.001
	Model	38.697	16	.001

ตาราง 4-21 แสดงผลการทดสอบว่า สมการตัวแบบมีระดับความเหมาะสมเพียงใด (Goodness of fit) เป็นการทดสอบว่า หากสมการตัวแบบไม่มีตัวแปรใดๆเลยกับตัวแปรที่ใส่เข้าไปตามตัวแบบแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญหรือไม่ โดยมีสมมติฐานดังนี้

H_0: โอกาสที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะสนับสนุนนโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกไม่ได้ ไม่ขึ้นอยู่กับตัวแปรทั้ง 7 ตัว

H_a: โอกาสที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะสนับสนุนนโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกไม่ได้ อย่างน้อยขึ้นอยู่กับตัวแปร 1 ตัว

จะเห็นได้ว่าค่า Chi square เท่ากับ 38.697; df = 16, และ Sig. = .001 ซึ่งน้อยกว่า .05 ดังนั่น จึงปฏิเสธ H_0 กล่าวคือ โอกาสที่จะสนับสนุนนโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกไม่ได้ อย่างน้อยขึ้นอยู่กับตัวแปร 1 ตัว

ตาราง 4-22: ตารางสรุปผลความสามารถในการอธิบายหรือทำนายความคลาดเคลื่อน (Errors) ของตัวแปรตาม (Dependent variable) ที่คำนวณกับตามจริงของสมการตัวแบบ (R Square)

Model Summary

Step 1	-2 Log likelihood	Cox & Snell R Square	Nagelkerke R Square
	58.951[a]	.399	.552

a. Estimation terminated at iteration number 20 because maximum iterations has been reached. Final solution cannot be found.

ตาราง 4-22 คือตาราง Model summary เป็นอีกตารางหนึ่งของ Logistic regression ใน SPSS ที่บอกว่า Model มีประโยชน์มากน้อยเพียงใด ค่า -2 Log Likelihood, ค่า Cox & Snell R^2 และค่า Nagelkerke R^2 เป็นค่าที่บ่งชี้ว่า Model อธิบายความคลาดเคลื่อนในการทำนายตัวแปรตาม (DV) ได้กี่เปอร์เซ็นต์ จากตารางแสดงว่า Model สามารถอธิบายความคลาดเคลื่อนของ DV ได้ระหว่าง 39.9 ถึง 55.2 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งถือว่า อยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้

ตาราง 4-23: ค่าสถิติ Hosmer & Lemeshow (แสดงความเหมาะสมของสมการตัวแบบ)

Hosmer and Lemeshow Test			
Step 1	Chi-square	df	Sig.
	8.343	7	.303

ตาราง 4-23 แสดงค่าสถิติ Hosmer & Lemeshow ซึ่งเป็นการทดสอบว่าสมการตัวแบบมีความเหมาะสมหรือไม่ โดยทดสอบสมมติฐาน

H_0: สมการตัวแบบมีความเหมาะสม

H_a: สมการตัวแบบไม่มีความเหมาะสม

ทั่งนี้ ดูจากค่า Chi square = 8.343 และ Sig. = .303 ซึ่งมากกว่า .05 จึงถือว่าสมการมีความเหมาะสม (กรณีของ Hosmer & Lemeshow test, ค่า Sig. ต้องมากกว่า .05 จึงจะยอมรับ H_0)

ตาราง 4-24: แสดงร้อยละของการทำนายถูกต้องของสมการตัวแบบ

Classification Table[a]		
		Predicted

			REC_SOL		Percentage Correct
	Observed		1	2	
Step 1	REC_SOL	1	20	6	76.9
		2	6	44	88.0
	Overall Percentage				84.2
a. The cut value is .500					

ตาราง 4-24 เป็นตาราง Classification table บอกให้ทราบว่า Model สามารถทำนายแต่ละกรณีถูกต้องคิดเป็นร้อยละเท่าใด ในกรณีนี้ มีผู้สนับสนุนแนวคิดที่ 1 มี 26 คน ทำนายถูกต้อง 20 คน นับเป็น 76.9% ส่วนผู้สนับสนุนแนวคิดที่ 2 มีจำนวน 50 คน ทำนายถูกต้อง 44 คน คิดเป็นร้อยละ 88 และในภาพรวมผลการทำนายถูกต้องของสมการตัวแบบคิดเห็นร้อยละ 84.2 (Percent Accuracy in Classification– PAC)

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด (REC_SOL) ในการแก้ปัญหา จชต. กับความเห็นที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (NAT_PAR)

ดังที่ได้กล่าวมาก่อนหน้านี้แล้วในบทที่ 3 แนวคิดในการแก้ปัญหา จชต. และความเห็นที่จะให้ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา จชต. อาจจะมีความสัมพันธ์กันสูง เนื่องจากเป็นตัวแปรแบบ Nominal หรือ Categorical เหมือนกัน และการให้ประชาชนทั่งประเทศมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาก็ถือว่า เป็นแนวทางแก้ปัญหาทางหนึ่งเหมือนกัน ดังนั้น การทดสอบว่าตัวแปรสองตัวดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันหรือไม่จึงมีความจำเป็นเพื่อวิเคราะห์ปัญหาในขั่นต่อไป

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดในการแก้ปัญหา จชต. และความเห็นที่จะให้ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา จชต. สามารถใช้การวิเคราะห์ Crosstabulation ในโปรแกรม SPSS ในการวิเคราะห์ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

H_0: แนวคิดในการแก้ปัญหาไม่มีความสัมพันธ์กับความเห็นที่จะให้ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

H_a: แนวคิดในการแก้ปัญหามีความสัมพันธ์กับความเห็นที่จะให้ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

เนื่องจากค่า Pearson Chi square value = 1.395; df = 1; และ Sig. > .05 ; ดังนั้น จึงยอมรับ H_0 คือ แนวคิดในการแก้ปัญหาไม่มีความสัมพันธ์กับความเห็นทีจะให้ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นทีจะให้ประชาชนทังประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา จชต. (National Participation: NAT_PAR) กับปัจจัยความเห็นอื่นๆ

ผลการวิเคราะห์ Logistic regression ของความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นทีจะให้ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา จชต. (Dependent variable) กับตัวแปรความเห็นอื่นๆ 6 ตัวตามทีแสดงในสมการ 3.2 ในบทที 3 นั่น จากค่า Omnibus test ทีค่า Chi square = 35.980; df = 13; และมี Sig. = .001 (<.05); ค่าทางสถิติใน Model summary ทีมี ค่า -2Log Likelihood > .50; ค่า Cox & Snell R Square = .377 และ ค่า Nagelkerke R Square = .545; ค่า Chi square ของ Hosmer and Lemeshow Test = 5.717; df = 7; และมีค่า Sig. = .573 (>.05) นั่น แสดงให้เห็นว่า สมการตัวแบบมีความสำคัญและเหมาะสมทีจะใช้ในการทำนายผลได้ ซึ่งในการทำนายข้อมูลชุดนี้ สมการตัวแบบสามารถทำนายได้ถูกต้องถึงร้อยละ 82.9 นับว่าอยู่ในเกณฑ์สูง

นอกจากนั่น จากการทดสอบ Wald test ได้ค่าสัมประสิทธิ์ (Beta) ของตัวแปรอิสระมีนัยสำคัญ 2 ตัวคือความแตกต่างทางชาติพันธุ์และศาสนา หรือ COC(4) และสันติภาพและความมันคงทางการเมืองของประเทศหรือ VAL(3) ทั่งคู่มีค่าเป็นลบ ดังแสดงในตาราง 4-6 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ทีเห็นว่าสาเหตุหลักของปัญหาคือความแตกต่างทางชาติพันธุ์และศาสนา และให้ความสำคัญสูงสุดกับคุณค่าเรืองสันติภาพและความมันคงทางการเมืองของประเทศ มีแนวโน้มสูงทีจะไม่เห็นด้วยกับความเห็นทีจะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา จชต. ตามค่า Exp(B) ของตัวแปรทั่งสองตัวซึ่งมีค่าระหว่าง .041 - .067 แสดงว่าโอกาสทีจะไม่เห็นด้วยมีสูงถึง 95%

ตาราง 4-25: แสดง Wald test สำหรับค่าสัมประสิทธิ์ (Beta) ของตัวแปรอิสระ เมื่อกำหนดให้ความเห็นทีจะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา จชต. เป็นตัวแปรตาม

Dependent variable: NAT_PAR

Variables in the Equation								
	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)	95% C.I.for EXP(B)	
							Lower	Upper
PRO_GRP			.523	2	.770			
PRO_GRP(1)	-.350	1.162	.091	1	.763	.705	.072	6.875
PRO_GRP(2)	.599	.996	.362	1	.548	1.821	.258	12.83
VIO_LVL	.827	.645	1.644	1	.200	2.286	.646	8.089
COC			9.801	5	.081			
COC(1)	-21.945	40192.97	.000	1	1.00	.000	.000	.
COC(2)	1.149	1.236	.863	1	.353	3.155	.280	35.59
COC(3)	.208	1.197	.030	1	.862	1.231	.118	12.85
COC(4)	-3.199	1.387	5.323	1	.021	.041	.003	.618
COC(5)	-1.780	1.013	3.091	1	.079	.169	.023	1.227
VAL			3.919	4	.417			
VAL(1)	18.002	14930.72	.000	1	.999	$6.5x10^7$	.000	.
VAL(2)	18.250	21766.33	.000	1	.999	$8.4x10^7$	.000	.
VAL(3)	-2.706	1.374	3.878	1	.049	.067	.005	.987
VAL(4)	-1.930	1.228	2.468	1	.116	.145	.013	1.612
GOV_PER	1.006	.739	1.850	1	.174	2.734	.642	11.64
Constant	.190	2.018	.009	1	.925	1.209		

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นข้อมูลทีเก็บรวบรวมอย่างเป็นระบบตามโครงสร้างความต้องการข้อมูลในลักษณะเดียวกับทีปรากฏในแบบสอบถามทีใช้ในการเก็บข้อมูลเพือการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ประกอบด้วย (1) การประเมินระดับความรุนแรงของสถานการณ์ (2) ความเห็นเกียวกับสาเหตุของปัญหา (3) คุณค่าหรือผลประโยชน์แห่งชาติทีบุคคลหรือกลุ่มเห็นว่าสำคัญทีสุด (4) การประเมินนโยบายและการดำเนินการแก้ปัญหาของรัฐบาล (5) ความเห็นเกียวกับการให้ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และ (6) แนวทางการแก้ปัญหาทีบุคคลหรือกลุ่มเห็นว่า

เหมาะสมทีสุด ทั่งนี่ แหล่งข้อมูลมาจาก 3 แหล่งหลัก คือ (1) ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยใช้การสนทนาของนักศึกษา (เจ้าหน้าทีภาครัฐ ระดับผู้บริหาร) กลุ่มคณะกรรมการยุทธศาสตร์ด้านการทหารเป็นกลุ่มสนทนา เฉพาะประเด็นการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีจัดการสนทนากลุ่มจำนวน 4 ครั่งๆละ 2 วัน (2) ข้อมูลจากการศึกษาและตรวจเยียมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าทีภาครัฐในพืนที จำนวน 1 ครั่ง และ (3) ข้อมูลจากการประชุมระดมความคิดเพือหาแนวทางแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 1 ครั่ง

ข้อมูลจากทั่ง 3 แหล่งจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวความคิดในการแก้ปัญหา (Concept) กับความคิดเห็น (Perception) ต่อปัญหา โดยใช้หลักการจัดความสัมพันธ์เพือจัดกลุ่มด้วยคุณลักษณะหลัก (Grouping by key attributes) (Babbie, 2007:15) แนวคิดในการแก้ปัญหาแบบรัฐเดียว แบ่งแยกมิได้ (Unitary state concept) มีคุณลักษณะหลัก (Key attributes) ทีสำคัญคือ มองปัญหา จชต. ว่ามิใช่ปัญหาโครงสร้างความสัมพันธ์ทางอำนาจการปกครองระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐท้องถิน หรือประชาชนในพื่นที (structural problem) แต่เป็นปัญหาในระดับจุลภาค (micro level problem) หรือปัญหาเชิงปัจเจก (individual problem) เป้าหมายของการแก้ปัญหาคือ อธิปไตย ความมันคง และความเป็นปึกแผ่นของรัฐ โดยรัฐบาลส่วนกลางเป็นผู้นำในการแก้ปัญหา สำหรับแนวคิดในการแก้ปัญหาแบบกระจายอำนาจ หรือการปกครองพิเศษ (autonomy concept) มีคุณลักษณะหลักทีสำคัญคือ มองว่าอำนาจหรือรัฐส่วนกลางเป็นต้นตอของปัญหา รัฐส่วนกลางไม่เข้าใจปัญหาของท้องถิน แก้ปัญหาไม่ถูกจุด ไม่ตอบสนอบต่อประชาชนในพืนทีอย่างแท้จริง และเห็นว่า ประชาชนในพืนทีหรือท้องถินเท่านั่นทีจะแก้ปัญหาได้

ผลการสนทนากลุ่ม (Focus group)

กลุ่มสนทนาเห็นว่าปัญหาหลักใน จชต. คือ ปัญหาการแบ่งแยกดินแดน ส่วนปัญหาอืนๆเป็นปัญหาแทรกซ้อน หรือปัญหารอง เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาธุรกิจผิดกฎหมาย ปัญหาอิทธิพลท้องถิน ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาเจ้าหน้าทีของรัฐใช้อำนาจโดยมิชอบ ปัญหา จชต. จึงเป็นปัญหาเชิงซ้อน (Complex problem) ซึ่งเป็นลักษณะทัวไปของปัญหาความขัดแย้งภายในรัฐ (Internal conflict) ทีรัฐไม่สามารถใช้อำนาจรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพในบางมิติ ทำให้เกิดช่องว่างให้ขบวนการนอกกฎหมายอืนๆเคลือนทีเข้ามาแทนทีรัฐ

ขบวนการแบ่งแยกดินแดนวางยุทธศาสตร์ระยะยาวเพือบรรลุเป้าหมายในการแยก จชต. ออกเป็นรัฐเอกราช โดยอาจแบ่งได้เป็น 3 ขั่น คือ ขั่นที 1 เป็นการเอาชนะด้านประชาชน (Winning people's supports) ในขั่นนี่ ปฏิบัติการส่วนใหญ่จะเป็นการใช้ความรุนแรงเพือผลักดันกลุ่มไทยพุทธ และมุสลิมทีเป็นศัตรูให้ออกไปจากพืนที ทำให้อำนาจรัฐอ่อนแอ ปกป้องและพิทักษ์

ประชาชนไม่ได้ ประชาชนขาดความเชื่อมั่น เสียขวัญและกำลังใจ ในที่สุด ก็ตกอยู่ในอิทธิพลของขบวนการแบ่งแยกดินแดนโดยไม่อาจกลับออกมาได้

ขั้นที่ 2 เป็นการเตรียมการเพื่อก้าวไปสู่ขั้นการลงประชามติ (Referendum) ขั้นนี้ จะทำให้รัฐตกอยู่ในสภาพล้มเหลวอย่างสิ้นเชิง (failed state) ในการใช้อำนาจปกครอง และรักษาสันติภาพ ความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงในพื้นที่ เพื่อให้สถานการณ์เข้าข่ายตามกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อเปิดทางให้องค์การระหว่างประเทศเข้าแทรกแซงสถานการณ์ไม่ว่า จะโดยการบีบบังคับให้รัฐบาลไทยต้องจำยอม (Consent) ออกกฎหมายเพื่อให้มีการลงประชามติในพื้นที่ หรือหากสถานการณ์เป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของภูมิภาค รัฐในภูมิภาคอาจเสนอให้สหประชาชาติเข้าแทรกแซงเพื่อยุติสถานการณ์รุนแรง ฟื้นฟูสันติภาพ และความมั่นคงของพื้นที่โดยไม่จำเป็นที่รัฐบาลไทยต้องยินยอมก็ได้ (Enforcement without consent of the host country) ในขั้นนี้ ขบวนการจะเปิดเผยตัวตนออกมา เพื่อแสดงความพร้อมที่จะเข้าปกครองพื้นที่ รวมถึงเป็นศูนย์รวมการสนับสนุนจากประชาชน และติดต่อ เจรจากับภายนอก ขบวนการฯจะมีขีดความสามารถเท่าเทียมหรืออาจจะมากกว่ารัฐบาลในพื้นที่ จะมีการยึดครองพื้นที่ที่ชัดเจน สร้างสถานการณ์ท้าทายรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง ใช้ความรุนแรงเมื่อมีจังหวะและเมื่อจะได้เปรียบในระดับยุทธศาสตร์ การต่อสู้จะดำเนินไปจนกว่าจะมีการลงประชามติ

ขั้นที่ 3 ขั้นลงประชามติและแยกตัวเป็นเอกราช การดำเนินการในขั้นนี้ จะมีลักษณะเช่นเดียวกับสหประชาชาติเข้าดำเนินการในติมอร์ตะวันออก

กลุ่มสนทนาเห็นว่า ปัจจุบัน ขบวนการแบ่งแยกดินแดนเคลื่อนไหวอยู่ในช่วงปลายของขั้นที่ 1 และช่วงต้นของขั้นที่ 2 หากรัฐบาลไทยไม่สามารถหยุดยั้งขบวนการได้ จะทำให้ขบวนการเข้าสู่ขั้นที่ 2 เต็มตัว และจะไม่สามารถย้อนกลับได้ และประเมินการดำเนินการแก้ไขปัญหาของรัฐบาลว่า ยังไม่ได้ผลเต็มที่ ยังไม่เพียงพอที่จะเอาชนะฝ่ายขบวนการฯ ได้อย่างเด็ดขาด ในขณะเดียวกัน ฝ่ายขบวนการฯ กลับสามารถดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกในการเสริมสร้างมวลชนรุ่นใหม่จากเยาวชนหนุ่มสาว และเข้าไปบ่มเพาะแนวคิดแบ่งแยกดินแดนตั้งแต่ระดับประถมและมัธยม การแย่งชิงพื้นที่ด้านการศึกษาคืนจากฝ่ายขบวนการฯ นับเป็นปัญหาที่ท้าทายรัฐบาลเป็นอย่างยิ่ง ส่วนในด้านการปฏิบัติการ ฝ่ายรัฐบาลยังคงไม่สามารถทำงานเชิงรุกได้เช่นเดียวกัน ในขณะที่ฝ่ายขบวนการฯ มีเสรีในการปฏิบัติมากขึ้นในการเลือกพื้นที่ เวลา และรูปแบบในการปฏิบัติการต่อฝ่ายรัฐบาล การปฏิบัติงานของฝ่ายรัฐบาล ยังขาดความเป็นเอกภาพที่แท้จริง งานด้านการพัฒนายังมีความทับซ้อนกัน และประชาชนไม่ได้เข้ามาเป็นเจ้าของการดำเนินการ ทำให้เกิดสภาพของการคอยรับการช่วยเหลือเป็นส่วนใหญ่ ซ้ำซาก สับสน ไม่เกิดนวัตกรรมใหม่ๆทางสังคม

กลุ่มสนทนาเห็นว่าการจะแก้ปัญหาความไม่สงบใน จชต. ให้เป็นผลสำเร็จได้นั้นจะต้องเป็นฝ่ายชนะในสงครามชิงการสนับสนุนจากประชาชน ด้วยแนวทางยุทธศาสตร์

พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” บนพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย ธรรมาภิบาล สันติวิธี และไม่ใช้ความรุนแรง ยึดหลักการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของโครงการ เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนอย่างแท้จริง แนวทางการแก้ปัญหาต้องเป็นที่ยอมรับทั้งจากภายในประเทศ และทางสากล เน้นการแก้ปัญหาที่การปรับความคิดเข้าหากัน การศึกษา เรียนรู้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อเท็จจริง จริงใจ และมองไปยังอนาคตที่ดีงามร่วมกัน โดยเสนอนโยบายการแก้ปัญหา ดังนี้ (1) แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เน้นการแก้ปัญหาที่สาเหตุ พัฒนากระบวนการแก้ปัญหา โดยปรับทั้งเป้าหมาย และวิธีการให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ และ ยึดหลักสันติวิธี ประชาธิปไตย ธรรมาภิบาล และการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยยึดถือประชาชนเป็นศูนย์กลาง (2) พัฒนากระบวนการเสริมสร้างความเข้าใจให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้สื่อทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่อย่างกว้างขวาง รวมทั้งการสร้างบุคลากร/วิทยากรทางด้านความคิดความเชื่อให้มีจำนวนที่เพียงพอ (3) เพิ่มประสิทธิภาพให้กับโรงเรียนของรัฐและจัดให้มีการเรียนการสอนทั้งวิชาสามัญควบคู่ศาสนา เน้นเอกลักษณ์ความเป็นไทยและเยาวชนให้ใช้ภาษาไทยได้อย่างแท้จริง อีกทั้งการเรียนการสอนสายอาชีพ รวมถึงโรงเรียนเอกชนด้วย (4) บังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นไปตามหลักนิติธรรมและนิติวิทยาศาสตร์ และเร่งรัดและอำนวยความเป็นธรรมต่อคดีที่อยู่ในความสนใจของสาธารณะ (5) ส่งเสริมวิถีชีวิตดั้งเดิมที่เคยอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขภายใต้ความหลากหลายทางเชื่อชาติ ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม และ (6) ให้ถือเป็นปัญหาภายในประเทศ ป้องกันการยกระดับปัญหา ความร่วมมือ และการสนับสนุนจากต่างประเทศ ให้มีเท่าที่จำเป็น และเหมาะสม ประเทศได้ประโยชน์อย่างแท้จริง

จะเห็นได้ว้า แนวคิดในการแก้ปัญหา จชต. ของกลุ่มสนทนา มีลักษณะสำคัญคือ มีรัฐเป็นศูนย์กลางในการแก้ปัญหา โดยมีเป้าหมายของการแก้ปัญหาอยู่ที่การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งอธิปไตย ระบบการปกครอง และความเป็นปึกแผ่นของรัฐ โดยรัฐบาลส่วนกลางเป็นผู้นำในการแก้ปัญหา โดยมีจุดศูนย์กลางอยู่ที่การเอาชนะขบวนการแบ่งแยกดินแดน และช่วงชิงการสนับสนุนจากประชาชนด้วยบทบาทของการเป็น “ผู้ให้” ดังนั้น จึงเป็นแนวคิกแบบรัฐเดียว แบ่งแยกมิได้ตามที่รัฐธรรมนูญทุกฉบับที่ผ่านมากำหนด

การศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่

นอกจากการจัดกลุ่มสนทนา แล้ว คณะกรรมการด้านการทหาร นักศึกษา หลักสูตรป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 57 ได้เดินทางไปตรวจเยี่ยมและศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่ จชต. ณ หน่วยเฉพาะกิจปัตตานี 25 มีที่ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 1 บ.ลูกไม้ไผ่ ต.ตะโละแมะนา อ.ทุ่งยางแดง จ.ปัตตานี เพื่อรับฟังการบรรยายสรุป ศึกษาสภาพแวดล้อม และศึกษาการปฏิบัติงานของหน่วยในระดับศูนย์ปฏิบัติการอำเภอในการดำเนินงานตามนโยบายการแก้ปัญหา จชต. ตาม

แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2558 – 60 โดยในการดำเนินงานตามแผน ณ อ.ทุ่งยางแดงนี่ ได้ริเริ่มดำเนินการโครงการทุ่งยางแดง ที่มีลักษณะยังยืน และมีนวัตกรรมใหม่ๆในระบบการปฏิบัติงานเกิดขึ้น จนกลายเป็น “ทุ่งยางแดงโมเดล” เมื่อ ต.ค.57 และ กอ.รมน.ภาค 4 สน. ได้นำตัวแบบทุ่งยางแดงไปใช้ในพื้นที่อำเภออื่นๆด้วย

แผนภาพ 4-1 แผนภูมิการจัดทุ่งยางแดงโมเดล

ทุ่งยางแดงโมเดล นับเป็นการผนวกกำลังประชาชนเข้ากับภาครัฐในการปฏิบัติงานในระดับหน่วยพื้นที่ระดับอำเภอในการดำเนินนโยบายการแก้ปัญหา จชต. หรือยุทธศาสตร์ประชาชนมีส่วนร่วม โดยมีหลักการ 3 ประการ คือ (1) การบูรณาการกำลังทุกภาคส่วนในการแก้ปัญหา (2) การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกำลังประชาชน และ (3) การสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง แผนงาน/กิจกรรมที่ดำเนินการในทุ่งยางแดงโมเดล ประกอบด้วย 4 ประการ คือ (1) ปฏิบัติการทางทหาร (2) การเสริมสร้างกำลังความเข้มแข็งภาคประชาชน (3) การปฏิบัติการด้านการเมือง และ (4) การพัฒนา

แผนงานด้านปฏิบัติการทางทหาร เป็นความรับผิดชอบของหน่วยเฉพาะกิจปัตตานี 25 ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ 2 อำเภอคือ อ.มายอ และ อ.ทุ่งยางแดง มีภารกิจคือการทำให้พื้นที่มีความ

ปลอดภัย กิจกรรมที่สำคัญประกอบด้วย บูรณาการกำลังและแบ่งมอบพื้นที่ การดำเนินการด้านการข่าว การตั้งด่านตรวจ การติดตามจับกุม ผกร. การเร่งรัดติดตามคดี ในพื้นที่ทุ่งยางแดงมี หน่วยทหารประกอบด้วย 1 มว.ปล. 1 ร้อย.ทพ. และ 1 ชุดซุ่ม เน้นงานกิจการพลเรือน เช่น การใช้ชุดกิจการพลเรือนเข้าไปสร้างความเข้าใจในหมู่บ้านเป้าหมาย เพื่อสลายการจัดตั้งอำนาจรัฐซ้อนในหมู่บ้าน เสริมสร้างความมั่นคง จากนั้นพัฒนาเป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.)

แผนงานด้านการเสริมสร้างกำลังความเข้มแข็งภาคประชาชน ประกอบด้วย การฝึกทบทวนชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน 22 ชุด การฝึกทบทวนสมาชิก อส. ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นชุดคุ้มครองตำบล จำนวน 2 ตำบล การแจกจ่ายยุทโธปกรณ์ให้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในภารกิจรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน เช่น เสื้อเกราะกันกระสุน เครื่องแบบ วิทยุสื่อสาร วิทยุสื่อสารพกพา และอาวุธปืนลูกซองเพิ่มเติม โดยได้แบ่งมอบพื้นที่ให้กำลังภาคประชาชนดูแลเส้นทางภายในหมู่บ้าน สถานที่ราชการ เป็นภารกิจเชิงรับ แทนกำลังหลักที่ปฏิบัติการเชิงรุก โดยแต่ละวันชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านปฏิบัติหน้าที่ประมาณวันละ 220 – 330 คน นอกจากนั้น ได้เสริมระบบเฝ้าตรวจเพิ่มเติม เช่น กริ่งสัญญาณเตือนภัย สำหรับโรงเรียน การวางระบบสัญญาณกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) ตลอดพื้นที่อำเภอจำนวน 122 ตัว เป็นต้น นอกนั้น ยังมีการดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพของผู้นำในพื้นที่ เช่น โครงการผู้นำสีเสาหลัก (ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ และผู้นำตามธรรมชาติ) โครงการกำปงตักวา หรือชุมชนศรัทธา นำผู้นำศาสนาไปอบรมเพื่อขับเคลื่อนการใช้ศาสนาแก้ปัญหาความรุนแรง และการฟื้นฟูสภาพแวดล้อม เป็นต้น

ผลการดำเนินการตามโครงการทุ่งยางแดงนั่นนำมาซึ่ง เหตุรุนแรงลดลงต่อเนื่อง จนถึงไม่มีเหตุรุนแรง ณ ปัจจุบัน ตามที่กล่าวมาแล้ว การดำเนินการตามแบบทุ่งยางแดงมีหลายเรื่องที่น่าศึกษา เช่น การใช้กำลังประชาชนในการปฏิบัติงานด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยร่วมกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐในลักษณะอาสาสมัคร จะมีผลกระทบอย่างไรบ้าง มีความยั่งยืนหรือไม่ ถือเป็นการติดอาวุธให้กับประชาชนเพื่อต่อสู้กับขบวนการแบ่งแยกดินแดนหรือไม่ ขัดต่อหลักกฎหมายระหว่างประเทศหรือไม่ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า โครงการทุ่งยางแดงโมเดล เป็นโครงการที่มีความชัดเจนในแง่การดำเนินการตามแนวคิดนโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกมิได้ การดำเนินการทั้งปวงมุ่งไปสู่จุดหมายเดียวคือการรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย และความมั่นคงของพื้นที่ แย่งชิงพื้นที่ที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของขบวนการแบ่งแยกดินแดนกลับคืนมา และเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบรัฐด้วยการดึงภาคประชาชนเข้ามาสนับสนุนการปฏิบัติงานของภาครัฐด้วย

ผลการจัดสัมมนา

สำนักงานวิจัยและพัฒนาการทางทหารกองทัพบก ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ได้จัดประชุมระดมความคิดเห็น เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ณ สโมสรทหารบก มีผู้แทนจากส่วนราชการ ภาคประชาชน องค์กรเอกชน นักวิชาการ สถาบันการศึกษา ทั่งในและนอกพื่นที จชต. ตลอดจนนักศึกษาหลักสูตรระดับผู้บริหารหลายสถาบัน รวมทั่งนักศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที 57 บางส่วน และผู้ทีสนใจเข้าร่วมประชุมสัมมนาในครั่งนี่ การประชุมสัมมนาได้จัดเป็น 4 กลุ่มเพื่อให้ข้อเสนอแนะใน 4 ด้านคือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและการศึกษา ด้านการปกครองและการบริหารความมันคง และด้านสาธารณสุขและคุณภาพชีวิต (วช., การประชุมระดมความคิดในการแก้ปัญหา จชต., 20 พ.ค. 58) สรุปประเด็นสำคัญทีต้องศึกษาวิจัยต่อไป และความเห็น (Perceptions) ต่อปัญหาจากการประชุมสัมมนาครั่งนี่ ดังแสดงในตาราง 4-26 และ 4-27

ตาราง 4-26 สรุปประเด็นสำคัญในการประชุมสัมมนาระดมความเห็นทีต้องศึกษาวิจัยต่อไปเพื่อนำความรู้มาแก้ปัญหา จชต.

ประเด็นทีควรวิจัย	
ด้านเศรษฐกิจ	
	ผลกระทบของปัญหาต่อธุรกิจ การกำหนดเขตพื่นที (Zoning) ธุรกิจท้องถินทีเหมาะสม การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การลดความเหลื่อมล่ำทางเศรษฐกิจ การคมนาคม และโลจิสติกส์ การค้าชายแดน การท่องเทียว ลักษณะเฉพาะของพื่นที
ด้านสังคมและการศึกษา	
	ปัญหายาเสพติด การศึกษา ทรัพยากรมนุษย์ ศาสนากับการศึกษา แนวคิดท้องถิน กระบวนการยุติธรรม กฎหมายอิสลาม ประวัติศาสตร์
ด้านการเมือง การปกครอง และการบริหารความมันคง	
	ปัญหาคอรัปชั่น ปัญหานโยบายและกฎหมาย ปัญหาความปลอดภัยของเจ้าหน้าทีรัฐทีปฏิบัติงานในพื่นที ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย ปัญหาประสิทธิภาพและคุณภาพของเจ้าหน้าทีภาครัฐ ปัญหาความรู้ภาคประชาชน ปัญหาการสือสารระหว่างรัฐกับประชาชนในพื่นที องค์ความรู้ด้านสันติวิธี บทบาทสตรี ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน การพัฒนาองค์กรภาครัฐ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ศักยภาพในการป้องกันประเทศ การพัฒนาองค์ความรู้ของเจ้าหน้าทีภาครัฐ ประเมินผลการดำเนินการตามนโยบาย สนับสนุนการเมืองท้องถินให้เข้มแข็ง ศึกษารูปแบบการกระจายอำนาจทีไม่นำไปสู่การแบ่งแยกดินแดน ศึกษากระบวนการสันติภาพ
ด้านสาธารณสุขและคุณภาพชีวิต	
	ปัญหาคุณภาพชีวิต ปัญหาสาธารณสุข ปัญหาประชากร การส่งเสริมบทบาทสตรีด้านสาธารณสุข

ตาราง 4-27 ความคิดเห็น (perceptions) ของผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา

ความคิดเห็น (Perceptions)
ภาคประชาชนทั่วไป ด้านเศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา การเมือง การปกครอง และการบริหาร ความมั่นคงทั่วไป และสาธารณสุขและคุณภาพชีวิต
▪ การให้ความช่วยเหลือ หรือโครงการต่างๆ ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน
▪ เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เข้าใจประเพณี วัฒนธรรมของท้องถิ่น และไม่เข้าใจวิถีมุสลิม
▪ การปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐบาลต่อประชาชน
▪ ย้ายข้าราชการที่ไม่มีคุณภาพ คุณธรรม ไปปฏิบัติงานใน จชต.
▪ รัฐบาลไม่รู้สาเหตุที่แท้จริงของปัญหาใน จชต.
▪ สังคมรู้สึกเคลือบแคลงสงสัยว่าเจ้าหน้าที่รัฐอาจใช้อำนาจ เกินกว่าเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการสังหารนอกกฎหมาย จนรัฐต้องตั่งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นมาเป็นการเฉพาะในหลายกรณี แต่ก็ยังไปไม่ถึงการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด กรณี ล่าสุดที่มีการปิดล้อมตรวจค้นที่ บ.โต๊ะชูด ต.พิเทน อ.ทุ่งยางแดง จ.ปัตตานี จนทำให้มีผู้เสียชีวิต 4 คน
▪ การกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ ใช้วัสดุและผู้ประกอบการท้องถิ่น การสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร เกษตร-อุตสาหกรรม แปรรูปยางพาราระดับชุมชน
▪ การจัดเขตพื้นที่เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่น
▪ วางยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพพลังการผลิตด้านทรัพยากรมนุษย์ ทุน และความรู้
▪ การควบคุมมาตรฐานการศึกษาในระดับประถมและมัธยมให้มีความสมดุลทั่งด้านศาสนา วิชาการ และอื่นๆเพื่อให้สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นได้ เป็นการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจะเป็นพลังพัฒนาพื้นที่ในด้านต่างๆต่อไป
▪ ควรมีงานศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับขบวนการแบ่งแยกดินแดน ใน จชต. ปัจจุบันความรู้ยังไม่เพียงพอทั่งด้านโครงสร้างองค์กร ผู้นำ สมาชิก แนวทางการเมือง เขตอิทธิพล กำลังและอาวุธยุทโธปกรณ์ รวมถึงเป้าหมายและยุทธศาสตร์ทางการเมือง เช่น การก่อเหตุวางระเบิด 30 จุดครั้งล่าสุด ใน พ.ค.58 ขบวนการฯ มีวัตถุประสงค์อะไร เป็นต้น
▪ ควรทำการวิจัย 2 ทาง คือจากมุมมองภาครัฐ และมุมมองของพื้นที่ (วิจัยเชิงท้องถิ่น) เพื่อให้ทราบปัญหาที่แท้จริง กลุ่มผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทัศนคติของประชาชนในพื้นที่
▪ ที่ผ่านมา มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหา จชต. พอสมควร แต่ยังแก้ปัญหาไม่ได้ ควรแก้ปัญหาโดยตั่งอยู่บนพื่นฐานของความเป็นจริง ใช้แนวคิดของล้นเกล้ารัชกาลที่ 6 และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในการศึกษา และแก้ปัญหา
▪ ต้องถามตัวเองว่า เรากำลังรบกับใคร สัมฤทธิผลอะไรบ้าง ตีโจทย์ไม่แตก การข่าวไม่มีประสิทธิภาพ ประชาชนได้รับผลกระทบจากการใช้กฎหมายพิเศษของภาครัฐ

- ควรให้การเจรจาเป็นเรื่องเร่งด่วนสูงสุด เพราะได้พยายามแก้ปัญหามาทุกทางแล้ว ยังไม่สำเร็จ เหลือทางเดียวคือ การเจรจา
- ควรปรับปรุงประสิทธิภาพเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่โดยเฉพาะเครื่องมือป้องกันกระสุนและวัตถุระเบิด เครื่องมือตรวจค้นวัตถุระเบิด ระบบรวบรวมข่าวสารฯลฯ

ความคิดเห็น (Perception) เสนอโดยนายประสาน ศรีเจริญ
รองประธานผู้ทรงคุณวุฒิจุฬาราชมนตรี สำนักงานจุฬาราชมนตรี

- รัฐบาลมองปัญหาจากมิติด้านความมั่นคงอย่างเดียวไม่ได้
- ข้อสรุปของ OIC 3 ประการ – เป็นปัญหาภายในของไทย, ไม่ใช่ความขัดแย้งทางศาสนา, ไม่สนับสนุนให้ฝ่ายใดๆใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา
- ภาครัฐต้องเข้าใจทุกศาสนาใน จชต. โดยเฉพาะอิสลาม ที่มีการกล่าวกันว่า รัฐไทยกดขี่ศาสนาก็เพื่อต้องการดึงต่างประเทศเข้ามาเกี่ยวข้อง รัฐต้องอุดช่องโหว่นี้ให้ได้
- เรามักมองแต่ความรุนแรงทางกายภาพ แต่ลืมมองความรุนแรงทางด้านจิตใจไป ซึ่งเป็นความรุนแรงที่รุนแรงกว่า เช่น กรณีตากใบ กรือเซะ และกรณี 19 พ.ค. 58 เป็นต้น
- ความรุนแรงทางจิตใจเยียวยายาก แก้ปัญหาอื่นๆได้ ก็อาจจะเยียวยาไม่ได้
- การให้คนในพื้นที่ดูแล แก้ปัญหา เป็นวิธีการที่ดี
- แนวทางการใช้ศาสนาแก้ปัญหา – ออกกฎระเบียบต้องสอดคล้องกับหลักศาสนา ปฏิบัติต่อมุสลิมตามหลักศาสนาอิสลาม ให้ความยุติธรรม (ไม่ได้หมายความว่าต้องเท่าเทียมกัน)
- การแก้ปัญหา จชต. (1) อำนวยความยุติธรรมให้ได้ (2) ต้องอดทน ใช้ขันติทั่งสองฝ่าย (3) มีเมตตา (ไม่ใช่ไม่เอาโทษ) ต้องปฏิบัติต่อกันเยี่ยงมนุษย์ อย่ารุนแรง สร้างความไว้วางใจในพื้นที่ (4) คนที่จะแก้ปัญหาได้ดีที่สุดคือคนในพื้นที่

ความคิดเห็น (Perception) เสนอโดย ศจ.ดร.ลิขิต ธีรเวคิน
ประธานกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

- หากเปรียบกับองคาพยพของร่างกาย ปัญหา จชต. เปรียบเสมือนฝีที่เกิดที่เท้า แก้ไม่ได้รัฐจะอ่อนแอ
- ไม่มีสังคมไหนที่ไม่มีชนกลุ่มน้อย ไทยมีชนเผ่า 70 เผ่าพันธุ์ ไม่มีใครอ้างความเป็นเจ้าของประเทศได้
- การแก้ความขัดแย้งแตกต่างระหว่างเผ่าพันธุ์ให้อยู่ด้วยกันได้ มี 5 วิธี (1) ผสมผสานกลมกลืน (assimilation), (2) บูรณาการ (integration), (3) สหพันธรัฐ (Federalism), (4) การใช้กำลังบังคับ (Subjugation), (5) การแยกตัวเป็นเอกราช (Secessionism) → สำหรับประเทศไทย การบูรณาการน่าจะเหมาะสมที่สุด

- กระบวนการในการแก้ปัญหามี 5 วิธีคือ (1) การไกล่เกลี่ย (Mediation), (2) การเจรจา (Negotiation), (3) อนุญาโตตุลาการ (Arbitration), (4) การฟ้องร้อง (Litigation), (5) การใช้กำลังเข้าต่อสู้กัน (Valance) → การแก้ปัญหา จชต. ของไทยควรจะเป็นแบบใด
- คำถามที่ควรถามตัวเองคือ มนุษย์เราทุกคนต้องการอะไรจากชีวิต → ทุกคนมีความหวังในชีวิต มีศักดิ์ศรี เสมอภาค ดำรงชีวิตตามแบบอย่างที่ตัวเองต้องการได้ ทุกคนอยากมีความสุข อยากให้ระบบการปกครองมีความยุติธรรม เป็นมนุษย์ร่วมโลกเดียวกัน
- ถ้าจะเจรจากับคู่ความขัดแย้ง มีคำถาม 10 ข้อที่จะต้องตอบ (1) รัฐไทยเห็นร่วมกันที่จะแก้ปัญหาด้วยการเจรจา (Political will), (2) กำหนดข้อเสนอขั่นสูงสุดที่จะรับได้ (3) ฝ่ายรัฐไทยมีผู้ไม่เห็นด้วยกับการเจรจาเพราะมีผลประโยชน์หรือไม่ (4) กลุ่มตามข้อ (3) มีผลประโยชน์มากน้อยเพียงใด (5) กลุ่มที่ต้องการเจรจามีการช่วงชิงการนำกันหรือไม่ (6) กลุ่มที่ทำการเจรจานั่น มีอำนาจแท้จริงหรือไม่ (7) กลุ่มที่เจรจามีข้อเรียกร้องสูงสุดคืออะไร ลดทอนลงมาได้มากน้อยเพียงใด (8) มีการแทรกแซงจากภายนอกทั่งจากประเทศข้างเคียงและมหาอำนาจหรือไม่ เพียงใด (9) ปัญหาการเมืองภายในของไทยเองที่ยังไม่มั่นคง ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการเจรจา และ (10) ทั่งสองฝ่ายขาดเอกภาพ แตกแยกเป็นกลุ่มย่อย การเจรจาโดยกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งย่อมไม่มีน่ำหนัก และไม่สำเร็จ
- การวิเคราะห์ปัญหา จชต. ต้องวิเคราะห์อย่างเป็นวัตถุวิสัย (Objective) มองความเป็นจริง มีข้อมูล มีการหาทางออกที่จะทำได้จริง และจะต้องไม่มีการตั่งสมมติฐานที่ใช้คำว่า “ถ้า” → คำนึงถึงคำตอบต่อคำถาม 10 ข้อในการเจรจา
- สรุป: “*ข้อสำคัญที่สุด จะต้องไม่ยอมแพ้ ท้อแท้ ย่นย่อต่ออุปสรรคต่างๆ และถึงวันหนึ่งสถานการณ์น่าจะคลี่คลายลงเมื่อทุกฝ่ายเห็นประโยชน์ร่วมกัน เพราะการที่จะอยู่กับความเสียหาย ความไม่แน่นอน ความไร้ประโยชน์ต่อไปโดยไม่เห็นแสงที่ปลายอุโมงค์ ไม่ใช่วิสัยของมนุษย์ที่มีความคิดอย่างมีเหตุผล ไม่ว่าจะมีภูมิหลังแตกต่างกันมากน้อยเพียงใดก็ตาม*”

ความคิดเห็น (Perception) ภาครัฐ

(เสธ.ทบ./เลขาธิการ กอ.รมน., เลขาธิการ ศอ.บต., มทภ.4)

- รัฐบาลมองว่า มีปัญหาแทรกซ้อน ดังนี่ (1) ปัญหายาเสพติด (2) ปัญหาการค้าสินค้าหลบเลียงภาษีอากร (3) ปัญหาด้านการบุกรุกทรัพยากรธรรมชาติ (4) ปัญหาการค้ามนุษย์ (5) ปัญหาผู้มีอิทธิพลในท้องถิน
- การลดระดับความรุนแรง (1) การลดการปฏิบัติที่อาจก่อให้เกิดความรุนแรงที่เกิดจากเจ้าหน้าที (2) การควบคุมภาพความรุนแรงที่อาจจะออกไปจากผู้สือข่าว หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเอง (3) การควบคุมอาวุธที่ผู้นำท้องถิน ผู้นำหมู่บ้านใช้ (4) การลดระดับการใช้กฎหมาย

พิเศษ (5) การไกล่เกลี่ยเพื่อยุติความขัดแย้งของกลุ่มอิทธิพล กลุ่มธุรกิจ และความขัดแย้งเรื่องส่วนตัว
▪ แผนปฏิบัติการการแก้ไขปัญหาและพัฒนา จชต. ปี 58-60 โดยมีหลักการ/กรอบแนวคิดยึดตามกรอบนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2555 – 57 และแนวนโยบายหัวหน้า คสช. (เอกภาพ และประสิทธิภาพ)
▪ วัตถุประสงค์ของแผนปฏิบัติการ: (1) ลดการใช้ความรุนแรง/สนับสนุนแนวทางสันติวิธี (2) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข (3) สังคม จชต. เป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่มีความเข้มแข็ง (4) ประชาชนทั่งในและนอกพื้นที่ จชต. สนับสนุนแนวทางของภาครัฐ
▪ พื้นที่เป้าหมาย: พื่นที่เสริมสร้างความมั่นคง พื่นที่เร่งรัดการพัฒนา พื้นที่เสริมสร้างการพัฒนา ▪ กลุ่มเป้าหมาย: ผกร. แนวร่วม กลุ่มเสียง องค์กร สถาบัน ผู้ได้รับผลกระทบ และประชาชนทั่วไป
▪ กลุ่มภารกิจงาน: (1) งานรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (2) งานอำนวยความยุติธรรมและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ (3) งานสร้างความเข้าใจทั่งในและต่างประเทศ/สิทธิมนุษยชน (4) งานการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม (5) งานพัฒนาศักยภาพของพื้นที่และคุณภาพชีวิตของประชาชน (6) งานแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี (7) งานเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐ และการขับเคลื่อนนโยบาย
▪ การวางแผนงานทางยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหา จชต. ประกอบด้วย 4 เรื่องหลัก → (1) ลดการใช้ความรุนแรง สนับสนุนแนวทางสันติวิธี (2) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และอยู่ในสังคมเป็นปกติสุข (3) สังคม จชต. เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ที่มีความเข้มแข็ง (4) ประชาชนทั่งในและนอกพื้นที่ จชต. และ ต่างประเทศ สนับสนุนภาครัฐ
▪ สภาพปัญหามีลักษณะสำคัญ ดังนี้ → (1) ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐกับรัฐบาล (2) ความรุนแรงของสถานการณ์ความไม่สงบ (3) ความด้อยพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต (4) ภัยแทรกซ้อน
▪ กลุ่มภารกิจด้านการพัฒนามี 7 ด้าน → (1) งานรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (2) งานอำนวยความยุติธรรม (3) งานสร้างความเข้าใจทั่งในและต่างประเทศ (4) งานการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม (5) การพัฒนาศักยภาพพื้นที่และคุณภาพชีวิตของประชาชน (6) งานเพิ่มประสิทธิภาพภาครัฐและการขับเคลื่อนนโยบาย (7) งานแสวงหาทางออกจากความขัดแย้งโดยสันติวิธี
▪ แผนงานของ กอ.รมน. ในการลดระดับความรุนแรง → (1) ลดการใช้กฎหมายพิเศษลง

(2) การไกล่เกลี่ยเพื่อยุติความขัดแย้งของกลุ่มอิทธิพล กลุ่มธุรกิจ และความขัดแย้งส่วนตัว (3) การลดปฏิบัติการที่อาจก่อให้เกิดความรุนแรงจากเจ้าหน้าที่ (4) การควบคุมภาพความรุนแรงที่อาจจะแพร่ออกไปจากผู้สื่อข่างหรือโดยเจ้าหน้าที่รัฐเอง (5) การควบคุมอาวุธที่ผู้นำท้องถิ่นและผู้นำหมู่บ้านใช้

ข้อมูลจากการสัมมนาแสดงให้เห็นถึงความคิดเห็น (Perceptions) ที่หลากหลายของกลุ่มต่างๆต่อปัญหา และแนวทางในการแก้ปัญหา (Concepts) โดยเฉพาะ เมื่อประเด็นในการแสดงความคิดเห็นขยายจำนวนมากขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็น กับแนวคิดในการแก้ปัญหาจะมีความไม่แน่นอนมากขึ้น กล่าวคือ ในกลุ่มตัวอย่างที่มาจากประชากรเดียวกัน เช่น ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ในขณะที่เห็นว่าภาครัฐแก้ปัญหาไม่ตรงจุด ไม่เข้าใจปัญหาที่แท้จริง แต่ก็เสนอให้แก้ปัญหาด้วยการแบ่งเขตพื้นที่ทางเศรษฐกิจ (Zoning) หรือ การเสนอให้มีการเจรจากับขบวนการแบ่งแยกดินแดน ทั่งๆที่ ยังไม่มีการยอมรับในสังคมว่า ปัญหามาจากการแบ่งแยกดินแดนหรือไม่ เป็นการแสดงให้เห็นว่า ผู้เข้าร่วมสัมมนาที่มาจากภาคส่วนต่างๆ ไม่ได้มองการแก้ปัญหาแบบเชิงเดียว ระหว่างแนวคิดรัฐเดียว แบ่งแยกมิได้ กับการกระจายอำนาจ เขตปกครองพิเศษ ความคิดเห็นบางเรื่อง เช่น การอำนวยความยุติธรรม ใช้หลักศาสนาในการแก้ปัญหา ร่วมกันแก้ปัญหา ไม่ใช้ความรุนแรงทั่งสองฝ่าย เป็นการสนับสนุนแนวคิดทั่งสองแนวคิดทั่งบทบาทรัฐส่วนกลาง และบทบาทของภาคประชาชนในพื้นที่ให้ขึ้นมามีความสำคัญเท่ากัน

นอกจากนั่น ข้อมูลความคิดเห็นจากการสัมมนาชี่ไปในแนวทางที่ให้เปิดพื้นที่แนวคิดในการแก้ปัญหามากขึ่น โดยเฉพาะแนวคิดในการเจรจา หรือพูดคุยสันติวิธีกับขบวนการผู้ก่อเหตุรุนแรง (Peace Talk) โดยเฉพาะการพูดคุยสันติวิธีที่รัฐบาลตั่งเงื่อนไขว่าจะต้องไม่นำไปสู่การแบ่งแยกดินแดน เป็นต้น ที่กล่าวมาทั่งหมด แสดงให้เห็นว่า ยังมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในหมู่ผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ ยังไม่มีข้อสรุปร่วมกันด้านสาเหตุของปัญหา ดังนั่น เรื่องอื่นๆที่จะเกิดตามมาร่วมกัน เช่น การกำหนดกระบวนการแก้ปัญหาร่วมกัน การเข้ามาแก้ปัญหาร่วมกัน จึงยังไม่เกิดขึ่น ปัจจุบัน แต่ละฝ่ายยังมองการแก้ปัญหาที่อาการ (Phenomenon) ของปัญหา ยังไปไม่ถึงการแก้ปัญหาที่สาเหตุของปัญหา (Cause)

สรุป

ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ (Statistical analysis) ยืนยันความแตกต่างอย่างมีนัยยะสำคัญระหว่างแนวคิดในการแก้ปัญหา จชต. แนวทางที่ 1 (กระจายอำนาจ ปกครองพิเศษ) กับแนวทางที่ 2 (นโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกมิได้) โดยส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวทางที่ 2 (ร้อยละ 66) นอกจากนั่น

ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 72.37 เห็นว่า ควรให้ประชาชนทั่งประเทศมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการการแก้ปัญหา จชต. ด้วย การทดสอบทางสถิติเพื่อยืนยันความความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดในการแก้ปัญหากับความคิดเห็นทีจะให้ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา พบว่า ตัวแปรทั่งสองไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยยะสำคัญ ดังนั่น ผู้วิจัยจึงใช้ทั่งสองตัวแปรเป็นตัวแปรตาม (Dependent variables) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ (ความคิดเห็นอื่นๆ) ซึ่งถือตัวแปรอิสระ

การทดสอบสมการตัวแบบ (Model equation) ทีมีแนวคิดในการแก้ปัญหา (Concept) เป็นตัวแปรตาม และปัจจัยความเห็น (Perceptions) อื่นๆจำนวน 7 ตัวเป็นตัวแปรอิสระโดยใช้ Logistic regression นั่น พบว่า สมการตัวแบบมีความเหมาะสม สามารถอธิบายความคลาดเคลื่อนของการทำนาย (Errors) ได้มากกว่าร้อยละ 50 และทำนายข้อมูลชุดนี่ได้ถูกต้องเกินกว่าร้อยละ 80 ผลการทดสอบยืนยันว่า ตัวแปร 3 ตัวมีนัยยะสำคัญในทางบวกต่อตัวแปรตาม คือ (1) ‘ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพของประชาชน’, (2) ‘เอกราช อธิปไตย และความเป็นปึกแผ่นของประเทศ’, และ (3) ‘การประเมินนโยบายการแก้ปัญหาของรัฐบาล ส่วนตัวแปรอื่นๆนั่นไม่มีนัยยะสำคัญ

ส่วนการทดสอบทีมีสมการตัวแบบทีมีความคิดเห็น (Perception) ทีจะให้ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา จชต. เป็นตัวแปรตาม และมีปัจจัยความเห็นอื่นๆจำนวน 6 ตัวเป็นตัวแปรอิสระนั่น พบว่า สมการมีความเหมาะสม สามารถอธิบายความคลาดเคลื่อนของการทำนาย (Errors) หรือ R^2 ได้มากกว่าร้อยละ 50 และทำนายข้อมูลชุดนี่ได้ถูกต้องเกินกว่าร้อยละ 80 และผลการทดสอบยืนยันว่า ตัวแปรสาเหตุของความขัดแย้งคือ ‘ความแตกต่างทางชาติพันธุ์และศาสนา’ และ ‘สันติภาพและความมันคงทางการเมืองของประเทศ’ เป็นตัวแปรอิสระทีมีนัยยะสำคัญแต่ทั่งสองตัวมีอิทธิพลในทิศทางลบต่อตัวแปรตาม

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative analysis) นั่น พบว่า ข้อมูลจากทั่ง 3 แหล่ง คือการจัดกลุ่มสนทนา (Focus group) การศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าทีภาครัฐในพื่นที จชต. และการจัดสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็นในการแก้ปัญหา จชต. สนับสนุนแนวทางการแก้ปัญหา จชต. ทั่ง 2 แนวทางคือ ทั่งแนวทางการกระจายอำนาจ และปกครองพิเศษ และแนวทางนโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกมิได้ โดยข้อมูลจากการจัดกลุ่มสนทนา และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าทีภาครัฐในพื่นทีสนับสนุนแนวทางรัฐเดียว และเห็นว่าสาเหตุของปัญหาคือการปฏิบัติการของขบวนการแบ่งแยกดินแดน ส่วนการสัมมนาทีมีภาคประชาชนทั่งในพื่นทีและนอกพื่นที จชต. เข้าร่วมด้วยนั่น แนวโน้มเห็นว่า การกระจายอำนาจน่าจะแก้ปัญหาได้ดีกว่า โดยบางส่วนมีความเห็นว่าการแก้ปัญหาของรัฐบาล ยังไม่ตรงประเด็น และไม่รู้สาเหตุทีแท้จริงของปัญหา

บทที่ 5
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ดังได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 1 วัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ คือเพื่อศึกษาแนวคิด (Concept) ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐระดับผู้บริหารต่อปัญหาความขัดแย้ง (Conflict) และกระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict resolution) ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยปัญหาหรือโจทย์การวิจัย (Research question) คือ เจ้าหน้าที่ภาครัฐในระดับผู้บริหาร มีแนวคิดในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างไร? มีปัจจัยอะไรบ้างที่เป็นปัจจัยหลัก หรือมีความสำคัญที่เป็นตัวกำหนดแนวคิดนั่นหรือไม่?

การวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed method) ทั้งการวิเคราะห์เชิงปริมาณ และคุณภาพ ในการวิเคราะห์เชิงปริมาณนั้น ได้เลือกประชากรเพื่อทำการศึกษาเป็นนักศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 57 (ปีการศึกษา 2557 – 58) ส่วนการวิเคราะห์เชิงคุณภาพนั้นรวบรวมข้อมูลจาก 3 แหล่งคือ การจัดกลุ่มสัมมนา การศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่ จชต. และการเข้าร่วมการสัมมนาการแก้ปัญหา จชต. ทั้งนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

ในบทสรุปของบทที่ 4 ได้สรุปผลการวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพไว้แล้ว ในบทที่ 5 นี้ จะเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ภาครัฐโดยเฉพาะข้าราชการมีบทบาทอย่างสูงในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งในฐานะผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy implementers) และในฐานะผู้จัดทำนโยบาย (Policy formulators) ในขณะเดียวกัน ผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ (Stakeholders) โดยเฉพาะภาคประชาชน (Civil sector) ได้มีบทบาทมากขึ้น โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในฐานะผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง

จากการศึกษาพบว่า ความคิด (Perceptions) ขับเคลื่อนความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในมิติต่างๆในหลายลักษณะ ผู้มีส่วนได้เสียมีความคิดแตกต่างและขัดแย้งกันในการทำความ

เข้าใจต่อปัญหา มีความคาดหวัง และให้ความสำคัญและคุณค่าทางสังคมที่แตกต่างกัน นำไปสู่แนวคิด (Concept) ในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน ความคิดเหล่านี้ถูกกำหนดโดยปัจจัยภายในและภายนอกสังคม เช่น อัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์ ศาสนาและวัฒนธรรม การศึกษา อาชีพ ฐานะทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม การเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ และโลกาภิวัตน์ เป็นต้น (ดูรายละเอียดในบทที่ 4) ในการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในการแก้ปัญหา จชต. นี้ สรุปผลการวิจัยที่สำคัญ ได้ดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหาร ในกลุ่มประชากรที่เป็นนักศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 57 (ปีการศึกษา 2557-58) มีแนวคิด (Concept) ในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ทั้งสองแนวทาง คือ แนวทางที่ 1 (กระจายอำนาจ ปกครองพิเศษ) กับแนวทางที่ 2 (นโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกมิได้) โดยส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวทางที่ 2 (ร้อยละ 66) ผลการวิเคราะห์ทางสถิติ (Statistical analysis) ยืนยันความแตกต่างอย่างมีนัยยะสำคัญระหว่างแนวคิดในการแก้ปัญหา จชต. ตามแนวทางที่ 1 (กระจายอำนาจ ปกครองพิเศษ) กับแนวทางที่ 2 (นโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกมิได้) (Pearson Chi square = 7.58, df = 1, Sig. < .05) นอกจากนั้น ผลการทดสอบทางสถิติยังยืนยันว่า ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มข้าราชการในการสนับสนุน หรือเลือกแนวทางที่ 1 หรือ 2 ในการแก้ปัญหา (Pearson Chi square = 1.616, df. = 2, Sig. = .446 (2-sided)) ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหารโดยรวม (ไม่แยกประเภทข้าราชการ) สนับสนุน หรือเห็นด้วยกับแนวทางการแก้ปัญหา จชต. ทั้งสองแนวทาง โดยร้อยละ 66 หรือประมาณ 2 ใน 3 เห็นด้วยกับแนวทางที่ 2 (นโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกมิได้)

2. เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหาร (กลุ่มประชากร นศ.วปอ.57) ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.37) เห็นว่า ควรให้ประชาชนทั้งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการการแก้ปัญหา จชต. โดยการทดสอบทางสถิติพบว่า ความเห็นในเรื่องให้ประชาชนทั้งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการแก้ปัญหา จชต. ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มอาชีพ (การเป็นข้าราชการประเภทต่างๆ ไม่มีอิทธิพลต่อความเห็นในเรื่องนี้) (Pearson Chi square = 1.431, df = 2, Sig. = .489 (2-sided)) นอกจากนั้น การทดสอบทางสถิติยังยืนยันว่าแนวคิดในการแก้ปัญหา จชต. กับความคิดเห็นที่จะให้ประชาชนทั้งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาไม่มีความสัมพันธ์กัน (Pearson Chi square = 1.395, df = 1, Sig. > .05) ดังนั้น ตัวแปรทั้งสองจึงเป็นอิสระต่อกัน และสามารถใช้เป็นตัวแปรเป็นตัวแปรตาม (Dependent variables) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ (ความคิดเห็นอื่นๆ) ในการศึกษาแนวคิดในการแก้ปัญหา จชต.

3. ในการศึกษาปัจจัย (ความเห็น หรือ Perceptions) ที่มีผลกระทบ หรือมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจว่าแนวคิดในการแก้ปัญหา จชต. แบบใดเหมาะสม (ระหว่างแนวทางที่ 1 - กระจายอำนาจ ปกครองพิเศษ และแนวทางที่ 2 - นโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกไม่ได้) ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

ระดับผู้บริหาร ในกลุ่มประชากรทีเป็นนักศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที 57 (ปีการศึกษา 2557-58) ตามสมการตัวแบบ (Model equation) ทีมีแนวคิดในการแก้ปัญหา (Concept หรือ REC_SOL ในตาราง 5-1) เป็นตัวแปรตาม และปัจจัยความเห็น (Perceptions) อื่นๆจำนวน 7 ตัวเป็นตัวแปรอิสระ (20 ตัวแปรอิสระย่อย) หรือตัวทำนาย โดยใช้ Logistic regression นั่น พบว่า สมการตัวแบบมีความเหมาะสมทีจะใช้ในการทำนายการตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ปัญหา (ค่าสถิติของ Omnibus test มีค่า Chi square = 38.697, df = 16, Sig. = .001; ค่าสถิติการทดสอบ Hosmer & Lemeshow มีค่า Chi square = 8.343, df = 7, Sig. = .303) กล่าวคือ อย่างน้อยมีตัวแปรอิสระ 1 ตัวในสมการตัวแบบทีสามารถอธิบาย หรือมีอิทธิพลต่อการเลือกแนวทางการแก้ปัญหา นอกจากนั่น สมการตัวแบบยังสามารถอธิบายความคลาดเคลื่อนของการทำนาย (Errors) ได้มากกว่าร้อยละ 50 (ดู Model summary) และสามารถทำนายข้อมูลชุดนี่ได้ถูกต้องเกินกว่าร้อยละ 80 (ดู Classification table) ผลการทดสอบยืนยันว่า ตัวแปร 3 ตัวมีนัยยะสำคัญในทางบวกต่อตัวแปรตาม (แนวคิดนโยบายรัฐเดียว) คือ (1) 'ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพของประชาชน (VAL(1))', (2) 'เอกราช อธิปไตย และความเป็นปึกแผ่นของประเทศ (VAL(4))', และ (3) 'การประเมินนโยบายการแก้ปัญหาของรัฐบาล (GOV_PER) ส่วนตัวแปรอื่นๆนั่น ไม่มีนัยยะสำคัญ (ดูตาราง 5-1) จากค่า Exp(B) หรือ Odds ratio ในตาราง สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ดังนี่

(1) ผู้ทีเห็นว่า 'ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพของประชาชน' เป็นคุณค่าทีสำคัญของชาติ มีโอกาสสูงถึง 28 เท่าทีจะเห็นด้วยกับการแก้ปัญหา จชต. ด้วยนโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกไมได้ เมือเทียบกับผู้ทีเห็นว่าคุณค่าอย่างอืนสำคัญกว่า

(2) ผู้ทีเห็นว่า 'เอกราช อธิปไตย และความเป็นปึกแผ่นของประเทศ' เป็นคุณค่าทีสำคัญของชาติ มีโอกาสสูงถึง 9 เท่าทีจะเห็นด้วยกับการแก้ปัญหา จชต. ด้วยนโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกไมได้ เมือเทียบกับผู้ทีเห็นว่าคุณค่าอย่างอืนสำคัญกว่า

(3) ผู้ทีให้คะแนน 'การประเมินนโยบายการแก้ปัญหาของรัฐบาล' สูง มีโอกาสสูงถึง 8 เท่าทีจะเห็นด้วยกับการแก้ปัญหา จชต. ด้วยนโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกไมได้ เมือเทียบกับผู้ทีเห็นว่าปัจจัยอย่างอืนสำคัญกว่า

ตาราง 5-1: ผลการวิเคราะห์สมการตัวแบบแนวคิดในการแก้ปัญหา จชต. กับปัจจัยความเห็นอื่นๆ โดยใช้ Logistic regression – ค่า Parameters และสถิติสำคัญ

ตัวแปรตาม	**REC_SOL**
ตัวแปรอิสระ (B) (Exp(B))	**PRO_GRP** **PRO_GRP(1)** **PRO_GRP(2)** **VIO_LVL** (0) (-.986) (.154) (.407) (-) (.373) (1.167) (1.502) **COC** **COC(1)** **COC(2)** **COC(3)** **COC(4)** **COC(5)** (0) (-21.28) (-.427) (.236) (.456) (1.189) (-) (0) (.652) (1.266) (1.578) (3.285) **VAL** **VAL(1)** **VAL(2)** **VAL(3)** **VAL(4)** **NAT_PAR(1)** (0) (3.348*) (-22.56) (.739) (2.216*) (.298) (-) (28.44) (0) (2.09) (9.17) (1.335) **RES** **RES(1)** **RES(2)** **GOV_PER** **CONSTANT** (0) (-18.34) (-18.71) (2.080*) (14.346) (-) (0) (0) (8.00) ($1.7x10^7$)
Omnibus test	χ^2 = 38.697, df = 16, Sig. = .001 (<.05)
Model summary	Cox & Snell R^2 = .399, Nagelkerke R^2 = .552
Hosmer & Lemeshow test	χ^2 = 8.343, df = 7, Sig. = .303 (>.05)
Classification table	Percentage correct prediction (overall) = 84.2

4. ในการศึกษาปัจจัย (ความคิดเห็นหรือ Perception) ที่มีผลผลกระทบ หรือมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นที่จะให้ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา จชต. ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ กลุ่มประชากรนักศึกษา วปอ. รุ่นที่ 57 โดยให้แนวคิดในการให้ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเป็นตัวแปรตาม (NAT_PAR) ในสมการตัวแบบ และมีปัจจัยความเห็นอื่นๆจำนวน 6 ตัว (19 ตัวแปรอิสระย่อย) เป็นตัวแปรอิสระนั่น พบว่า สมการมีความเหมาะสม (ดูค่า Omnibus test และ ค่าสถิติ Hosmer and Lemeshow) และสมการตัวแบบสามารถอธิบายความคลาดเคลื่อนของการทำนาย (Errors) ได้ในช่วงร้อยละ 37.7 – 54.5 (ดูค่า R^2 ใน Model summary) ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ นอกจากนั่น สมการตัวแบบยังสามารถทำนายข้อมูลชุดนี่ได้

ถูกต้องเกินกว่าร้อยละ 80 และผลการทดสอบยืนยันว่า ตัวแปรสาเหตุของความขัดแย้งคือ 'ความแตกต่างทางชาติพันธุ์และศาสนา' และตัวแปรด้านคุณค่าคือ 'สันติภาพและความมั่นคงทางการเมืองของประเทศ' เป็นตัวแปรอิสระที่มีนัยยะสำคัญ แต่ทั้งสองตัวมีอิทธิพลในทิศทางลบต่อตัวแปรตาม ดังมีรายละเอียดในตาราง 5.2 ซึ่งมีความหมายว่า ผู้ที่เห็นว่า 'ความแตกต่างทางชาติพันธุ์และศาสนา' มีแนวโน้มที่จะไม่เห็นด้วยกับการให้ประชาชนทั้งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเป็นสัดส่วน (ผู้ที่เห็นด้วยต่อผู้ที่ไม่เห็นด้วย) 0.041 ต่อ 1หรือ 41 ใน 1,000 หรือ ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 95.9 ([illegible] 1 - .041 [illegible] 1) [illegible] '[illegible]' เป็นคุณค่าที่สำคัญที่สุดของประเทศ มีแนวโน้มที่จะไม่เห็นด้วยกับการที่จะให้ [illegible] 67 [illegible] 1,000 ([illegible]) [illegible] 93.3

ตาราง 5.2: [illegible] Logistic regression – [illegible] Parameters [illegible]

[illegible]	NAT_PAR
[illegible] (B) (Exp(B))	**PRO_GRP PRO_GRP(1) PRO_GRP(2) VIO_LVL COC** (0) (-.350) (.599) (.827) (0) (-) (.705) (1.821) (2.286) (-) **COC(1) COC(2) COC(3) COC(4) COC(5) VAL VAL(1)** (-21.95) (1.149) (.208) (-3.199*) (-1.78) (0) (18.00) (0) (3.155) (1.231) (.041) (.169) (-) ($6x10^7$) **VAL(2) VAL(3) VAL(4) GOV_PER CONSTANT** (18.25) (-2.706*) (-1.93) (1.006) (.190) ($8x10^7$) (.067) (.145) (2.734) (1.209)
Omnibus test	χ^2 **= 35.980, df = 13, Sig. = .001 (<.05)**
Model summary	Cox & Snell R^2 = .377, Nagelkerke R^2 = .545
Hosmer & Lemeshow test	χ^2 = 5.717, df = 7, Sig. = .573 (>.05)
Classification table	Percentage correct prediction (overall) = 82.9

[illegible] (Predictor) [illegible] 5-3

ตาราง 5-3: [illegible] (Predictor) [illegible]

[illegible] (Concept: REC_SOL) [illegible] (Perceptions)		
Predictors	**ผลกระทบ**	**Odds ratio ที่จะเห็นด้วยกับแนวคิดนโยบายรัฐเดียว**
'[illegible]'	[illegible] (+)	28
'[illegible]'	[illegible] (+)	9
'[illegible]'	[illegible] (+)	8
[illegible] (National participation: NAT_PAR) [illegible] (Perceptions)		
Predictors	**ผลกระทบ**	**Odds ratio ที่จะเห็นด้วยกับการให้ประชาชนมีส่วนร่วม**
'[illegible]'	[illegible] (-)	.041 ([illegible] 41 [illegible] 1,000)
'[illegible]'	[illegible] (-)	.067 ([illegible] 67 [illegible] 1,000)

5. [illegible] (Framework for qualitative analysis) [illegible] (Perception) [illegible] ([illegible]) [illegible] (Key attributes) [illegible] (Conflict resolution concept) [illegible] 4 [illegible] (Working hypothesis) [illegible]

([illegible]) [illegible]
[illegible]

[illegible] 4 [illegible] (Unitary state concept) [illegible] (Key attributes) [illegible]. [illegible] (Structural problem) [illegible] (Micro level problem) [illegible] (Individual problem) [illegible]

[illegible] (Autonomy concept) [illegible] แท้จริง และเห็นว่า ประชาชนในพื้นที่หรือท้องถิ่นเท่านั้นที่จะแก้ปัญหาได้

[illegible] (Qualitative analysis) [illegible] 3 [illegible] (Focus group) [illegible] ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่ จชต. และการจัดสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็นในการ [illegible]. [illegible]. [illegible] 2 [illegible] สนทนา และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่สนับสนุนแนวทางรัฐเดียว และเห็นว่า [illegible] ประชาชนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ จชต. เข้าร่วมด้วยนั้น แนวโน้มเห็นว่า การกระจายอำนาจ [illegible]

อภิปรายผล

1. [illegible] 57 [illegible] 2557-58 [illegible]. [illegible] 2 [illegible] 3 [illegible] สนับสนุนทั้งสองแนวทาง ไม่ใช่ความบังเอิญทางสถิติ แต่เป็นความแตกต่างที่มีนัยยะสำคัญทาง [illegible]. [illegible] 57

[illegible] (2 [illegible] 3 [illegible] 66) [illegible] จชต. [illegible] (2) [illegible] (จชต.) [illegible]

[illegible] จชต. [illegible] 60 [illegible] 60 [illegible] ว่า สถานการณ์ใน จชต. ยังรุนแรงมาก ไม่ดีขึ้น ซึ่งความเห็นทั้งสองประการนี้น่าจะเป็นสาเหตุหนึ่ง [illegible] (1 [illegible] 3) [illegible] (Pearson Chi square = 11.87, df = 2, Sig = .003 (<.05)) ดังนั้น ผู้ที่สนับสนุน [illegible] จชต. [illegible]

[illegible] จชต. [illegible] มีความสำคัญมากขึ้น เจ้าหน้าที่ภาครัฐเองก็ให้การสนับสนุน แม้จะยังมีจำนวนไม่มาก แนวคิดนี้จะมีความสำคัญถึงขั้นส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงแนวทางการแก้ปัญหาของรัฐบาลหรือไม่นั้น ก็จะขึ้นอยู่ [illegible] (หน้า 72) [illegible]

2. [illegible] .57 [illegible] (3) [illegible] (1) [illegible] (2) [illegible] (3) [illegible] 1 [illegible] 2 [illegible] (Values) [illegible] (3) [illegible] จชต. [illegible] Ordinal [illegible] (Causes of conflict) [illegible]

[illegible]? [illegible]? [illegible]?

Logistic regression [illegible] ความมั่นคงของรัฐสูงเป็นพิเศษ เป็นต้น แต่ในกรณีนี้ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหาร ให้ [illegible]. [illegible]

[illegible] Logistic regression [illegible] 1 [illegible] 0 [illegible] Beta [illegible] 1 [illegible] 0 [illegible] เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพียงแต่ทิศทางของอิทธิพลเปลี่ยนไปเป็นตรงข้าม ในกรณีนี้ ปัจจัยทั้ง 3 [illegible], [illegible], [illegible] กลับกันกับการให้การสนับสนุนนโยบายรัฐเดียว ส่วนปัจจัยอื่นๆ ไม่มีนัยยะสำคัญ ดังนั้น จึงสรุปได้ [illegible]. [illegible] 3 [illegible] (Perception)) [illegible]

[illegible]

[illegible]

ความสำคัญกับเป้าหมายของการแก้ปัญหา (เช่น การบรรลุซึ่งคุณค่าที่สำคัญของชาติ ฯลฯ) มากกว่า [illegible]

[illegible] (Stakeholders) [illegible]

แก้ปัญหาที่แตกต่างออกไป และจะทำให้ความขัดแย้งยืดเยื้อออกไป

3. [illegible] (2) [illegible] (P = 1) [illegible]

อิทธิพล หรือมีแต่ไม่มีนัยยะสำคัญ ข้อสรุปในขั้นต้นของความสัมพันธ์นี้คือ ผู้ที่เห็นว่าสาเหตุของ [illegible]

ดังนั้น การจะทำนโยบายให้ประชาชนทั้งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา [illegible]

[illegible]

4. [illegible] (Focus group) [illegible] การศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่ จชต. ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับแนวคิดในการแก้ปัญหาใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ทั้งกลุ่มสัมมนา และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหาร ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ เห็นด้วยกับการแก้ปัญหาตามแนวคิดนโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกมิได้ โด[illegible] สร้างและรักษาความมั่นคงของพื้นที่ภายใต้การควบคุมอำนวยการของหน่วยงานเดียว เน้นการปรับ[illegible] เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับภูมิภาคหรือพื้นที่อื่นของประเทศ ลดความแตกต่างเหลื่อมล้ำ อำนวยความ[illegible]

[illegible] เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ ยังมีความเห็นเกี่ยวกับ[illegible] ขึ้นไป ปัจจุบันมีความเข้มแข็งและฝังรากในหลายพื้นที่ เป็นต้น ส่วนสาเหตุอื่นๆ เช่น ปัญหา[illegible]

[illegible] (เช่น [illegible])

[illegible]
ใหญ่เป็นผู้ทำงานในพื้นที อาจจะรู้ปัญหาในเชิงลึก ในขณะทีกลุ่มตัวอย่างทีทำการศึกษาเชิงปริมาณ [illegible] 15 เท่านั่น ทีมีหน้าทีเกียวข้องโดยตรง เคยทำงานในพื้นที หรือกำลังทำงานในพื้นที

[illegible]แก้ปัญหา จชต. ทีมีผู้เข้าร่วมสัมมนาจากทุกภาคส่วนนั่น กลับ [illegible] กลุ่มภาคประชาชนทั่งทีอยู่ในพื้นที หรือนอกพื้นที จชต. ยังเห็นว่า สาเหตุของปัญหา จชต. ยังไม่ [illegible] และประชาชนได้รับผลกระทบจากการแก้ปัญหาทีไม่ตรงจุดดังกล่าว อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าทีภาครัฐ [illegible] กว่าเดิม จากเดิมนั่นมีเพียงนโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกไม่ได้ ทีเข้มงวด อาจจะนำไปสู่การปรับเปลียน [illegible]

[illegible] นั่น ไม่ได้ทำให้ผลการศึกษาแนวทางใดแนวทางหนึงถูกหักล้าง แต่ตรงกันข้ามกลับเป็นการแสดง [illegible] (Macro view) [illegible] (Micro view) [illegible]

ข้อเสนอแนะ

1. [illegible] (Concept) ต่อเรืองใดเรืองหนึง หรือปัญหาใดปัญหาหนึง มี [illegible] (Perception) [illegible] อย่างของบุคคลต่อเรือง หรือปัญหานั่น ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม ในกรณีของการแก้ปัญหา [illegible].57 [illegible] (Perception) [illegible] ‘[illegible]’ ‘[illegible]’ [illegible] ‘[illegible]’ ในขณะทีความเห็นทีมีอิทธิพลต่อแนวคิดในการให้ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วม [illegible] [illegible]’ [illegible] ‘[illegible]

[illegible]’ ตรงนี้ จึงเป็นสิ่งบ่งชี้ว่า การที่แนวคิด หรือนโยบายใดจะได้รับการสนับสนุนจากประชากรกลุ่มใดนั่น จำเป็นจะต้องสร้างความรู้เกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีความสัมพันธ์ [illegible] เพื่อให้เกิดการสนับสนุนเกื้อกูลต่อกันนี้ อาจจะมีความสำคัญต่อภาคประชาชนไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ดังนั่น การสร้างแนวคิด และความคิดเห็นที่สอดคล้องและสนับสนุนแนวคิดนั่นๆ [illegible] (Stakeholders) [illegible]

2. [illegible] (Policy process) [illegible] ท้องถิ่น แต่สิ่งที่อยู่ลึกลงไปอีกระดับหนึ่งคือ การปฏิสัมพันธ์ (Interaction) [illegible] (Group perception) (Sherif, 1966) [illegible] (Common thought) [illegible] (Common interest) Brinkerhoff & Crosby (2002:51-84) [illegible] (Policy management) [illegible] (Democratic governance) [illegible]

[illegible] 5 [illegible] (Problem identification), [illegible] (Policy formation), [illegible] (Policy adoption), [illegible] (Policy implementation), [illegible] (Policy evaluation) [illegible] (Perception) [illegible] (Concept) [illegible] ดำเนินการในทุกขั้น โดยเฉพาะในขั้นที่ 1 ขั้นการระบุปัญหา นับว่ามีความสำคัญที่สุด ความขัดแย้ง [illegible] (Transformative scenario planning) (Kahane, 2012) [illegible]

[illegible] 4 [illegible]

[illegible] 4 เริ่มจากทุกข์ คือปัญหา ซึ่งนับว่าเป็นขั้นที่สำคัญที่สุด ในขั้นนี้ต้องรู้ว่า ปัญหา [illegible] (สมุทัย) [illegible] (นิโรธ) [illegible] 3 [illegible] ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมาย (สัจฉิกิริยา) และขั้นที่ 4 [illegible] เจริญ คือการฝึกอบรมปฏิบัติตามทางเพื่อให้ถึงความดับแห่งทุกข์ หมายถึงวิธีการหรือทางที่จะ [illegible] (มรรค) (พระธรรมปิฎก, 2546) [illegible] เพื่อไปถึงซึ่งความดับทุกข์นั่นอีก ซึ่งก็เป็นเรื่องที่เป็นจริงในความขัดแย้งทั่วไป กล่าวคือ [illegible] (ปัญหา) [illegible] สังคมก็ต้องมาแก้ทุกข์ หรือปัญหานั่นร่วมกัน ไม่มีผู้อื่นแก้ปัญหาให้ได้ ต้องแก้เอง ดังนั่น อริยสัจ 4 [illegible]

3. ประชาชนทั่งประเทศ หมายถึงประชาชนที่ไม่ได้อยู่อาศัยในพื้นที่ [illegible] ส่วนได้เสียที่สำคัญในปัญหา จชต. เช่นเดียวกับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ จชต. ดังนั่น จึงถือว่า เป็น [illegible] แก้ปัญหา จชต. เป็นสิ่งที่มีความชอบธรรมในตัวมันเอง ปัญหา จชต. [illegible] ผู้ที่ไม่เห็นด้วย เห็นว่าจะกระทบต่อเรื่องความแตกต่างทางชาติ [illegible] ทั่งประเทศนั่นยังไม่ได้มีการกำหนดชัดเจน ในความเป็นจริงแล้วมีหลายวิธี นับตั่งแต่วิธีการทาง [illegible]

4. [illegible] (Concept for conflict resolution) [illegible] (Perception) [illegible] แก้ปัญหา จชต. ตามทีงานวิจัยนี้ศึกษาแล้ว ควรจะมีการศึกษาเรืองเดียวกันกับกลุ่มผู้มีผลประโยชน์ [illegible]. [illegible]/[illegible] (websites [illegible]) [illegible]. (Perception model for the SBP conflict resolution) [illegible] Structural Equation Modelling (SEM) เป็นต้น นอกจากนั่น อาจจะต้องศึกษาวิจัยเชิงปริมาณเพิมเติม โดยอาจจะตั่งสมมติฐาน [illegible] (Working hypothesis) [illegible] เป็นกลุ่มก้อนในพื่นทีเดียวมาตลอดตั่งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ดังนั่น ความรู้สึก หรือ ความคิด ทีว่า [illegible] ประการหนึ่งทีทำให้เกิดความขัดแย้ง และดำรงเป็นความขัดแย้งอย่างยังยืนอย่างทีเป็นอยู่ นอกจากนั่น ก็อาจจะมีความรู้สึกอืนๆประกอบด้วย เช่น การถูกกดขี ข่มเหง ขูดรีด เอารัดเอาเปรียบ [illegible] ดหยาม ไม่เท่าเทียม อยุติธรรม เป็นพลเมืองชั่นสอง เพราะมีเหตุการณ์ทีทำให้เกิดความคิดเช่นนั่น เช่น สภาพด้อยพัฒนา ยากจน ฯลฯ รวมถึงโลกาภิวัตน์ซึ่งเป็นเงือนไขใหม่ทีทำให้ [illegible] Internet [illegible] Social media [illegible]

บรรณานุกรม

Aphornsuvan, Thanet (2004). Origins of Malay Muslim "separatism" in Southern Thailand. Asia Research Institute Working Paper Series No.32. National University of Singapore.

Ayo, H. T. (2009). Perception and conflict – course outline and description. School of Arts and Social Science, National Open University of Nigeria. http://www.nou.edu.ng/NOUN_OCL/pdf/pdf2/PERCEPTION%20&%20CONFLICT%20PCR%20276.pdf

Babbie, E. (2007). The practice of social research, 11th Edition, Thomson Wadsworth, Belmont, U.S.A.

Bell, Art. (2002). Six ways to resolve workplace conflicts. McLaren School of Business, University of San Francisco. Available on the World Wide Web at http://www.usfca.edu/fac-staff/bell/article15.html. Date visited, March 11, 2002.

Bonura, Jr., C.J. (2003). Political theory on location: formation of Muslim political community in Southern Thailand. Dissertation in Political Science. University of Washington.

Brinkerhoff, D. W. & Crosby, B. L. (2002). Managing policy reform: concepts and tools for decision-makers in developing and transitioning countries. Kumarian Press, Bloomfield, U.S.A.

Chalk, P. (2008). The Malay Muslim insurgency in Southern Thailand – Understanding the conflicts evolving dynamic. Counterinsurgency Paper 5. National Defense Research Institute. RAND Corporation.

Che Man, W. K. (1990): Muslim Separatism: Moros of the Philippines and Malays of Southern Thailand.

Conrad, C. (1990). Strategic organizational communication: An integrated perspective. (2nd ed.). Fort Worth, TX: Holt, Rinehart and Winston, Inc.

Coser, L.A. (1957). Social Conflict and the theory of social change. The British Journal of Sociology, Vol.8, No.3 (Sep 1957), pp.197-207

Davies, Robertson. Robertson Davies Quotes. https://www.goodreads.com/work/quotes/1967443-tempest-tost-the-salterton-trilogy-1; date accessed: 10 April 2015

Deutch (1973). The resolution of conflict. New Haven CT, Yale University Press 1973.

Deutch et al. (2006). Handbook of conflict resolution: theory and practice, 2nd ed., Jossey-Bass A Wiley Imprint, San Francisco.

Dulyakasem, Uthai (1981). Education and ethnic nationalism: a study of the Muslim Malays in southern Siam. Ph.D. dissertation, Stanford University.

Ellis, Robert A, Charlotte E Taylor, and Helen Drury. 2007. "Learning science through writing: associations with prior conceptions of writing and perceptions of a writing program". Higher Education Research & Development, Vol. 26, No. 3, pp.297-311.

Engvall, A. (2012). No solution to conflict to southern Thailand. Stockholm School of Economics. Also in East Asia Forum as "Where is Thailand headed?"

Folger, Poole, & Stutman (1995). "Conflict and Interaction," in Bridges Not Walls, John Stewart, ed. 6th edition, (New York: McGraw-Hill, 1995), pp. 402-410.

Frawley, W. (1997). Vygotsky and Cognitive Science: Language and the Unification of the Social and Computational Mind. Harvard University Press, Cambridge MA.

Fiske, Susan T. and Shelley E. Taylor, Social Cognition, 2nd ed. (New York, NY: McGraw Hill, 1991

Galtung, Johan (1985). "Twenty-five years of peace research: Ten challenges and some responses". Journal of Peace Research, No. 22, pp. 141-158.

Hart, Brett. (2000). Conflict in the workplace. Behavioral Consultants, P.C. Available on the World Wide Web at http://www.excelatlife.com/articles/conflict_at_work.htm. Date visited, March 27, 2002.

Jitpiromsri, S. (2008). Analysis of the situation in the southern border province of Thailand – Feb 2008 (50 months). Deep South Watch (in Thai)

Jitpiromsri, S. (2014). An inconvenient truth about the Deep South violent conflict: a decade of chaotic, constrained realities and uncertain resolution. Center for Conflict Studies and Cultural Diversity (CSCD), Deep South Watch (DSW). http://www.deepsouthwatch.org/en/node/5904

Kahane, A.M. (2012). Transformative scenario planning- working together to change the future. Barrett-Koehler Publishers. San Francisco.

Kasetsiri, Charnvit (1976): The Rise of Ayudhya. A History of Siam in the Fourteenth and Fifteenth Centuries. Kuala Lumpur, a.o.: Oxford University Press. Singapore, a.o.: Oxford University Press.

Kasetsiri, Charnvit (2004). Understanding of the cause of the SBP conflict (in Thai)

Liow, J. C. (2009). Islam, education, and reform in southern Thailand: tradition and transformation. Institute of Southeast Asia Studies (ISEAS). Singapore

Lonergan B. (**1957**/2000a) Reflective understanding. In: Collected Works of Bernard Lonergan: Insight: A Study of Human Understanding (eds FECrowe & RMDoran), pp. 304–340. University of Toronto Press, Toronto

Madmarn, Hasan (1990). The Pondok and Madrasah in Patani (Bangi: UKM, 1990), 23, Perayot Rahimmula, "The Patani Fatawa: A Case Study of the Kitab Al-Fatawa Al-Fataniyyah of Shaykh Ahmed Bin Muhamad Zain Bin Mustafa Al-Fatani," PhD Dissertation, University of Kent, 1990, p. 161.

McCargo, D. (2007). Rethinking Thailand's southern violence. NUS Press. Singapore

McCargo, D. (2014). Southern Thailand: from conflict to negotiation? Lowy Institute for International Policy. http://www.lowyinstitute.org/files/mccargo_southern-thailand_0.pdf

Melvin, N.J. (2007). Conflict in southern Thailand – Islamism, violence and the state in the Patani insurgency. SIPRI Policy Paper No.20, CM Gruppen, Bromma

Meschoulam, M. (2014). Values, perceptions, conceptions, and peacebuilding: a qualitative study in a Mexico City neighborhood. International Journal of Peace Studies, Vol. 19 No. 2, Winter 2014, p.22

Mine, Y. (Eds.) et al (2013). Preventing violent conflict in Africa: inequalities, perceptions and institutions. New York. Palgrave Macmillan.

Peduzzi P, Concato J, Kemper E, Holford TR, Feinstein AR (1996) A simulation study of the number of events per variable in logistic regression analysis. Journal of Clinical Epidemiology 49:1373-1379.

Pruitt, Dean G. and Jeffrey Z. Rubin, (1986). New York, Random House. A Summary by Conflict Research Consortium Staff; Source: http://www.colorado.edu/conflict/peace/example/pruitt.htm

Pruitt, D. G. & Rubin, J.Z. (1986). Social conflict: escalation, stalemate, and settlement. New York. Random House.

Reynolds, Stephanie, and Eryn Kalish. (2002). Managing collaborative conflict resolution. Reynolds/Kalish website. Available on the World Wide Web at http://www.reynoldskalish.com/mccr.html. Date visited, March 13, 2002.

Schelling, Thomas C. (1980). The Strategy of Conflict (Reprint, illustrated and revised. ed.). Harvard University Press. p. 309. ISBN 978-0-674-84031-7. Retrieved 21 September 2010.

Schneider, Anne and Helen Ingram. (1993). "The social construction of target populations". The American Political Science Review, Vol. 87, No. 2, pp. 334-46.

Schneider', Anne & Sidney, Mara (2009). What Is Next for Policy Design and Social Construction. Theory? Article first published online: 23 FEB 2009, DOI: 10.1111/j.1541-0072.2008.00298.x, Volume 37, Issue 1, pages 103–119.

Sherif, Muzafer (1966). In Common Predicament: Social Psychology of Intergroup Conflict and Cooperation. Boston: Houghton Mifflin Company. pp. 24–61.

Sternstein, M. (1996). Statistics. Barron's Educational Series, Inc., New York

Suwa, Masaki (2003). Constructive perception: coordinating perception and conception toward acts of problem-solving in creative experience. Japanese Psychological Research, Vol.45, Issue 4. Pp.221- 234. http://csjarchive.cogsci.rpi.edu/proceedings/2003/pdfs/216.pdf

Tan-Mullins, May (2009). Armed conflict and resolutions in southern Thailand, Annals of the Association of American Geographers, 99(5) 2009, pp.922-931, Taylor & Francis, LLC.

Tjosvold, D., & Van de Vliert, E. (1994). Applying cooperative and competitive conflict theory to mediation. **Mediation Quarterly,** 11,303-31 1.

Wall, J. A. & Callister, R. R. (1995). Conflict and its management. Journal of Management, 1995, Vol.21, No.3, pp.515-558

Wallenstein, P. (2012). Understanding conflict resolution, 3rd ed., SAGE Publication Ltd., London

Yuzuf, Imtiyaz (2007). The Southern Thailand Conflict and the Muslim World. Journal of Muslim Minority Affairs, Vol. 27 No.2, Aug 2000

Zalking, S.S., and Costello, T.W. (1963). Psychology in Administration, Englewood Cliffs, N.J. Prentice-Hall.

เฉลิมเกียรติ ขุนทองเพชร (2547). หะยีสุหลง อับดุลกาเดร์ – กบฏ หรือวีรบุรุษแห่งสี จังหวัดภาคใต้. กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์มติชน

สุภมาศ อังศุโชติ, ชูชาติ พ่วงสมจิตร์ (2551). การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

หน่วยเฉพาะกิจปัตตานี 25, เอกสารประกอบการบรรยาย ให้กับคณะนักศึกษา วปอ.รุ่นที 57, 28 เม.ย. 58

ลิขิต ธีรเวคิน (2558). ปัญหาชนกลุ่มน้อยและการแก้ไข, การประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จัดโดย คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติร่วมกับสำนักงานวิจัยและพัฒนาการทางทหารกองทัพบก, เอสารแจกในการสัมมนา, กรุงเทพฯ

ราชบัณฑิตยสถาน. (2548). พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสากล ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (พิมพ์ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์. หน้า 65-66.

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) (2546). "พุทธธรรม". มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก

ผนวก ก

แบบสอบถามแนวคิดในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

แบบสอบถามแนวคิดการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง แนวคิดของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ สะท้อนผู้บริหาร ต่อการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของ น.ศ. หลักสูตร ปอ. รุ่นที่ 57 (ได้รับอนุมัติจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว)

2. กรุณาทำเครื่องหมายในช่องคำตอบที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด หรือเหมาะสมที่สุด เกี่ยวกับการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ลำดับ	คำถาม	คำตอบ				
1	อาชีพของท่าน	ทหาร ตำรวจ	ข้าราชการพลเรือน	การเมือง	เอกชน	อดีตกลิ่มฯ
2	หน้าที่ของท่านเกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา จชต.	โดยตรง ทำงานในพื้นที่	โดยตรง แต่ทำงานในพื้นที่	ไม่เกี่ยวข้อง	อื่นๆ (โปรดระบุ)	
3	การประเมินระดับความรุนแรงของสถานการณ์	รุนแรงมาก	รุนแรง	รุนแรงแต่ขึ้นอยู่กับสำคัญ		
4	ความคิดเกี่ยวกับสาเหตุหลักของปัญหา	โจรกรรมไม่	ปัญหาสังคม/ขบวนการนอกกฎหมาย	ประชาชนรู้สึกไม่เป็นธรรมจากการปกครอง	ความแตกต่างทางศาสนา ชาติพันธุ์และศาสนา	ความต้องการแบ่งแยกดินแดน อื่นๆ (โปรดระบุ)
5	คุณค่า (value) หรือผลประโยชน์ที่ท่านเห็นว่าสำคัญที่สุด	เอกราชอธิปไตย และความเป็นปึกแผ่นของประเทศ	ศักดิ์ศรี และความยิ่งใหญ่ของประเทศ	ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจของประเทศ	ประชาธิปไตย สิทธิ เสรีภาพ และศรีภาพของประชาชน	อื่นๆ (โปรดระบุ):
6	การประเมินนโยบายการแก้ปัญหาของรัฐบาล	ได้ผลยาก	ได้ผล เป็นที่พอใจ	ไม่ได้ผล ต้องปรับปรุง	ความเห็นเป็นกลาง	
7	ควรให้ประชาชนที่ประสงค์มีส่วนร่วมในการตัดสินใจการแก้ปัญหา จชต. ในระดับนโยบาย	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ความเห็นเป็นกลาง		
8	รูปแบบการแก้ปัญหาที่ท่านเห็นว่าจะแก้ปัญหาได้ดีที่สุด	นโยบายรัฐเดิม แบบเดิมก็ได้ ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์	กระจายอำนาจ รูปแบบปกครองใหม่	อื่นๆ (โปรดระบุ):		

กรุณาส่งคืน พ.อ.นพดล มังคละทน หมู่ข้าม ตู้ไปรษณีย์ หมายเลข 7555 ภายใน 31 มี.ค. 58 หากท่านมีความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการแก้ปัญหา จชต. กรุณาเขียนด้านหลัง

ผนวก ข

ความขัดแย้งทางสังคมและกระบวนการแก้ปัญหา

โดย Pruitt & Rubin 1986

บทความนี่เป็นการสรุปหนังสือของ Dean G. Pruitt and Jeffrey Z. Rubin, 1986, New York, Random House โดย Conflict Research Consortium Staff; Source: http://www.colorado.edu/conflict/peace/example/pruitt.htm เพื่อประโยชน์ในการศึกษาเรื่อง Conflict resolution ต่อไป

Pruitt & Rubin อธิบายเรื่องคนเข้าไปเกียวข้องกับความขัดแย้งทางสังคมอย่างไร โดยนิยาม "ความขัดแย้ง" คือ "perceived divergence of interest, or a belief that the parties' current aspirations cannot be achieved simultaneously." (p.4). หมายถึง "สภาวะทีกลุ่มคนหรือบุคคลเกิดการคิดว่าผลประโยชน์ของตนกับคนอื่นหรือกลุ่มตนกับกลุ่มอื่นขัดแย้งกันหรือไปคนละทาง หรือความเชื่อว่าความปรารถนา หรือความใฝ่ฝัน หรือเป้าหมายทีจะไปให้ถึง (Aspiration) ของตนกับคนอื่น หรือกลุ่มตนกับกลุ่มอื่น ไม่สามารถทีจะบรรลุพร้อมกันได้" ในหนังสือเล่มนี่ Pruitt & Rubin ได้อธิบายถึง สาเหตุของความขัดแย้ง (Sources of conflict) และได้ยุทธศาสตร์พื้นฐานต่อความขัดแย้งของกลุ่ม (5 ยุทธศาสตร์) นอกจากนั่น ยังได้ศึกษาเกียวกับกระบวนการยกระดับ และแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict escalation and resolution) ความขัดแย้งทางสังคมนั่น มีทั่งคุณและโทษ ด้านทีเป็นคุณ (Benefits) ของความขัดแย้งทางสังคมนั่น มีหลายประการ เช่น เป็นจุดกำเนิดการเปลียนแปลงทางสังคม ประสานประโยชน์ของคนในสังคม ช่วยสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่ม ในด้านทีเป็นโทษ (Costs) นั่น คือ ความขัดแย้งยกระดับ และกลายเป็นการต่อสู้ทำลายล้างกัน

สาเหตุของความขัดแย้ง (Source of conflict):

ความขัดแย้ง (Conflict) เกิดจากการทีคู่ขัดแย้งคิด หรือเชื่อว่า ความปรารถนา (Aspirations) ของทั่งสองฝ่ายไม่มีทางทีจะบรรลุได้ในเวลาเดียวกัน ความปรารถนาดังกล่าว อาจจะแสดงออกในรูปของ เป้าประสงค์ (Goals) เป้าหมายเฉพาะ (Specific targets) มาตรฐาน (Standards) หรือ ผลประโยชน์ขั่นตำสุดทียอมรับได้ (Acceptable minimums) เป็นต้น

องค์ประกอบ 3 ประการ ทีส่งผลต่อความคิด (Perception) ของคู่ขัดแย้งทีทำให้เห็นว่าความปรารถนา (Aspirations) ของทั่งสองฝ่ายไม่มีทางทีจะบรรลุได้ในเวลาเดียวกันคือ (1) ระดับ

ของความปรารถนาของฝ่ายตน (2) ความคิดเห็นต่อระดับความปรารถนาของคู่ขัดแย้ง และ (3) ความคิดเห็นต่อทางออกของความขัดแย้งทีจะเป็นไปได้ (Availability of integrative solution) ถ้าระดับความปรารถนาของทั่งสองฝ่ายสูง โอกาสทีความขัดแย้งจะยกระดับก็มีมากขึ้น ความปรารถนาของแต่ละฝ่ายจะขึ้นอยู่กับการประเมินตามสถานการณ์จริง (Realistic aspiration) ว่าฝ่ายตนสามารถจะบรรลุเป้าหมายระดับใด (What can be achieved) หรือการคิดในระดับอุดมคติ (Idealistic aspiration) ว่า ตนควรจะบรรลุหรือได้รับอะไร (What they deserve) ถ้าระดับความปรารถนาตำ ระดับความปรารถนาประเมินตามความจริง ก็จะตำไปด้วย ส่วนความปรารถนาในระดับอุดมคตินั่น จะขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ทางสังคมว่าใครควรจะได้รับอะไร ในระดับใด การเปรียบเทียบผลประโยชน์กับคู่ขัดแย้งมักจะนำไปสู่การยกระดับความปรารถนา และอาจทำให้ความปารถนาตามความเป็นจริง และความปรารถนาตามอุดมคติยกระดับสูงขึ้นตามไปด้วย ความไม่ไว้วางใจในคู่ขัดแย้งจะนำไปสู่การสร้างความคิด (Perception) ทีเห็นความปรารถนาของคู่ขัดแย้งเข้ากันไม่ได้กับความปรารถนาของตน ส่วนความไว้วางใจจะทำให้เกิดความคิดว่าความปรารถนาของคู่ขัดแย้งมีความยืดหยุ่นและมีเหตุผล ความปรารถนา หรือเป้าหมายทีต้องการทีสูงจะถูกมองว่าไปด้วยกันไม่ได้ ถ้าคู่ขัดแย้งมองไม่เห็นทางแก้ปัญหาทีจะบรรลุเป้าหมายทั่งสองพร้อมกันได้ (Integrative solution) บางครั่ง การตั่งความปรารถนาหรือเป้าหมายทีสูงเกิดจากความคิดทีจะเอาประโยชน์ให้ฝ่ายตนฝ่ายเดียว หรือความคิดทีจะเอาชนะเท่านั่น (Win-lose thinking หรือ Zero-sum game) จึงต้องตรวจสอบว่า มีความคิดเช่นนี่อยู่หรือไม่ ในทางกลับกัน ความขัดแย้งจะมีแนวโน้มไม่ขยายตัวในสถานการณ์ที มีทรัพยากรจำนวนมาก มีความสมดุลของอำนาจ มีความไว้ใจระหว่างกัน มีกฎเกณฑ์ร่วมกัน และมีทางออกสำหรับปัญหาทีทุกฝ่ายยอมรับ เป็นต้น Pruitt & Rubin กล่าวว่าในสังคมทีมีความขัดแย้งตำ สิงทีสังคมเหล่านี่มักจะมีเสมอคือ ความเห็นชอบร่วมกันในการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน แนวปฏิบัติร่วมกันทางสังคมทีสังคมยอมรับ กระบวนการตัดสินใจทียอมรับร่วมกัน ระบบแห่งอำนาจ และสถานะทีเป็นทียอมรับร่วมกัน เป็นต้น ในอีกด้านหนึ่ง สังคมทีมีความขัดแย้งตำก็จะมีแรงผลักดันให้ความขัดแย้งขยายตัวอยู่ด้วย เช่น จะมีการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มว่า ใครได้อะไร มากกว่าหรือน้อยกว่าทีควรจะได้ (Invidious comparisons) และการก่อตัวของกลุ่มทีต้องการต่อสู้กับคู่ขัดแย้ง ดังนั่น ความขัดแย้งทีมีมากเกินไป จะทำลายสังคม ขณะเดียวกันการเน้นให้สังคมมีเสถียรภาพ และกดความขัดแย้งจนเกินไปจะสร้างความไม่เป็นธรรม และนโยบายทีไม่มีประสิทธิภาพ

การเลือกหนทางปฏิบัติต่อความขัดแย้ง (Choosing conflict strategies)

หนทางปฏิบัติ หรือยุทธศาสตร์ (Strategies) ทีคู่ขัดแย้งสามารถเลือกเพือดำเนินการเมือมีความขัดแย้งเกิดขึ้นมี 5 ทางเลือก หรือยุทธศาสตร์ คือ (1) ต่อสู้เพือให้ได้มาซึ่งสิงทีตัวเองต้องการ

โดยไม่สนใจว่าคู่ขัดแย้งจะเป็นอย่างไร หรือผลประโยชน์ของคู่ขัดแย้งอยู่ที่ใด กลุ่มที่ใช้ยุทธศาสตร์นี้ จะเลือกการกระทำต่อคู่ขัดแย้งหลายแบบ เช่น การข่มขู่ (Threats) การลงโทษ (punishments) การลงมือก่อน (Pre-emptive actions); (2) หาทางออกให้ทั้งสองฝ่ายเพื่อแก้ปัญหา (Problem-solving strategies) กลุ่มนี้จะใช้การสื่อสารระหว่างคู่ขัดแย้ง เพื่อทราบผลประโยชน์ของคู่ขัดแย้ง และเสนอเงื่อนไขเพื่อการบรรลุผลประโยชน์ของทุกฝ่ายเพื่อแก้ปัญหา (3) การยอมผ่อนปรนตามข้อเสนอของคู่ขัดแย้ง (Yielding) กลุ่มนี้จะพยายามลดความขัดแย้งด้วยการลดระดับความปรารถนาของกลุ่มตนลง (4) ถอนตัวออกมาจากความขัดแย้ง (Withdrawal) และ (5) อยู่ในความขัดแย้ง แต่ไม่เป็นฝ่ายรุก รอจังหวะให้อีกฝ่ายเป็นผู้เริ่มก่อน

Pruitt & Rubin เสนอ 2 แนวทางหรือแบบจำลองที่คู่ขัดแย้งใช้ในการพัฒนาหรือเลือกยุทธศาสตร์ต่อความขัดแย้ง (1) แบบคิดถึงผลประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย (Dual concern model) ในแบบจำลองนี้ คู่ขัดแย้งคิดถึงผลประโยชน์ที่ตัวเองจะได้รับ (One's own outcome) และผลประโยชน์ที่ฝ่ายตรงข้ามจะได้รับ (Other side's outcome) ถ้าทั้งสองอย่างอยู่ในระดับที่สูง โอกาสที่ทางเลือกในการแก้ปัญหาจะเป็นการหาทางออกให้ทั้งสองฝ่ายเพื่อแก้ปัญหาก็มีสูง ถ้าทั้งสองอย่างอยู่ในระดับต่ำ ยุทธศาสตร์ก็จะเป็นการอยู่เฉยๆ (Inaction) ถ้าระดับการคิดถึงผลประโยชน์ตัวเองสูง แต่คิดถึงฝ่ายตรงข้ามต่ำ ยุทธศาสตร์ก็จะเป็นการต่อสู้เพื่อให้ได้สิ่งที่ตัวเองต้องการ (Contending) ในทางกลับกัน ถ้าคิดถึงผลประโยชน์ของกลุ่มอื่น มากกว่าตนก็จะเป็นยุทธศาสตร์ยอมตามฝ่ายตรงข้าม (Yielding) (ดูแผนภาพ)

แผนภาพ ก-1 (ประกอบ ผนวก ก) ยุทธศาสตร์การต่อสู้ของคู่ขัดแย้ง

ระดับการคิดถึงผลประโยชน์ของตนเองอาจจะถูกกำหนดโดยความสำคัญของผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับคุณค่า (Value) ของกลุ่ม ความสำคัญของผลประโยชน์นั้นต่อความ

ปรารถนาที่จะบรรลุ และระดับความกลัวที่มีต่อความขัดแย้ง (Fear of conflict) ส่วนระดับการคิดถึงผลประโยชน์ของฝ่ายตรงข้ามนั้น มี 2 ลักษณะ คือ คิดอยากให้เขาได้ประโยชน์จริงๆ (Genuine) เพราะมีความสัมพันธ์ส่วนตัว เป็นต้น และคิดตามคนอื่น หรือตามกลุ่ม (Instrumental), (2) แบบจำลองที่คำนึงถึงความเป็นไปได้ (Perceived feasibility model) ในแบบจำลองนี้ การเลือกยุทธศาสตร์ต่อความขัดแย้งจะมาจากการพิจารณาผลดี ผลเสีย หรือ ต้นทุน และผลลัพธ์ของแต่ละยุทธศาสตร์ที่เป็นไปได้ และนำผลที่ได้ไปใช้ร่วมกับแบบจำลองที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย (Dual concern model) นั่นคือ ยุทธศาสตร์ที่จะได้รับการคัดเลือกนั้น อย่างน้อย ต้องมีความเป็นไปได้ (p.35)

Pruitt & Rubin จึงเห็นว่า ยุทธศาสตร์ในการหาทางออกให้กับความขัดแย้ง (Problem solving strategy) จะเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความเป็นไปได้มากกว่ายุทธศาสตร์อื่น เมื่อคู่ขัดแย้งเห็นชอบร่วมกันในจุดยืนร่วมในการแก้ปัญหาร่วมกันแล้ว ย่อมจะมีความไว้วางใจกันมากขึ้น จะนำไปสู่การลดระดับความปรารถนาของตนเองลงไป และจะนำไปสู่การค้นพบทางเลือก หรือคำตอบต่อปัญหาร่วมกันมากขึ้น (Integrative solutions) สำหรับยุทธศาสตร์ยืนหยัดต่อสู้ (Contending) นั้น จะมีความเป็นไปได้เมื่ออีกฝ่ายไม่ต่อต้านการยอมตาม หรือมีระดับการต่อต้านต่ำ (Low resistance to yielding) หรือเมื่ออีกฝ่ายมีกำลังอำนาจน้อยกว่า รวมถึงกรณีที่ ยุทธศาสตร์ยืนหยัดต่อสู้มีต้นทุนไม่สูงมาก ส่วนยุทธศาสตร์ไม่ทำอะไร (Inaction) นั้น มีความเหมาะสมเมื่อเวลาไม่ใช่ปัจจัยกดดันสำหรับฝ่ายที่ไม่ต้องการทำอะไร สำหรับยุทธศาสตร์ถอนตัวจากความขัดแย้ง (Withdrawal) จะเกิดขึ้นเมื่อ ฝ่ายที่ถอนตัวคิดว่า ประโยชน์ที่จะได้รับมีต่ำกว่าระดับต่ำสุดที่คาดหวังว่าจะได้ (Below minimum aspiration)

รูปแบบการต่อสู้ในความขัดแย้ง (Contentious tactics)

Pruitt & Rubin แบ่งรูปแบบของการต่อสู้ในความขัดแย้งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ แบบเบา (Light tactics) และแบบหนัก (Heavy tactics) แบบเบา (Light) ประกอบด้วย การทำตัวให้คนอื่นชอบ (Ingratiation) การใช้เทคนิคของเกมกีฬา (Gamesmanship) การชักชวน (Persuasion) หรือการให้สัญญา (Promises) ส่วนยุทธวิธีแบบหนักนั้น ประกอบด้วย การข่มขู่ (Threats) หรือการถอนตัวไม่ได้ (Irrevocable commitment) เป็นต้น การใช้รูปแบบที่รุนแรง (Heavy) นั้น อาจจะนำไปสู่การยกระดับความขัดแย้ง แต่ไม่จำเป็นว่า จะนำไปสู่การทำลายล้างเสมอไป เช่น การทำให้ฝ่ายตรงข้ามพอใจ (Ingratiation) เช่น การชมเชย การเห็นด้วยกับบางเรื่อง การทำให้ฝ่ายตรงข้ามพอใจในบางเรื่องเล็กๆน้อยๆ เหล่านี้ จะทำให้คู่ขัดแย้งลดการต่อต้านที่จะยอมตามอีกฝ่ายลง รวมถึง การใช้เทคนิคเกมกีฬา เช่น ทำให้ฝ่ายตรงข้ามโกรธ หรือไม่ได้พัก อาจจะทำให้คู่ต่อสู้ยอมตามฝ่ายเราได้

เป็นต้น การใช้เทคนิคเหล่านี้ มีทั้งประโยชน์ และความเสี่ยงที่จะยกระดับความขัดแย้ง ขึ้นอยู่กับอำนาจในการควบคุมการตัดสินใจของฝ่ายตรงข้าม และสถานการณ์

ปัจจัยที่มีผลต่อการยกระดับ หรือเสถียรภาพของความขัดแย้ง (Factors affecting escalation or stability)

กระบวนการยกระดับความขัดแย้งมี 5 ขั้นตอน (Transformations) เช่น หากคู่ขัดแย้งใช้ยุทธศาสตร์ดำรงการต่อสู้ (Contending strategies) แต่ละฝ่ายก็จะยกระดับยุทธวิธีในการต่อสู้จากแบบเบา (Light tactics) ขึ้นเป็นแบบหนัก (Heavy tactics) ดังนั้น จากความขัดแย้งเล็กๆก็จะขยายเป็นความขัดแย้งที่ใหญ่ขึ้น จากเฉพาะเรื่องก็จะกลายเป็นทุกเรื่อง จากเดิมที่แต่ฝ่ายพยายามที่จะรักษาเฉพาะผลประโยชน์ของตน ก็จะกลายเป็นการพยายามเอาชนะอีกฝ่ายหนึ่ง และในที่สุดก็ยกระดับเป็นการทำร้ายอีกฝ่ายหนึ่ง และผู้ที่เข้ามามีส่วนในความขัดแย้งก็ขยายจำนวนมากขึ้น เป็นต้น

โดยปกติ ความขัดแย้งทางสังคมจะค่อนข้างเสถียร มีช่วงรุนแรง และผ่อนคลายสลับกันไป อย่างไรก็ตาม มีความขัดแย้งส่วนหนึ่งที่ยกระดับ และที่สำคัญคือ ความขัดแย้งที่ยกระดับก็มักจะยกระดับอยู่ตลอด และนำไปสู่การทำลายล้างในที่สุด

ความขัดแย้งมักจะยกระดับในกรณีที่อำนาจของทั้งสองฝ่ายแตกต่างกันมาก หรือหาทางออกร่วมกันไม่ได้ และนำไปสู่การที่แต่ละฝ่ายเลือกยุทธศาสตร์ดำรงการต่อสู้ และความขัดแย้งมักจะยกระดับ ถ้าคู่ขัดแย้งตั้งเป้าหมาย (Aspirations) ไว้สูงเกินไป

แนวปฏิบัติทางสังคมที่เสริมสร้างเสถียรภาพของความขัดแย้ง (Conflict-limiting social norms) มีหลายอย่าง ถือเป็นแนวปฏิบัติเพื่อจำกัดการยกระดับความขัดแย้ง เช่น ความกลัวความขัดแย้งยกระดับ ความผูกพันทางสังคม และการคานอำนาจซึ่งกันและกัน ซึ่งสังคมอาจจะมีกระบวนการหรือสถาบันที่ทำหน้าที่สร้างเสถียรภาพดังกล่าว เช่น ระบบศาลสถิตยุติธรรม การเลือกตั้งเพื่อใช้เสียงข้างมากตัดสิน และการไกล่เกลี่ย เป็นต้น

ความผูกพันของคนในสังคมช่วยเสริมสร้างความมีเสถียรภาพของสังคม ความผูกพันที่เสริมสร้างเสถียรภาพทางสังคมมีหลายประการ เช่น การมีทัศนคติเชิงบวก มโนทัศน์ (Perception) ที่เห็นคนอื่นคล้ายกับเรา การให้ความเคารพผู้อื่น มิตรภาพ ความเป็นเครือญาติ การเป็นสมาชิกองค์กรเดียวกัน และการต้องพึ่งพากันในอนาคต การมีผลประโยชน์ผูกพันกัน บางครั้งก็ทำให้โอกาสเกิดความขัดแย้งมีมากขึ้น แต่โดยทั่วไป จะไม่ยกระดับ อย่างไรก็ตาม การที่ฝ่ายหนึ่งต้องพึ่งพาอีกฝ่ายด้านเดียว (Extreme dependence) จะทำให้เกิดความรู้สึกเชิงลบ และมีโอกาสเกิดความขัดแย้งสูงมากขึ้น นอกจากนั้น การที่ทั้งสองฝ่ายมีมิตร หรือศัตรูกลุ่มเดียวกัน ก็จะทำให้

ความสัมพันธ์ของสองฝ่ายมีโอกาสทีจะมีเสถียรภาพมากกว่า รวมถึง การทีคนในสังคมเป็นสมาชิกขององค์กรทางสังคมหลากหลายองค์กร คละเคล้ากัน

การข่มขู่ และการลงโทษ (Threats and punishments) นับเป็นเครื่องมือทีมีประสิทธิภาพอย่างหนึ่งทีจะช่วยทำให้ความขัดแย้งไม่ยกระดับ Pruitt & Rubin กล่าวว่า มีการใช้การข่มขู่ และลงโทษในรูปแบบต่างๆ อย่างกว้างขวางในสังคมทั่งทางตรงและทางอ้อม (Explicit and implicit) เพื่อป้องปรามไม่ให้สมาชิกกระทำในสิงทีจะเป็นอันตรายต่อสังคม เสถียรภาพทางสังคมนั่นอาจจะมาจากการรักษาสมดุลของอำนาจระหว่างกลุ่มต่างๆในสังคม โดยไม่มีกลุ่มใดได้เปรียบกลุ่มอืน และหากกลุ่มใดมีพฤติกรรมก้าวร้าว กลุ่มอืนๆก็จะรวมตัวกันต่อต้าน เช่น ในการรักษาสันติภาพและความมันคงระหว่างประเทศ เป็นต้น การข่มขู่และการลงโทษทีมีประสิทธิภาพนั่นจะต้องมีความชัดเจน และมีความน่าเชือถือ แต่ถ้า มีการสือความหมายทีผิด การข่มขู่และลงโทษก็อาจกลายเป็นเครื่องมือทีไร้ประสิทธิภาพ และอาจนำไปสู่การยกระดับของความขัดแย้งได้

กระบวนการยกระดับของความขัดแย้ง (Escalation process)

Pruitt & Rubin เสนอแบบจำลองของกระบวนการยกระดับของความขัดแย้ง 2 รูปแบบ คือ (1) ความขัดแย้งยกระดับแบบเป็นเกลียว (Conflict spiral model) และ (2) ความขัดแย้งยกระดับแบบเป็นโครงสร้าง (Structural change model)

ความขัดแย้งยกระดับแบบเป็นเกลียว อธิบายการยกระดับในลักษณะของวงจรของการกระทำและการตองสนองของคู่ขัดแย้ง การลงโทษโดยอีกฝ่ายหนึ่งนำไปสู่การแก้แค้นของอีกฝ่ายหนึ่ง และการตอบโต้ในรอบใหม่ของฝ่ายแรก การกระทำและการตอบสนอง (Action and response) ของแต่ละฝ่ายถูกมองเป็นภัยคุกคาม

ความขัดแย้งยกระดับแบบเป็นโครงสร้าง อธิบายการยกระดับว่า ผลของการกระทำและการตอบสนองซึ่งกันและกันของคู่ความขัดแย้งนำไปสู่การเปลียนแปลงของทั่งสังคมและคู่ความขัดแย้งเอง เป็นเสมือนผลลัพธ์ทีตกค้าง (Residues) ทีไม่ได้ตั่งใจ โดยทีผลลัพธ์ทีตกค้างนี่จะเป็นตัวเหนียวนำให้เกิดการต่อสู้ของคู่ขัดแย้งตามมาอีก อาจจะเป็นการยกระดับการต่อสู้ แทนทีจะเป็นความพยายามทีจะแก้ปัญหาความขัดแย้งร่วมกัน ผลก็คือ คู่ขัดแย้งมีความโกรธมากขึ่น มีความหวาดกลัว และอารมณ์รุนแรงมากขึ่น เกิดทัศนคติเชิงลบกับอีกฝ่ายหนึ่ง โทษอีกฝ่ายหนึ่งว่าเป็นปัญหา และเป็นฝ่ายใช้ความรุนแรงก่อน เป็นต้น ในทีสุด พฤติกรรมต่อกันลักษณะนี่ก็กลายเป็นมโนทัศน์ และการกระทำเป็นกลุ่ม ทำให้สังคมกลายเป็นสองขั่ว (Polarization) เกิดเป็นกลุ่มใหม่ กลุ่มทีเคยมีสมาชิกหลากหลายผสมผสานในสังคมถูกทำลายไปโดยปริยาย และสังคมขาดกลุ่มเป็นกลาง หรือกลุ่มทีสาม (Third party) ทีจะสามารถไกล่เกลียเพือยุติความขัดแย้ง

ทำไมการยกระดับจึงคงอยู่ (Why escalation persists)

ทัศนคติเชิงลบ (negative attitudes) ต่อคนอื่น หรือกลุ่มอื่น มักจะเป็นตัวทำให้ความขัดแย้งดำรงอยู่โดยไม่รู้จบ โดยทำงานผ่านทางกลไกทางจิตวิทยา 3 กลไก คือ Selective perception (การเลือกเชื่อ หรือข้อมูลเฉพาะที่ตนชอบ หรือเข้ากับทัศนคติของตน) Self-fulfilling prophecy (การคิดว่าคนอื่นคิดอย่างตน ถือเอาความคิดตนเป็นใหญ่ เช่นคิดว่าฝ่ายตรงข้ามจะทำอย่างนั่น ก็เลยทำอะไรตอบสนองต่อที่ตนคิด ก็เลยทำให้ฝ่ายตรงข้ามทำเช่นนั่นจริงๆ ก็ยิ่งทำให้ตัวเองมั่นใจมากขึ้นไปอีกว่า ฝ่ายตรงข้ามเป็นเช่นนั่นจริงๆ สุดท้ายก็กลายเป็นวงจรของความคิดและการกระทำตามทัศนคติเชิงลบ หรือแม้แต่การที่ฝ่ายตรงข้ามไม่ได้ทำอะไรที่เป็นการบ่งบอกว่าไม่ได้มีเจตนาอย่างที่เราคิด ก็มักจะถูกเหมารวมว่า ฝ่ายตรงข้ามคิดตามที่เราคิด เป็นต้น) Autistic hostility (การใช้ความรุนแรงแบบขาดสติ หมายความว่า คู่ขัดแย้งใช้ความรุนแรงต่อกันเพิ่มขึ้นตามลำดับ เพราะเข้าใจผิด และไม่ได้มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิด และข้อมูลระหว่างกัน)

การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างภายในกลุ่มดำรงอยู่ได้เพราะพลวัตของกลุ่มโดยแนวปฏิบัติของกลุ่มเป็นตัวกำหนด สมาชิกต่างมีความสัมพันธ์กันผ่านโครงสร้างกลุ่ม กลุ่มดำรงอยู่เพื่อดำรงการต่อสู้ต่อไป ผู้นำและสมาชิกกลุ่มจึงมีผลประโยชน์ในความขัดแย้งโดยตรง นอกจากนั่นกลุ่มยังมองว่า ความพยายามที่ใส่ลงไปในความขัดแย้งเป็นการลงทุน ดังนั่น การยอมผ่อนปรน หรือการยอมแพ้หรือถอนตัว จึงถือเป็นการสูญเสีย จึงเกิดการพยายามเพิ่มความพยายามมากขึ้นตามลำดับ เลยกลายเป็น Over-commitment และติดอยู่ในกับดัก (Entrapment) เกิดทัศนคติที่ว่า “จากเดิมที่จะพยายามให้ชนะมากที่สุด ลดการสูญเสียให้น้อยที่สุด ก็กลายเป็นว่า ถ้าต้องสูญเสีย อีกฝ่ายก็ต้องสูญเสียไม่น้อยกว่ากัน”

การหยุดชะงัก และการลดระดับความขัดแย้ง (Stalemate and de-escalation)

จุดที่ความขัดแย้งเดินหน้าต่อไปไม่ได้ หรือหยุดชะงัก คือจุดที่ทั่งสองฝ่ายไม่สามารถผลักดันให้ความขัดแย้งยกระดับได้อีกต่อไป แต่ก็ยังไม่มีฝ่ายใดเปิดทางให้มีข้อตกลงเกิดขึ้น เกิดขึ้นเมื่อทั่งสองฝ่ายหมดทรัพยากร หรือการสนับสนุนทางสังคมที่จะเดินหน้าต่อ อาจจะเป็นเพราะ ยุทธวิธีที่ใช้เกิดความล้มเหลว หรือต้นทุนที่จะเดินหน้าต่อไปนั่นสูงเกินกว่าที่จะยอมรับได้ จึงเป็นจุดที่ถ่วงดุลกันระหว่างสองฝ่าย จุดหยุดชะงัก เกิดการคานอำนาจกัน จะออกจากจุดนี้ได้ก็ต่อเมื่อมีการยอมแพ้ ถอนตัว หรือมีการแก้ปัญหา ในความเป็นจริงอาจจะไม่ง่ายที่จะถอนตัวจากความขัดแย้ง อาจจะเกิดการเสียหน้า หรือลงทุนไปมากจนถอนตัวไม่ได้ เป็นต้น ณ จุดนี้ จึงเป็นไปได้ที่จะพัฒนายุทธศาสตร์การแก้ปัญหาที่ทั่งสองฝ่ายยอมรับได้ขึ้นมา

การเป็นฝ่ายริเริ่มหาทางออกเพื่อแก้ปัญหา ไม่ได้เกิดขึ้นง่ายนัก เพราะคู่ขัดแย้งมักจะทำเป็นไม่สนใจ เพราะกลัวคู่ต่อสู้รู้ว่ากำลังอ่อนแรง ซึ่งอาจจะมีผลต่อการเจรจา ในขั้นนี้ จึงควรมีการประสานงานและสื่อสารระหว่างสองฝ่ายด้วยความระมัดระวัง เพื่อลดทัศนคติเชิงลบ และสร้างความผูกพันเชิงบวก โดยการสร้าง Superordinate goal ซึ่งหมายถึง เป้าหมายที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกันของทั้งสองฝ่าย และสิ่งที่จะได้รับที่ไม่สามารถบรรลุได้หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายชนะ ด้วยการลดเส้นแบ่งระหว่างกลุ่ม สร้างความสัมพันธ์เชิงบวก และผลประโยชน์ร่วม เป็นต้น

ขั้นการแก้ปัญหา (Problem solving)

ในขั้นการแก้ปัญหานี้ คู่ขัดแย้งจะแสวงหาทางออกในการแก้ปัญหาที่ทั้งสองฝ่ายยอมรับได้ร่วมกัน ทั้งสองฝ่าย หรือผู้แทนของทั้งสองฝ่ายจะพูดคุย หารือกันอย่างเปิดเผย แจ้งให้อีกฝ่ายทราบถึงผลประโยชน์และความเร่งด่วนของตน เป็นการทำงานร่วมกัน เพื่อให้ทราบว่าอะไรที่เป็นตัวแบ่งแยกทั้งสองฝ่ายออกจากกัน มีการแลกข้อมูล พูดคุย ถกแถลง เพื่อแสวงหาเครื่องมือ หรือทางออกที่จะเชื่อมผลประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายเข้าด้วยกัน เมื่อได้ทางออกขั้นต้นแล้ว ก็จะมีการประเมินร่วมกันว่าผลประโยชน์ร่วมของทั้งสองฝ่ายจะได้รับการตอบสนองอย่างไร

ณ จุดนี้ คู่ขัดแย้ง อาจจะมีการยอมเสียประโยชน์บางอย่าง ตกลงในกระบวนการที่จะใช้ในการหารือกันเพื่อจัดสรรประโยชน์ ใครควรได้รับอะไร เพื่อไปสู่คำตอบร่วมกันในที่สุด (Integrative solution) คำตอบร่วมกันนี้ เป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายปรารถนา เป็นคำตอบที่ให้ประโยชน์สูงสุดแก่ทั้งสองฝ่าย และเป็นคำตอบที่ลบล้างความคิดที่ขัดแย้งกันของทั้งสองฝ่ายได้

Pruitt & Rubin เสนอเทคนิค 5 ประการในการบรรลุคำตอบร่วมกันในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ทั้งหมดนี้ เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน (1) Expand the pie (2) Non-specific compensation (3) Logrolling (4) Cost-cutting (5) Bridging interests ดังนั้นแต่ละฝ่ายต้องมีความชัดเจนว่าผลประโยชน์ในระดับต่างๆ (Superficial and deeper interests) ของตนคืออะไร โดยมีขั้นตอน ดังนี้ (1) คู่ขัดแย้งต้องทำความชัดเจน และอธิบายสถานการณ์เพื่อให้สามารถตระหนักได้ว่ามีการขัดแย้งในผลประโยชน์ดำรงอยู่จริง (2) แต่ละฝ่ายต้องสำรวจว่าผลประโยชน์ที่แท้จริงของตนคืออะไร และมีการตั้งเป้าหมายที่จะบรรลุไว้สูงพอสมควร (3) ทั้งสองฝ่ายต้องร่วมกันแก้ปัญหาเพื่อนำไปสู่คำตอบร่วมกันที่ผลประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายได้รับการตอบสนอง (4) ถ้าไม่สามารถหาคำตอบร่วมกันได้ ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายต้องลดระดับเป้าหมายลง และร่วมกันหาคำตอบร่วม (Integrative solution) กันต่อไป

หลักการสำคัญคือ คู่ขัดแย้งต้อง (1) มีความมั่นคงในผลประโยชน์พื้นฐานของตน (2) มีความอ่อนตัวเกี่ยวกับวิธีการที่จะได้รับผลประโยชน์เหล่านั้น และ (3) ต้องพร้อมที่จะ

ตอบสนองต่อผลประโยชน์ของอีกฝ่ายหนึ่งเสมอ ถ้าหากมีหลายประเด็น อาจจะมีความจำเป็นที่จะต้องจัดทำเป็น Agenda โดยให้ประเด็นที่ง่ายที่สุดขึ้นมาพิจารณาก่อนใน Agenda โดยข้อตกลงพื้นฐานคือ จะไม่มีข้อตกลงใดๆ จนกว่าทั้งหมดจะได้รับการตกลง ดังนั้น แม้กระทั่งข้อตกลงที่พิจารณาไปแล้ว ก็สามารถนำมาพิจารณาใหม่ได้ โดยธรรมชาติ ผลประโยชน์จะมีความผูกพันกัน อย่างไรก็ตาม จะต้องพยายามแยกผลประโยชน์ออกจากกันให้ได้มากที่สุด เพื่อให้สามารถบรรลุข้อตกลงได้เป็นเรื่องๆได้

อย่างไรก็ตาม พึงระลึกไว้ว่า ยังมีความเสี่ยงอยู่ในการก้าวเข้าสู่ขั้นการแก้ปัญหา โดยเฉพาะในห้วงที่อีกฝ่ายหนึ่งยังคงดำเนินการต่อสู้อยู่อย่างเข้มแข็ง การยกระดับไปสู่ขั้นการแก้ปัญหา อาจจะถูกมองว่าเป็นความอ่อนแอ และอาจจะทำให้เพิ่มการต่อสู้มากขึ้น การเสนอคำตอบร่วมกันอาจจะเป็นการถูกมองว่าหันหลังให้กับเป้าหมายเดิม แม้กระทั่ง การพูดถึงผลประโยชน์ที่แท้จริงของฝ่ายตนก็อาจจะถูกมองว่า เป็นการทำให้คู่ต่อสู้ได้เปรียบ เป็นต้น ดังนั้น เพื่อลดความเสี่ยงดังกล่าว คู่ขัดแย้งจะใช้วิธีทดสอบทางลับเพื่อดูว่า ผลประโยชน์ของอีกฝ่ายหนึ่งได้ก้าวไปสู่ขั้นการแก้ปัญหาร่วมกันหรือยัง เช่น การติดต่อกันทางลับ (Back-channel contacts) การพบปะกันแบบไม่เป็นทางการ หรือการประชุมกันแบบลับๆ รวมถึงการใช้คนกลาง (Intermediaries) ซึ่งบางครั้งมีความเหมาะสมกว่าการติดต่อกันโดยตรงทางลับ รวมถึง การส่งสัญญาณว่า ต้องการพูดคุยที่อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจความหมาย เป็นต้น

การส่งสัญญาณเพื่อเข้าสู่ขั้นการแก้ปัญหา อาจจะกระทำแบบเปิดเผยก็ได้ โดยฝ่ายริเริ่มอาจจะประกาศเป้าหมายของตนออกไป ขณะเดียวกัน ก็มีท่าทีที่ต้องการรับทราบปฏิกิริยาของฝ่ายตรงข้ามด้วย ทั้งนี้ ต้องแสดงให้เห็นว่า ต้องการคำตอบในการแก้ปัญหาร่วมกัน และดำรงช่องทางการสื่อสารไว้ เป็นต้น

การแทรกแซงโดยบุคคลหรือองค์กรที่สาม (Third-party intervention)

บุคคลหรือองค์กรที่สาม (Third party) สามารถเปลี่ยนแปลงความขัดแย้งได้ แม้จะเป็นเพียงการอยู่ในกระบวนการความขัดแย้งเท่านั้น บุคคลที่สามสามารถเล่นได้หลายบทบาท โดยอาจจะเล่นอย่างเป็นทางการ หรือไม่เป็นทางการ เป็นอิสระ หรือเป็นผู้แทนกลุ่มเป็นกลาง อาจจะได้รับเชิญ หรือเข้าไปแทรกแซงเอง ก็ได้ โดยทั่วไปแล้ว บุคคลที่สามที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องไม่เข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด (Impartial) อย่างไรก็ตาม ก็มีบางโอกาสที่การเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดอาจจะช่วยแก้ปัญหาได้ บทบาทของบุคคลที่สามนั้น อาจจะเป็นเพียงการให้คำแนะนำแก่คู่ขัดแย้ง หรือทำข้อตกลงใจให้กับคู่ขัดแย้ง ก็ได้

Pruitt & Rubin อธิบายการเข้าแทรกแซงของบุคคลที่สาม 3 รูปแบบ (1) เพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางกายภาพหรือทางสังคมของความขัดแย้ง โดยอาจจะเข้าไปเป็นผู้ประสาน

การพูดคุยกัน หรือเป็นผู้ให้สถานที่สำหรับพูดคุย เป็นผู้กำหนดตารางการปฏิบัติและเวลา สนับสนุนทรัพยากร หรือเรียกร้องให้สาธารณะเพิ่มการกดดัน เป็นต้น (2) เพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้างของประเด็นในความขัดแย้ง โดยเข้าไปช่วยเหลือคู่ขัดแย้งในการระบุประเด็น หรือผลประโยชน์สำคัญและนำไปสู่การพิจารณาแต่ละประเด็น รวมถึงการเสนอประเด็นใหม่ แนวทางอื่นๆ หรือผลประโยชน์อื่นๆที่แต่ละฝ่ายอาจจะมองไม่เห็น เป็นต้น (3) การเข้าไปแทรกแซงดังกล่าวจะเป็นการกระตุ้นให้คู่ขัดแย้งเกิดแรงจูงใจที่จะแก้ปัญหา และไปสู่ข้อตกลง บุคคลที่สามอาจจะช่วยรักษาหน้าของคู่ขัดแย้งโดยรับผิดชอบการรอมชอมที่เกิดขึ้น (Concessions) รวมทั้ง การรักษาความหนุนเนื่องในการเจรจา เป็นต้น เห็นว่า กระบวนการลดระดับความขัดแย้ง และการวิเคราะห์บทบาทของบุคคลในความขัดแย้ง เป็นเรื่องที่ต้องศึกษาต่อไป

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ พันเอก นพดล มังคละทน

วัน เดือน ปีเกิด 2 กุมภาพันธ์ 2503

การศึกษา
โรงเรียนนายสิบทหารบก รุ่นที่ 11
โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ 22
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ารุ่นที่ 33
โรงเรียนนายร้อยทหารบกอังกฤษ รุ่นที่ 31
ปริญญาตรีวิศวกรรมเคมี มหาวิทยาลัย Case Western Reserve University
โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ 73
ปริญญาโท Defence Studies มหาวิทยาลัย New South Wales ออสเตรเลีย

ประวัติการทำงานโดยย่อ
ผู้บังคับกองร้อยอาวุธเบา ผู้บังคับกองร้อยสนับสนุนการรบ กองพันทหารราบที่ 1 ศูนย์การทหารราบ
หัวหน้าแผนก กรมข่าวทหารบก
หัวหน้าแผนก กรมยุทธการทหารบก
อาจารย์โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ กรมยุทธการทหารเสนาธิการ กองกำลังเฉพาะกิจ 976 ไทย/อิรัก
ผู้บังคับการ หน่วยสังเกตการณ์ทหาร ไทย/อาเจะห์
ที่ปรึกษาทางทหาร ประจำคณะทูตถาวรไทย ประจำสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก
ผู้อำนวยการ กองข่าวยุทธศาสตร์ กรมข่าวทหาร

ตำแหน่งปัจจุบัน รองผู้อำนวยการ ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ กรมยุทธการทหาร

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การทหาร

เรื่อง แนวคิดของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหาร ในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้วิจัย พันเอก นพดล มังคละทน หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 57

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ ศูนย์ปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ กรมยุทธการทหาร

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานวิจัยเรื่อง แนวคิดในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ นี่ เป็นอีกหนึ่งความพยายามที่จะร่วมกับความพยายามอื่นๆที่จะก้าวไปสู่การแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สำเร็จลุล่วงในที่สุด ผู้วิจัยมองว่า การแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องดำเนินการหลายมิติไปพร้อมๆกัน มิติที่สำคัญอย่างน้อยมี 4 มิติ ดังนี่ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจและการพัฒนา และมิติด้านสังคมซึ่งประกอบด้วย การศึกษา วัฒนธรรม ศาสนา กระบวนการยุติธรรม ฯลฯ งานวิจัยเรื่องนี่เกี่ยวข้องกับมิติด้านการเมืองการปกครอง

แนวความคิดของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหาร ในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการศึกษาการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ในบริบทของรูปแบบการจัดการเมืองการปกครองที่เหมาะสม ที่น่าจะนำไปสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เป็นสาเหตุของความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ ปัญหาที่ทำการศึกษาคือ แนวความคิดในการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหารคืออะไร ระหว่างแนวคิด 2 แนวคิด คือแนวคิดรัฐเดียวแบ่งแยกไม่ได้ และแนวคิด กระจายอำนาจ ปกครองพิเศษ มีปัจจัยอะไรบ้างที่สนับสนุน หรือมีอิทธิพลต่อแนวคิดดังกล่าว และมีการเสนอแนวคิดในการแก้ปัญหารูปแบบอื่นหรือไม่

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการปกครองที่เหมาะสมภายใต้รัฐธรรมนูญ และประเพณีการเมืองการปกครองไทยที่จะสามารถนำมาใช้ได้ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยเห็นว่า มีเพียง 2 แนวคิดหรือ รูปแบบคือ (1) รูปแบบรัฐเดียว ที่ประกอบด้วยระบบการปกครองส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งอาจจะมีการเพิ่มอำนาจให้ท้องถิ่นมากขึ่นเช่นเดียวกับการจัดการปกครอง กรุงเทพมหานคร และ พัทยา ในปัจจุบัน เป็นต้น ซึ่งเป็นตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด และ (2) รูปแบบการปกครองพิเศษ เป็นการกระจายอำนาจขั่นสูง หรือเป็นการแบ่งอำนาจของรัฐบาลกลางบางอำนาจไปให้เขตปกครองพิเศษ ซึ่งอาจจะใกล้เคียงกับการจัดการปกครองกรุงเทพมหานคร แต่ระดับความเป็นอิสระในการใช้อำนาจจะมากกว่า ทั่งนี่ ก็จะเป็นไปตามกฎหมาย และรัฐธรรมนูญกำหนด เป็นต้น ส่วนการแยกตัวออกเป็นเอกราชนั่น ไม่สามารถทำได้ เพราะถือว่า ผิดกฎหมาย และ รัฐธรรมนูญไม่อนุญาตให้ทำได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด (Concept) ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐระดับผู้บริหารในการแก้ปัญหาความขัดแย้งใน จชต. ว่ามีแนวคิดในการแก้ปัญหาแบบใด

2. ศึกษาปัจจัยต่างๆ เช่น มโนทัศน์ หรือความคิดเห็น (Perception) ที่มีผลกระทบ หรือมีอิทธิพลต่อแนวคิดในการแก้ปัญหาความขัดแย้งใน จชต. และผลกระทบของแนวคิดดังกล่าวต่อการแก้ปัญหาความขัดแย้งใน จชต.

3. วิเคราะห์ และเปรียบเทียบแนวคิดในการแก้ปัญหาของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหารกับแนวคิดที่มีผู้ศึกษาวิจัยไว้แล้ว รวมถึงแนวคิดการแก้ปัญหาตามหลักทฤษฎีความขัดแย้ง (conflict resolution)

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยเรื่องนี้ เป็นการศึกษาเรื่องแนวคิด (concept) ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ระดับผู้บริหารต่อการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยทำการศึกษากลุ่มประชากรผู้เข้ารับการศึกษาหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 57 วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ซึ่งเข้ารับการศึกษาในปีการศึกษา 2557-58 จำนวน 288 คน โดยการสุ่มตัวอย่าง (sample size) จำนวนตามสูตรอัตราส่วนประชากรตัวอย่าง 10 คนต่อ 1 ตัวแปรอิสระ (10:1 Ratio) ของ Hosmer และ Lemeshow ใน *Applied Logistic Regression* และกำหนดระดับความมั่นใจ (level of precision) เท่ากับ .05

2. การวิจัยเรื่องนี้จะเป็นการวิจัยแบบผสม (mixed method) โดยใช้ทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) และเชิงคุณภาพ (qualitative research) เพื่อเป็นการตรวจสอบ และยืนยันผลการวิจัย โดยดำเนินการวิจัยในลักษณะคู่ขนาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องนี้เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed method) ศึกษาประชากรผู้บริหารระดับสูง เฉพาะกลุ่ม คือกลุ่มประชากรนักศึกษาหลักสูตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 57 โดยใช้แบบสอบถาม การจัดกลุ่มสนทนา (Focus group) การศึกษาการปฏิบัติงานในพื้นที่ และการจัดการสัมมนา การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามใช้ Logistic regression ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้หลักการจัดกลุ่มตัวแปรตามคุณลักษณะสำคัญ (Key attributes)

วิธีการเชิงปริมาณจะใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจประชากรกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำไปใช้ทดสอบแบบจำลองปัจจัยกำหนด

แนวคิด (Concept/perception model) ในการแก้ปัญหา จชต. ที่พัฒนาขึ้นจากผลการทบทวนวรรณกรรม ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป ส่วนวิธีการเชิงคุณภาพนั่น ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ (1) การศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง (Focus group), (2) การศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่ จชต. และ (3) การเข้าร่วมการสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา จชต.

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (Dependent variable) กับตัวแปรอิสระ (Independent variables) ซึ่งมีทั้งสิ้น 7 ตัว ดังที่แสดงในสมการ 1 ตัวแปรตามในที่นี้ เป็นตัวแปรประเภท Nominal หรือ Categorical variable ซึ่งกำหนดค่าเป็น 2 ค่า (Dichotomous dependent variable) ส่วนตัวแปรอิสระนั้นมีทั้งตัวแปรที่เป็น Nominal และ Ordinal ดังนั้น การใช้ Logistic Regression จึงน่าจะเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ทางสถิติที่เหมาะสมที่สุด ส่วนรายละเอียดว่า ทำไม การใช้ Logistic Regression จึงเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ทางสถิติ (Statistical tool) ที่เหมาะสมที่สุดสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะนี้ สามารถดูได้จาก Pallant (2005) ใน SPSS Survival Manual หรือ ตำราสถิติ (Statistics) ทั่วไป ในที่นี้ ผู้วิจัยจะอธิบายเฉพาะประเด็นสำคัญเกี่ยวกับ Logistic Regression เท่าที่จำเป็นเท่านั่น

แบบจำลองปัจจัยกำหนดแนวคิด

$$C = F(S1, S2, S3, S4, S5, S6, S7) \quad \text{(สมการ 1)}$$

ซึ่ง C เป็นตัวแปรตาม คือแนวคิดหรือมโนทัศน์ในการแก้ปัญหา จชต. เป็น nominal หรือ categorical variable มี 2 ค่า คือ

C1 = แนวคิดกระจายอำนาจ และรูปแบบปกครองพิเศษ

C2 = แนวคิดนโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกไม่ได้ ปัจจุบันเหมาะสมแล้ว

และ C เป็นฟังก์ชันที่มีตัวแปรอิสระ 7 ตัวคือ

S1 = อาชีพ,

S2 = ความเกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้ง,

S3 = การประเมินระดับความรุนแรงของสถานการณ์,

S4 = ความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา,

S5 = คุณค่า หรือผลประโยชน์ของชาติที่เห็นว่าสำคัญที่สุด, และ

S6 = การประเมินการดำเนินการแก้ปัญหา จชต. ของรัฐบาล

S7 = ความเห็นต่อการให้ประชาชนทั่งประเทศมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ความสัมพันธ์ระหว่าง แนวคิด/มโนทัศน์ในการแก้ปัญหา จชต. กับความคิดเห็น (Perception) ซึ่งกำหนดให้ปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพล หรือเป็นตัวกำหนดแนวคิด/มโนทัศน์ ดังแสดงในแผนภาพ 1

แผนภาพ 1 (แผนภาพ 2-4) แสดงความสัมพันธ์ตัวแปรแบบจำลองปัจจัยกำหนดแนวคิด

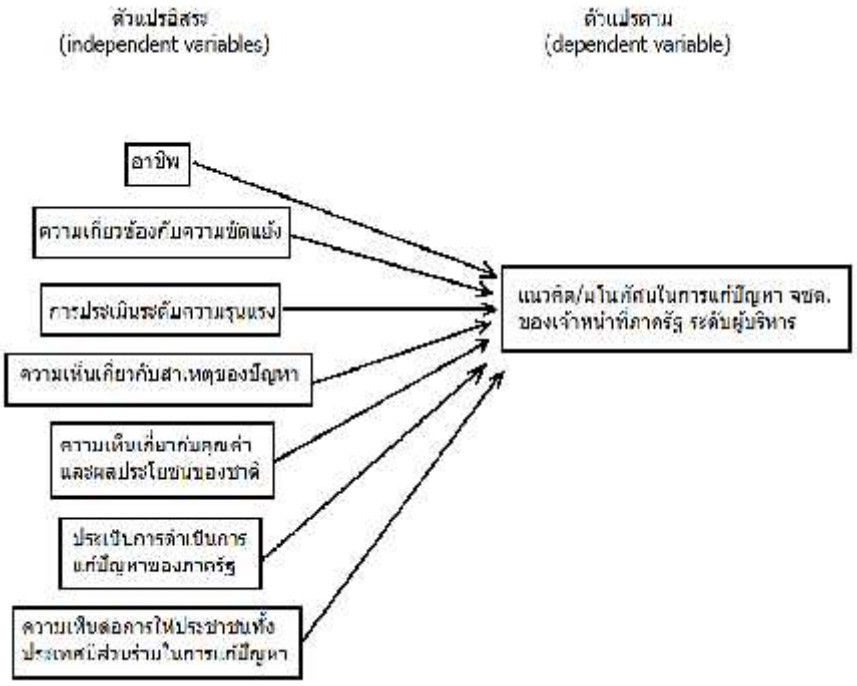

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่า ผู้บริหารระดับสูง ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66) สนับสนุนแนวทางแก้ปัญหาแบบรัฐเดียว ความแตกต่างภายในกลุ่ม (ประเภทข้าราชการ) ไม่มีนัยยะสำคัญ อย่างไรก็ตาม มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยยะสำคัญระหว่างกลุ่มที่สนับสนุนแนวคิดรัฐเดียว กับกลุ่มที่สนับสนุนการกระจายอำนาจ ปกครองพิเศษ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสนับสนุนระหว่างสองแนวทางที่มีนัยยะสำคัญมี 3 ปัจจัยคือ ปัจจัยด้านคุณค่าที่สำคัญที่สุดของชาติ 2 ปัจจัยคือ ‘ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพของประชาชน’ และ ‘เอกราช อธิปไตย และความเป็นปึกแผ่นของประเทศ’ และปัจจัยด้านรัฐบาล 1 ปัจจัยคือ ‘การประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล’ ทั้ง 3 ปัจจัยส่งผลทางบวกต่อการสนับสนุนนโยบายรัฐเดียว แบ่งแยกมิได้ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่าเจ้าหน้าที่ภาครัฐสนับสนุนนโยบายรัฐเดียว เช่นเดียวกัน แต่ปัจจัยที่มีผลกระทบมีขอบเขตกว้างขวางกว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสนับสนุนระหว่าง ‘การเห็นด้วย’ และ ‘ไม่เห็นด้วย’ กับการที่จะให้ ‘ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา จชต.’ มี 2 ปัจจัยคือ ‘ความแตกต่างทางชาติพันธุ์และศาสนา’ และ

'สันติภาพและความมั่นคงทางการเมืองของประเทศ' ซึ่งทั้งสองปัจจัยส่งผลด้านลบต่อ 'การเห็นด้วย' กับประเด็นดังกล่าว

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า เจ้าหน้าที่ภาครัฐสนับสนุนแนวคิดรัฐเดียว แบ่งแยกมิได้ โดยมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวคิดดังกล่าวมีขอบเขตกว้างขวางกว่า พบว่า ความคิดบางอย่างมีผลมากกว่าความคิดอื่นต่อการสร้างแนวคิดในการแก้ปัญหาของผู้มีส่วนได้เสียในความขัดแย้ง ความคิดแตกต่างและขัดแย้งกันในการทำความเข้าใจต่อปัญหา การให้ความสำคัญและคุณค่าทางสังคมที่แตกต่างกัน รวมถึงความคาดหวัง ยังคงเป็นปัจจัยหลักนำไปสู่แนวคิดในการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน ความคิดเหล่านี้ถูกกำหนดโดยปัจจัยภายในและภายนอกสังคม เช่น อัตลักษณ์ด้านชาติพันธุ์ ศาสนาและวัฒนธรรม การศึกษา อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม การเปลี่ยนแปลงภายในประเทศ และโลกาภิวัตน์ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ศึกษาแนวคิดในการแก้ปัญหา จชต. กับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแนวคิดดังกล่าวของกลุ่มอื่นๆ นอกจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวคิดในการแก้ปัญหาร่วมกัน

2. ส่งเสริมให้ประชาชนทั่งในพื้นที่ และนอกพื้นที่ จชต. เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบาย และการพัฒนาแนวคิดในการแก้ปัญหา

3. พัฒนากระบวนการที่เหมาะสมในการให้ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา จชต.

4. ศึกษาวิจัยแนวคิดและขบวนการแบ่งแยกดินแดนใน จชต. เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่จำเป็นในการแสวงหาทางออกในการยุติปัญหาความขัดแย้ง และแก้ปัญหาแบบยั่งยืน

ผนวก ประกอบสรุปย่อ

ตาราง 1: ผลการวิเคราะห์สมการตัวแบบแนวคิดในการแก้ปัญหา จชต. กับปัจจัยความเห็นอื่นๆ โดยใช้ Logistic regression – ค่า Parameters และสถิติสำคัญ

ตัวแปรตาม	REC_SOL
ตัวแปรอิสระ (B) (Exp(B))	PRO_GRP PRO_GRP(1) PRO_GRP(2) VIO_LVL (0) (-.986) (.154) (.407) (-) (.373) (1.167) (1.502)
	COC COC(1) COC(2) COC(3) COC(4) COC(5) (0) (-21.28) (-.427) (.236) (.456) (1.189) (-) (0) (.652) (1.266) (1.578) (3.285)
	VAL VAL(1) VAL(2) VAL(3) VAL(4) NAT_PAR(1) (0) (3.348*) (-22.56) (.739) (2.216*) (.298) (-) (28.44) (0) (2.09) (9.17) (1.335)
	RES RES(1) RES(2) GOV_PER CONSTANT (0) (-18.34) (-18.71) (2.080*) (14.346) (-) (0) (0) (8.00) ($1.7x10^7$)
Omnibus test	χ^2 = 38.697, df = 16, Sig. = .001 (<.05)
Model summary	Cox & Snell R^2 = .399, Nagelkerke R^2 = .552
Hosmer & Lemeshow test	χ^2 = 8.343, df = 7, Sig. = .303 (>.05)
Classification table	Percentage correct prediction (overall) = 84.2

ตาราง 2: ผลการวิเคราะห์สมการตัวแบบของแนวคิดในการให้ประชาชนทั่งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหากับปัจจัยความเห็นอื่นๆ โดยใช้ Logistic regression – ค่า Parameters และสถิติสำคัญ

ตัวแปรตาม	**NAT_PAR**
ตัวแปรอิสระ (B) (Exp(B))	PRO_GRP PRO_GRP(1) PRO_GRP(2) VIO_LVL COC (0) (-.350) (.599) (.827) (0) (-) (.705) (1.821) (2.286) (-)
	COC(1) COC(2) COC(3) COC(4) COC(5) VAL VAL(1) (-21.95) (1.149) (.208) (-3.199*) (-1.78) (0) (18.00) (0) (3.155) (1.231) (.041) (.169) (-) ($6x10^7$)
	VAL(2) VAL(3) VAL(4) GOV_PER CONSTANT (18.25) (-2.706*) (-1.93) (1.006) (.190) ($8x10^7$) (.067) (.145) (2.734) (1.209)
Omnibus test	χ^2 = 35.980, df = 13, Sig. = .001 (<.05)
Model summary	Cox & Snell R^2 = .377, Nagelkerke R^2 = .545
Hosmer & Lemeshow test	χ^2 = 5.717, df = 7, Sig. = .573 (>.05)
Classification table	Percentage correct prediction (overall) = 82.9

ตาราง 3: สรุปผลกระทบของตัวทำนาย (Predictor) ที่มีนัยยะสำคัญต่อตัวแปรตามในสมการตัวแบบ

สมการตัวแบบแนวคิดในการแก้ปัญหา (Concept: REC_SOL) กับปัจจัยความเห็นต่างๆ (Perceptions)		
Predictors	ผลกระทบ	Odds ratio ที่จะเห็นด้วยกับแนวคิดนโยบายรัฐเดียว
‘ประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และเสรีภาพของประชาชน’	บวก (+)	28
‘เอกราช อธิปไตย และความเป็นปึกแผ่นของประเทศ’	บวก (+)	9
‘การประเมินนโยบายการแก้ปัญหาของรัฐบาล’	บวก (+)	8
สมการตัวแบบแนวคิดในการให้ประชาชนทั้งประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (National participation: NAT_PAR) กับปัจจัยความเห็นต่างๆ (Perceptions)		
Predictors	ผลกระทบ	Odds ratio ที่จะเห็นด้วยกับการให้ประชาชนมีส่วนร่วม
‘ความแตกต่างทางชาติพันธุ์และศาสนา’	ลบ (-)	.041
‘สันติภาพและความมั่นคงทางการเมืองของประเทศ’	ลบ (-)	.067